

Perspectiefnota 2018

(inclusief 1^e Programmajournaal 2017)

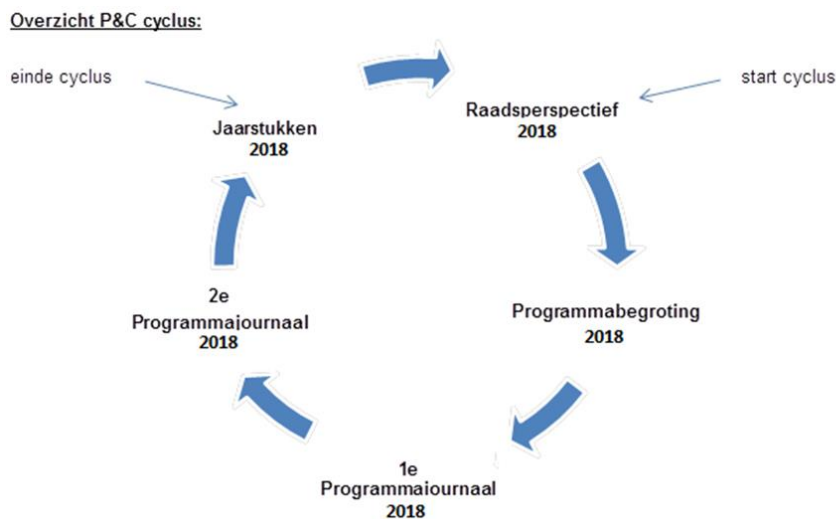
INHOUDSOPGAVE

1. Inleiding.....	4
2. Meerjarenbegroting 2017-2021.....	6
3. Programma Krachtige Kernen	24
4. Programma Economische Kracht en Werk.....	50
5. Programma Omzien naar elkaar	67
6. Programma Burger & Bestuur.....	87
7. Reserves en weerstandsvermogen	96

1. INLEIDING

Het eerste programmajournaal 2017 is, in de vorm van de jaarschijf 2017, integraal opgenomen in deze rapportage. Deze rapportage over de jaarschijf 2017 leidt ook daadwerkelijk tot een wijziging van de begroting 2017. Daar waar er sprake is van mutaties met een structureel karakter nemen we deze ook mee in onze meerjarenbegroting. Voor het overgrote deel vloeien de structurele mutaties voort uit de realisatiecijfers over het jaar 2016 (de jaarverantwoording 2016). Uiteraard is ook rekening gehouden met de ontwikkelingen over de eerste drie maanden van het jaar 2017. Hierdoor ontstaat de situatie dat we in financiële zin een combinatie krijgen van terugkijken (de jaarverantwoording 2016), kijken waar we staan (de eerste drie maanden van 2017 / het eerste programmajournaal 2017) en vooruitkijken (herzien meerjarig saldo / Perspectiefnota 2018). Dit alles uiteraard gebaseerd op bestaand beleid.

De Perspectiefnota 2018 is de aftrap van een nieuwe Planning & Control (P&C) cyclus voor het jaar 2018. De gemeente Dinkelland is vanaf het begrotingsjaar 2016 gestart met programmasturing. Deze programmasturing is leidend en is verweven in de P&C cyclus. Deze Perspectiefnota 2018 is opgebouwd volgens deze programmasturing.

In deze rapportage staan de belangrijkste ontwikkelingen en keuzes, die in de komende jaren bepalend zijn voor het beleid en de begroting. Het te voeren beleid heeft het coalitieprogramma 2014-2018 "Nieuw Perspectief." als basis. Daarnaast hebben de raadsfracties van de gemeente Dinkelland beleidsambities kunnen aandragen. Aan de hand van het eigen Raadsperspectief en deze Perspectiefnota voert de raad het debat over de kaders voor de programmabegroting 2018.

Beoogd resultaat van het te nemen besluit

Het 1^e programmajournaal is een voortgangsrapportage over de eerste drie maanden van het jaar 2017. Zowel financieel als inhoudelijk. In financiële zin leidt het eerste programmajournaal tot een wijziging van de begroting. Het saldo over het lopende jaar wordt verrekend met de Reserve Incidenteel Beschikbare Algemene Middelen en eventuele structurele mutaties worden vervolgens betrokken bij de perspectiefnota. Na de behandeling van de perspectiefnota 2018 in de raadsvergadering gaat het college de door de raad aangegeven kaders (richtinggevende uitspraken) omzetten in concrete voorstellen en verder uitwerken in de programmabegroting 2018. In de raadsvergadering van november 2017 zal de programmabegroting 2018 met het meerjarenperspectief 2019 - 2021 aan de raad ter besluitvorming worden voorgelegd. Zoals gemeld is de perspectiefnota de eerste stap in dat traject. Hierin staan de belangrijkste ontwikkelingen en keuzes, die in de komende jaren bepalend zijn voor het beleid en de begroting. Aan de hand daarvan wordt gekeken hoeveel geld er nodig is om dat alles te kunnen realiseren.

De nieuwe coalitie heeft zich beraden over de gewenste politiek-bestuurlijke richting voor Dinkelland in de periode tot aan de raadsverkiezingen in 2018. Deze nieuwe richting is opgenomen in het addendum 'Koers houden' en dient ter aanvulling op het coalitieprogramma 2014-2018 'Nieuw Perspectief'. Op basis hiervan borduurt het college van de gemeente Dinkelland nu voort op de toekomst. De belangrijkste uitdagingen voor het komende jaar zijn Duurzaamheid, Maatschappelijk Vastgoed en het blijven beperken van de lokale lasten. Duurzaamheid is een thema waaraan de gemeente in de komende jaren veel aandacht wil besteden. Naast het geven van het goede voorbeeld wil het college ook optreden als aanjager van en investeerder in (lokale) duurzaamheidsinitiatieven. Hiervoor worden de nodige middelen opzij gezet.

Wat betreft woningbouw zet de verschuiving van uitbreidings(locaties) naar inbreidings(locaties) door. We kunnen tenslotte niet onbeperkt blijven nieuwbouwen, maar willen wel dat er voldoende woningen blijven voor jong en oud. De komende jaren kijkt het college naar kansen in het maatschappelijk vastgoed. Door de vergrijzing komen bijvoorbeeld schoollokalen leeg te staan. Er wordt financiële ruimte gereserveerd om deze ruimtes op een andere ruimte te hergebruiken. In het kader van Mijn Dinkelland 2030 worden inwoners uitgedaagd om hierin mee te denken.

Naast de drie hoofdthema's is eveneens ruimte gevonden voor de eerste financiële consequenties van het addendum 'Koers houden, waaronder het afzien van de voorgenomen verhoging van de OZB in 2018 en het aanpakken van de Bisschopstraat in Weerselo. Ook is er voldoende financiële ruimte voor de meerkosten op het gebied van huishoudelijke hulp. Mensen die hiervan gebruik maken, kunnen die hulp ook in de toekomst blijven ontvangen.

Op verzoek van de gemeenteraad heeft het college ook ruimte gevonden voor een extra uitdaging te weten het toekomstig gemeentelijk woonbeleid, waaronder de blijversleningen. De financiële ruimte voor het aanpakken van deze uitdagingen is vooral mogelijk dankzij een hogere opbrengst als gevolg van het aantal verkochte bouwkavels en een aantal incidentele meevallers waaronder extra dividenden.

Tot slot heeft het college goede hoop om de stijging van de lokale lastendruk ook in de nabije toekomst zoveel mogelijk te beperken. Naast het afzien van de voorgenomen OZB verhoging in 2018 draagt ook de nieuwe inzamelwijze van afval die gericht is op maximale scheiding van afvalstromen waarbij hergebruik van grondstoffen een belangrijks uitgangspunt vormt hier zeker aan bij.

2. MEERJARENBEGROTING 2017-2021

In dit hoofdstuk treft u een uiteenzetting aan van het herzien meerjarige saldo zoals die op dit moment voorhanden is. Het eerste programmajournaal 2017 is, in de vorm van de jaarschijf 2017, integraal opgenomen in dit hoofdstuk. De rapportage over de jaarschijf 2017 leidt ook daadwerkelijk tot een wijziging van de begroting 2017. Daar waar er sprake is van mutaties met een structureel karakter nemen we deze ook mee in onze meerjarenbegroting. Voor het overgrote deel vloeien de structurele mutaties voort uit de realisatiecijfers over het jaar 2016 (de jaarverantwoording 2016). Uiteraard is ook rekening gehouden met de ontwikkelingen over de eerste drie maanden van het jaar 2017. Hierdoor ontstaat de situatie dat we in dit hoofdstuk in financiële zin een combinatie krijgen van terugkijken (de jaarverantwoording 2016), kijken waar we staan (de eerste drie maanden van 2017 / het eerste programmajournaal 2017) en vooruitkijken (herzien meerjarig saldo / raadsperspectief 2018). Dit alles uiteraard gebaseerd op bestaand beleid.

Naast een uiteenzetting van het herziene meerjarige saldo op basis van bestaand beleid (de mutaties) geven we in dit hoofdstuk in financiële zin ook inzicht in een aantal ontwikkelingen, specifieke mutaties waaronder beleidsvoornemens van de raad (uit het raadsperspectief 2018) en ambities van ons college. Ook het addendum ter aanvulling op het coalitieprogramma 2014-2018 "Nieuw perspectief" genaamd "Koers houden" is in deze perspectief nota 2018 verder uitgewerkt en waar mogelijk in financieel perspectief geplaatst. De opbouw van dit hoofdstuk is als volgt:

- Financieel startpunt
- Mutaties (bestaand beleid)
- Specifieke mutaties
- Ambities / intensiveringen van beleid college
- Herzien meerjarig saldo en richtinggevende oplossingen

Financieel startpunt

Zoals u van ons gewend bent, zoeken we in elk van de P&C documenten in financiële zin aansluiting bij het laatst vastgestelde document. Voor de perspectiefnota 2018 betekent dit dat we voor de jaarschijven vanaf 2018 aansluiting zoeken bij:

- het meerjarige saldo van de programmabegroting 2017 (vastgesteld november 2016) en
- de structurele meerjarige mutaties uit het 2^e programmajournaal van 2016 (vastgesteld december 2016).

Als we al deze mutaties verwerken in een totaaloverzicht, ontstaat het volgende beeld:

Herzien meerjarig saldo Dinkelland (bedragen x1000 euro)	Investering	Reserve	2017	2018	2019	2020	2021
Saldo uit begroting 2017			-777	147	4	150	-10
Onttrekking aan Reserve Incidenteel Beschikbare Algemene Middelen			777	0	0	0	0
2e Programmajournaal 2016			-32	-32	-32	-26	-25
Herzien meerjarig saldo na 2e Programmajournaal 2016	0	0	-32	115	-28	124	-35

De jaarschijf 2021 komt in deze perspectiefnota voor het eerst in beeld. De verslechtering ten opzichte van eerdere jaren is een gevolg van de meerjarige indexering van onze loon- en prijsgevoelige budgetten. Dekking

van deze meerkosten zit voor het overgrote deel in de algemene uitkering. Deze hogere inkomst komt in de volgende paragraaf “mutaties bestand beleid” in beeld.

Mutaties bestand beleid

Mutaties bestand beleid	Investering	Reserve	2017	2018	2019	2020	2021
Huur Poortgebouw Openlucht Museum Ootmarsum			-16	-16	-16	-16	-16
Lagere huuropbrengst AVIA			-75	-75	-75	-75	-75
Twentemarketing				-26	0	0	0
Verkoop groenstroken			59	0	0	0	0
Bijdrage VRT				149	0	0	0
Vervanging Ipads raads- en commissieleden nieuwe periode				-30	0	0	0
Dividend BNG			28	0	0	0	0
Extra dividend Cogas			1.820	0	0	0	0
Dividend Twence			43	0	0	0	0
Dividend Vitens			43	-5	-72	-72	-72
Wijziging financiering VNG							
CAO ambtelijk personeel			-178	-170	-101	-86	-21
Hogere algemene uitkering			447	364	528	584	821
Taakmutatie AU armoedebestrijding kinderen			-67	-67	-67	-67	-67
Weerstandsvermogen Noaberkracht			225				
Bestuurskosten			-320	72	73	73	74
CAO wijziging sociale werkvoorziening			-10	-10	-10	-10	-10
Correctie overhead (NBBV)			-97	-208	-213	-215	-218
Overige kleine verschillen			-57	-26	-27	-28	-28
Totaal mutaties	0	0	1.845	-48	20	88	388

Huur poortgebouw openlucht museum Ootmarsum

De gemeente heeft als eigenaar van het openlucht museum in Ootmarsum gekozen voor het huren van het poortgebouw van de Commanderie. Dit gebouw wordt gebruikt als ingang / uitgang voor het aangrenzende openluchtmuseum en wordt in gebruik gegeven aan het openluchtmuseum Ootmarsum. Tevens kan het gebouw gebruikt worden als expositieruimten en als ruimte voor kantoorfuncties.

Huuropbrengst Avia Tankstation

De gemeente Dinkelland verhuurt al sinds 2003 het tankstation nabij de grens in Noord-Deurningen aan Avia Weghorst BV. In het huurcontract is opgenomen dat de hoogte van de te betalen huur is gekoppeld aan de hoeveelheid verkochte brandstof. Deze verkoopcijfers van deze brandstof vallen lager uit dan aanvankelijk werd verwacht. In dat kader is het realistisch om vanaf 2017 uit te gaan van een lagere en reële huuropbrengst. Na de verlaging van de huuropbrengst met € 75.000 resteert met ingang van het jaar 2017 een huuropbrengst van € 41.000.

Bijdrage Twentemarketing

Bij programmajournaal 1-2016 zijn voor de jaren 2017 en 2018 gelden beschikbaar gesteld voor verbetering van de toeristische samenwerking in Twente. Deze besluitvorming is niet financieel vertaald naar de meerjarenbegroting. De jaarschijf 2017 wordt echter nog bekostigd uit de Agenda van Twente en daarom hoeft in de gemeentelijke begroting 2017 geen mutatie plaats te vinden. Voor de jaarschijf 2018 moet een bedrag van € 26.000 worden opgenomen.

Verkoop groenstroken

De verkoop van groen- en reststroken is een continue proces, maar afhankelijk van de belangstelling van particulieren. Het is op voorhand niet goed in te schatten hoeveel groen- en reststroken er per jaar zullen worden verkocht. Tot en met april 2017 is er sprake van een incidentele opbrengst van € 59.000 we nu als incidentele extra opbrengst kunnen meenemen.

Bijdrage Veiligheids Regio Twente (VRT)

We hebben de conceptbegroting 2018 van de VeiligheidsRegio Twente ontvangen. Door een aantal aanpassingen van de maatstafaantallen valt de bijdrage voor de gemeente Dinkelland lager uit. Hiertegenover staat echter een lagere algemene uitkering. In de nieuwe financieringssysteematiek is immers gekozen voor aansluiting met de verdeelsysteematiek die ook geldt voor de algemene uitkering.

Vervangen Ipads raads- en commissieleden

Na de gemeenteraadsverkiezingen in maart 2018, zal de nieuwe gemeenteraad geïnstalleerd worden. De gemeenteraad en de raadscommissies werken inmiddels papierloos, dat wil zeggen er wordt digitaal vergaderd en er vindt digitale besluitvorming plaats. De ervaringen hiermee zijn positief. Deze vergaderwijze zal in de nieuwe raadsperiode op eenzelfde wijze worden voortgezet. Om als raadslid of als raadscommissielid locatie-onafhankelijk papierloos te kunnen werken is de beschikking over een tablet-pc of notebook noodzakelijk. Met ingang van de nieuwe raadsperiode ontvangt elk raadslid en raadscommissielid een financiële tegemoetkoming van € 500 netto in de kosten van (eigen) aanschaf en gebruik van een tablet-pc of notebook. De kosten hiervoor bedragen eenmalig in 2018 € 30.000.

Dividend Bank Nederlandse Gemeenten (BNG)

De nettowinst van de BNG is in 2016 fors gestegen. Over het jaar 2016 EUR is 365 miljoen beschikbaar voor uitkering van dividend aan aandeelhouders en voor toevoeging aan reserves. Er is besloten om conform beleid 25% van dit bedrag uit te keren. Dit komt neer op een dividendbedrag van € 91 miljoen (2015: € 57 miljoen) wat een dividend uitkering betekent van € 1,64 per aandeel. Voor de gemeente Dinkelland komt dit neer op een bedrag van € 27.772 (16.934 aandelen x € 1,64). In de begroting is geen bedrag geraamd wat een

meeropbrengst betekent van € 27.772. Gezien de aanhoudende onzekerheden acht de bank het niet verantwoord een uitspraak te doen over de verwachte nettowinst 2017.

Extra dividend Cogas

Op 22 maart 2017 heeft de Algemene Vergadering van Aandeelhouders (AVA) ingestemd met het uitkeren van een extra bedrag aan dividend. Deze extra uitkering aan dividend is een gevolg van de afspraken die de aandeelhouders met de directie van Cogas hebben gemaakt over de bandbreedte van de solvabiliteit. De solvabiliteit geeft de hoogte weer van het eigen vermogen in relatie tot het vreemd vermogen. Het deel van het eigen vermogen boven de bandbreedte wordt uitgekeerd aan de aandeelhouders. Deze extra dividend uitkering betekent voor de gemeente Dinkelland een extra incidentele opbrengst van € 1.820.000.

Extra dividend Twence

Twence sluit het jaar 2016 af met een netto resultaat na belastingen van € 12.066.000 (2015 € 9.583.000). Gezien het resultaat over 2016 bestaat er ruimte voor een extra dividenduitkering aan de deelnemende gemeenten. Twence doet dit aan de hand van de afspraken zoals die gaan gelden met ingang van het jaar 2018 (dividendbeleid 2018-2022). Dit betekent dat 50% van het resultaat als extra dividend wordt uitgekeerd. Het dividend voor de deelnemende gemeenten komt uit op een bedrag van € 1.881.596 wat hoger is dan de oorspronkelijk overeengekomen € 798.000. Dit betekent voor de gemeenten Dinkelland een dividend uitkering over het jaar 2016 van 75.463. In de begroting van Dinkelland is rekening gehouden met € 32.005. Een incidenteel voordeel van € 43.000 derhalve.

Wij verwachten in de loop van dit jaar meer duidelijkheid te krijgen over de meerjarige ontwikkeling van het dividend van Twence. Met ingang van het jaar 2018 heeft Twence namelijk niet langer de verplichting om jaarlijks € 8 miljoen aan "superdividend" ten behoeve van de agenda van Twente uit te keren. Daar staat tegenover dat de tarieven voor huishoudelijk afval dat gemeenten betalen met ingang van het jaar 2018 dalen naar marktconforme tarieven. Dit betekent voor Twence minder inkomsten. Wat de gevolgen hiervan zijn voor het meerjarige dividend van Twence kunnen wij op dit moment (nog) niet inschatten.

Dividend Vitens

Vitens heeft over het jaar 2016 een winst geboekt van € 48,5 mln. Van deze winst zal conform afspraak 40% worden uitgekeerd aan de aandeelhouders. Dit betekent een uitkering van € 3,36 per aandeel. Voor Dinkelland is dit € 144.800 (begroot € 102.000). Een voordeel van € 43.000. De verwachting van Vitens is dat in de periode 2017 – 2019 het uit te keren dividend naar verwachting zal dalen, door daling van het verwachte jaarlijkse resultaat. Dit heeft te maken met wetgeving (Weighted Average Cost of Capital / WACC) die de maximale winst die een nutsbedrijf mag behalen per jaar bepaalt. Overschrijd een bedrijf de maximaal toegestane winst, dan moet dit het jaar daarop worden terugbetaald aan de klant via verlaging van de tarieven. De WACC is gekoppeld aan de langlopende marktrente. Hoe lager de rente, hoe lager de toegestane winst. Vitens verwacht voor 2017 een uitkering te kunnen doen van € 2,24 per aandeel (op basis van 40% dividenduitkering van het nettoresultaat) Voor Dinkelland is dit € 96.500 (geraamd € 102.000). Doordat in 2018 de WACC verder zal dalen en in 2018 met de overwinst van 2016 een verlaging van de tarieven wordt gerealiseerd, daalt het dividend. De verwachting is dat het dividend uitkomt op € 0,69 per aandeel. Voor Dinkelland is dit € 29.700 (geraamd € 102.000).

Wijziging financiering Vereniging Nederlandse Gemeenten (VNG)

De gemeenten werken op een aantal punten nauw samen om de uitvoering van publieksdiensten te stroomlijnen en de toegankelijkheid ervan te vergroten. Voorbeeld is de digitale agenda 2020. De financiering hiervan verliep tot en met 2017 door een uitname uit het gemeentefonds (na goedkeuring ervan door de Algemene Ledenvergadering van de VNG), die BZK uitbetaalde aan de VNG. Met ingang van het jaar 2018 wordt de financieringsroute aangepast. De middelen voor de gezamenlijke activiteiten worden vanaf dat

moment niet meer onttrokken aan het gemeentefonds maar rechtsreeks door de VNG in rekening gebracht bij de gemeenten. Daartoe wordt het Fonds Gezamenlijke Gemeentelijke Uitvoering bij de VNG in het leven geroepen. De bijdrage van de gemeenten aan dit fonds is even groot als de uitname uit het gemeentefonds (budgettair neutraal). Jaarlijks legt de VNG verantwoording aan alle gemeenten verantwoording af over de gezamenlijke gemeentelijke activiteiten in de Algemene Ledenvergadering. Aanpassing van deze financieringsystematiek vindt plaats in de komende mei circulaire.

Doorbelasting CAO ontwikkelingen ambtelijk personeel vanuit Noaberkracht

De huidige CAO loopt van 1 januari 2016 tot 1 mei 2017. De gevolgen hiervan komen neer op een stijging van de lonen en de premies van in totaliteit 2,44%. Deze CAO is op 7 april 2016 vastgesteld, na de samenstelling van de primitieve begroting 2017. Meerjarig is er 1% loonkosten stijging verwerkt. Dit betekent dat per saldo de extra loonkosten stijging van 1,44% moet worden doorberekend naar de gemeenten.

Algemene uitkering

De begroting 2017 (incl. de meerjarenbegroting 2018-2020) is voor het onderdeel algemene uitkering gebaseerd op de juni circulaire 2016. Daarnaast is bij het opstellen van de begroting 2017 rekening gehouden met de zogenaamde "fictieve juni circulaire" waarin de te verwachten extra inkomsten als gevolg van de 2^e fase groot onderhoud gemeentefonds zijn meegenomen. Het betreft hier een extra geraamde inkomst van € 213.000 in 2017 oplopend naar een structurele extra inkomst vanaf 2020 van € 360.000. Tot slot is bij het opstellen van de begroting 2017, in afwijking van hetgeen is gesteld in de juni circulaire 2016, rekening gehouden met een daling van de rijksvergoedingen voor de nieuwe taken jeugd en WMO. Voor beide rijksvergoedingen is op grond van de landelijke onderbesteding over het jaar 2015 uitgegaan een neerwaartse bijstelling van de macro budgetten door het rijk en als gevolg daarvan een lagere rijksvergoeding voor de gemeenten. Voor de onze gemeente zijn we vanaf het jaar 2017 uitgegaan van een structurele daling van de beide rijksvergoedingen met € 200.000.

Inmiddels hebben we zowel de septembercirculaire 2016 als de decembercirculaire 2016 van het rijk ontvangen. Beide circulaire laten zien dat de aannames die we bij het opstellen van de begroting 2017 hebben gedaan verantwoord en juist waren.

De decembercirculaire 2016 is op dit moment de meest recent uitgebrachte circulaire van het Gemeentefonds. Wanneer we de informatie uit deze decembercirculaire 2016 voor de gemeente Dinkelland verwerken en vergelijken met wat er tot nu toe begroot is zien we een hogere algemene uitkering. Dit betekent dat we per saldo extra inkomsten vanuit het Gemeentefonds ontvangen hebben. Deze mutaties in de inkomsten worden verklaard door stijging van het accres (het kabinet gaat meer uitgeven, dus de gemeenten krijgen ook meer budget) en bijstelling en aanpassingen in hoeveelheden en maatstaven (bijv. aantal inwoners of bijstandsontvangers).

In deze hogere algemene uitkering zit een zogenaamde taakmutatie "armoedebestrijding kinderen". Het rijk heeft namelijk structureel € 100 miljoen beschikbaar gesteld om kinderen in achterstandssituaties te ondersteunen in de meest brede zin van het woord. Van deze € 100 miljoen loopt € 85 miljoen via het gemeentefonds en komt dus terecht bij de gemeenten. In afwachting van te ontwikkelen beleid op dit vlak ramen we een stelpost.

Weerstandvermogen Noaberkracht

Het risico op boetes van de Autoriteit Persoonsgegevens naar aanleiding van datalekken is met ingang van het jaar 2017 opgenomen in de paragraaf weerstandsvermogen van de gemeentebegroting Dinkelland. Daarvoor was dit risico opgenomen in de begroting van Noaberkracht. Dit betekent dat het weerstandsvermogen van Noaberkracht (zie jaarrekening Noaberkracht 2016) verlaagd kan worden met een bedrag van € 400.000 en uitgekeerd wordt naar de beide deelnemende gemeenten. Voor de gemeente Dinkelland komt dit neer op een bedrag van € 225.000.

Bestuurskosten

De bestuurlijke situatie in Dinkelland sinds november 2016 heeft naast het addendum “koers houden” ok geleid tot een andere samenstelling van het college van Burgemeester en Wethouders. In financiële zin betekent dit enerzijds een hogere incidentele last voor wachtgelden en anderzijds een lagere structurele last voor salariskosten.

CAO wijziging Sociale Werkvoorziening

De loonkosten van de SW medewerkers zijn conform de cao wijziging met 2,2 % gestegen. Deze kosten worden volgens de geldende afspraken doorberekend aan de kosten voor SPD binnen openbare ruimte. Daarom moet de post openbaar groen Dinkelland met €10.000 worden verhoogd.

Correctie overhead (nieuw Besluit Begroting en Verantwoording)

De begroting 2017 is aangepast aan de gewijzigde regelgeving op grond van het nieuwe Besluit begroting en Verantwoording. De financiële gevolgen hiervan op het gebied van vooral de toerekening van overhead en rente en de richtlijnen op het gebied van reserves, investeringen en afschrijvingen zijn opgenomen in de begroting 2017. Inmiddels blijkt dat er een foutieve toerekening van overhead heeft plaatsgevonden. Dat moeten we nu corrigeren.

Overige kleine verschillen

Het betreft hier een verzameling van kleinere verschillen variërend van kleine budgetaanpassingen op grond van ervaringscijfers tot technische aanpassingen over producten en programma's heen.

Voorgesteld wordt in te stemmen met de aangegeven en toegelichte mutaties en deze te verwerken in het herzien meerjarige saldo.

Rekening houdend met de aangegeven mutaties in deze paragraaf ontstaat het volgende herzien meerjarige saldo:

Herzien meerjarig saldo Dinkelland	Investering	Reserve	2017	2018	2019	2020	2021
Herzien meerjarig saldo na 2e PJ 2016			-32	115	-28	124	-35
Totaal mutaties			1.845	-48	20	88	388
Herzien meerjarig saldo na mutaties			1.813	67	-8	212	353

Specifieke mutaties

Zoals in de vorige paragraaf is weergegeven laat het totaal aan mutaties als gevolg van bestaand beleid een verbetering zien van ons herziene meerjarige saldo. Dit herziene meerjarige perspectief is echter in zijn geheel gebaseerd op het doortrekken van bestaand beleid. In deze paragraaf wordt ingegaan op zaken die eveneens zijn verwerkt in onze meerjarenbegroting maar die een zeker risico met zich meebrengen of waarover nieuws te melden is. Daarnaast staan we in deze paragraaf stil bij zaken die (nog) niet in onze meerjarenbegroting zijn opgenomen waar dat om verschillende redenen wel zou moeten.

Achtereenvolgens komen de volgende specifieke mutaties aan de orde:

- Addendum “koers houden”
- Beleidsvoornemens uit raadsperspectief 2018
- Overige specifieke mutaties

Addendum “Koershouden”

De bestuurlijke situatie waarin Dinkelland eind 2016 heeft verkeerd, heeft geleid tot gewijzigde politieke verhoudingen in de gemeenteraad met als gevolg dat een nieuwe coalitie binnen de raad is ontstaan. Deze nieuwe coalitie heeft zich beraden over de gewenste politiek-bestuurlijke richting voor Dinkelland in de periode tot aan de raadsverkiezingen in 2018. Deze nieuwe richting is opgenomen in het addendum “Koershouden” en dient ter aanvulling op het coalitieprogramma 2014-2018 “nieuw perspectief” De eerste uitwerkingen (in financiële) zin treft u aan in dit onderdeel van de perspectiefnota 2018.

Addendum Koershouden	Investering	Reserve	2017	2018	2019	2020	2021
Schrappen voorgenomen OZB verhoging in 2018			0	-125	-125	-125	-125
Rondweg Weerselo	Zie reserve incidenteel beschikbare middelen						
Bisschopstraat	300	-100		0	-13	-13	-13
Voormalig Klooster							
Openlucht zwembad Kuiperberg Ootmarsum			-74				
Totaal addendum Koershouden	300	-100	-74	-125	-138	-138	-138

Schrappen OZB verhoging voor het jaar 2018

Meerjarig ramen we een meerjarige verhoging van de OZB opbrengsten van 2% (exclusief areaalaanpassing). In het addendum hebben wij aangegeven dat wij deze verhoging voor het jaar 2018 achterwege willen laten. De structureel lagere inkomsten van € 125.000 betrekken wij bij het opstellen van de begroting 2018.

Rondweg Weerselo

Middelen voor gemeentelijk aandeel in de kosten zijn in kader Majeure projecten geraamd. Bijstelling moet nog plaatsvinden, want indexering moet nog plaats vinden over de komende jaren tot aan de aanleg. In het jaar van uitvoering komen we daar op terug. Daarnaast zijn er in het kader van de discussie rondom de rondweg in provinciale staten toezeggingen gedaan, en wel: samen met de ondernemers kijken naar passende oplossingen t.b.v. effecten rondweg, een participatieve aanpak voor de traverse Bisschopstraat en no-regret maatregelen op de Bisschopstraat vooruitlopend op de daadwerkelijke herinrichting van de traverse. Wij stellen voor zowel de mogelijke indexering van de geraamde budgetten als ook de gedane toezeggingen verder uit te werken en te betrekken bij de reserve incidenteel beschikbare algemene middelen.

Bisschopstraat

Een deel van de Bisschopstraat is opgenomen in het Majeure project Centrum-plan Weerselo. Voor het overige deel zijn de totale kosten geraamd op € 3,5 – 4 miljoen. Afhankelijk van de nog te maken keuzes in het ontwerp zal deze raming op hoofdlijnen verfijnd worden. Daadwerkelijk uitvoering van de traverse zal aansluiten op de aanleg van de Rondweg en is dus in de jaren na 2018 te verwachten. Reeds voor het komende jaar zijn enkele inspanningen te verwachten op de traverse. Deze zijn onder Rondweg omschreven en samen geraamd op 300.000 voor het jaar 2018. Deze kosten maken onderdeel uit van de totale raming. Wij stellen voor de nog te maken keuzes over de Bisschopstraat en de financiële gevolgen daarvan te

betrekken bij de reserve incidenteel beschikbare algemene middelen. Vooruitlopend daarop stellen wij voor om een budget van € 300.000 beschikbaar te stellen.

Voormalig Klooster

In het addendum hebben wij aangegeven het voormalig Klooster te willen verkopen. Wij hebben op dit moment nog geen beeld bij de mogelijke financiële consequenties anders dan in de jaarverantwoording 2016 is aangegeven. Uiteraard houden wij u op de hoogte

Openlucht zwembad Kuiperberg Ootmarsum

In het coalitieakkoord 2014-2018 is de intentie uitgesproken om het openluchtzwembad open te houden. Daarom hebben we per 1 januari 2017 de exploitatie van het openluchtzwembad “de Kuiperberg” overgenomen van de “Stichting Zwembaden Ootmarsum”. De huidige begroting is hier nog niet in voorzien. Op basis van de ervaringscijfers verwachten we voor de jaarschijf 2017 meerkosten van € 74.000. Deze meerkosten ontstaan met name door het vervallen van de jaarlijkse verrekening van de huur en het subsidie. Tevens komt de bedrijfsvoering nu volledig ten laste van onze gemeente. Bij het 2e programmajournaal zullen we de kosten nader specificeren. Het college komt in 2017 met een voorstel tot vaststelling van een plan van aanpak en zal daarna starten met de uitvoering daarvan.

Voorgesteld wordt in te stemmen met de beschrijving en de financiële vertaling van de aangegeven punten uit het addendum en deze in financiële zin te verwerken in het herziene meerjarige saldo en het college opdracht te geven deze verder uit te werken en daarna te betrekken bij het opstellen van de begroting 2018.

Raadsperspectief / beleidsvoornemens

De gemeenteraad heeft op 18 april 2017 het raadsperspectief Dinkelland 2018 vastgesteld met daarin 8 beleidsvoornemens. In dit onderdeel van de perspectiefnota 2018 treft u de (financiële) uitwerking van deze beleidsvoornemens aan.

Raadsperspectief 2018 / beleidsvoornemens	Investing	Reserve	2017	2018	2019	2020	2021
Toekomstbestendig gemeentelijk woonbeleid							
- onderzoek	50	-50					
- blijversleningen	0	0	0	-4	-4	-4	-4
- inhuur externe adviseurs wonen en zorg	50	-50					
- inhuur externe adviseurs jong en oud	50	-50					
Duurzaamheid - concrete stappen	1.500	-1.500					
Onderzoek eenrichtingsverkeer Nicolaasplein	20	-20	0	0	0	0	0
Afstoten gemeentelijk vastgoed / verenigingen	pm	pm	pm	pm	pm	pm	pm
Vrijtijdseconomie							

- extra laadplekken elektrisch rijden	0	0	0	0	0	0	0
- WIFI bij vlinderpunten	5	-5	0	0	0	0	0
Positie en vooruitzichten stoppende ondernemers	0	0	0	0	0	0	0
Ontzorging en waardering mantelzorgers	0	0	0	0	0	0	0
Burgerinitiatieven in buurten en kernen	150	-150	0	0	0	0	0
Totaal raadspectief 2018 / beleidsvoornemens	1.825	-1.825	0	-4	-4	-4	-4

Algemeen

De nadere onderbouwing van de cijfers treft u aan in het raadspectief 2018 en onder de inhoudelijke programma's van deze perspectiefnota. De jaarlijkse lasten betreffende de blijvers leningen betreffen de rentelasten over de totale ruimte die we reserveren voor de blijvers leningen ten bedrage van € 250.000. Voor de mogelijke financiële gevolgen van het beleidsvoornemen op het gebied van duurzaamheid wordt verwezen naar de overige specifieke mutaties onder de noemer uitdagingen. In de begroting 2017 hebben we namelijk reeds een drietal uitdagingen benoemd die overeenkomen met dit beleidsvoornemen van de gemeenteraad. De beleidsvoornemens waar een 0 staat betekent dat er geen extra middelen benodigd zijn omdat het betreffende beleidsvoornemen gevat kan worden binnen bestaande resultaten en inspanningen.

Voorgesteld wordt in te stemmen met de beschrijving en de financiële vertaling van de beleidsvoornemens uit het raadspectief en deze te verwerken in het herziene meerjarige saldo en het college opdracht te geven deze verder uit te werken en daarna te betrekken bij het opstellen van de begroting 2018.

Overige Specifieke mutaties

In deze sub-paragraaf treft u de overige specifieke mutaties aan. Hierbij hebben we aansluiting gezocht bij eerdere besluitvorming zoals de begroting 2017 maar ook bij afzonderlijke raads- en collegebesluiten en besluiten van het bestuur van Noaberkracht.

Overige specifieke mutaties	Investing	Reserve	2017	2018	2019	2020	2021
Uitdagingen uit begroting 2017							
- duurzaamheid	Zie beleidsvoornemens Raad						
- inbreiding voor uitbreiding	Zie Reserve Incidenteel Beschikbare Middelen						
- maatschappelijk vastgoed. i.r.t. demografie	1.500	-1.500					

Extra taken Noaberkracht							
- privacy en informatie veiligheid				-60	-60	-60	-60
- implementatie doelgroepenbeleid			-27	-17	-17	-17	-17
Omgevingsdienst Twente			-16	-218	-216	-216	-216
Zuinig op sport RSC	191	-191					
Sociaal domein							
- kosten huishoudelijke hulp			-318	-376	376	376	376
- voordelen uit jaarverantwoording 2016			772	687	656	697	597
- participatiewet			-219	-181	116	124	112
BTW							
Lokale lasten - afvalstoffenheffing							
Totaal overige specifieke mutaties	1.691	-1.691	192	-165	103	152	40

Uitdagingen uit de begroting 2017

In de begroting 2017 hebben wij aangegeven dat wij ervoor kiezen de vrij beschikbare algemene middelen in de Reserve Incidenteel Beschikbare Algemene Middelen nog niet van een bestemming te voorzien maar “achter de hand te houden” voor verschillende uitdagingen die we op ons af zien komen. Deze uitdagingen zien we al wel en we weten ook dat deze uitdagingen actie(s) van onze gemeente gaat vragen, we kunnen alleen de impact nog niet echt duiden. We zijn op dit moment echter nog niet in staat deze actie(s) concreet te benoemen. Hiervoor willen we eerst een goede analyse uitvoeren van de verschillende uitdagingen zodat we hierover met u in gesprek kunnen om daarna samen met u te komen tot het formuleren van ambities. Pas daarna kunnen we aan de slag met het benoemen en uitwerken van de benodigde acties. Hierbij zien we het volgende tijdspad voor ons:

1. Analyse uitdagingen: oktober 2016 – juni 2017
2. Formuleren ambities: Raadsperspectief 2018 – juni 2017
3. Benoemen en uitwerken acties: Begroting 2018 – november 2017

Nadere duiding van de drie uitdagingen uit de begroting 2017 :

Maatschappelijk vastgoed in relatie tot de demografische ontwikkelingen

Door vergrijzing en ontgroening zien wij een verschuiving in de vraag naar de functies die nu in maatschappelijke vastgoedobjecten plaatsvinden. Hierdoor neemt de druk op de exploitaties toe. De

gesprekken die wij met de kernen hebben vormgegeven in Mijn Dinkelland 2030! Tonen dat ook in de kernen deze discussies op gang komen. Er tekenen zich initiatieven af die vragen om eenmalige ondersteuning om transformatie mogelijk te maken. Bijvoorbeeld om van twee gebouwen naar 1 gebouw te gaan, om bestaande vastgoed meer multifunctioneel in te richten. Dit met als doel langjarig weer een gezonde exploitatie te verkrijgen. Wij stellen voor de gereserveerde gelden te blijven reserveren voor dat moment dat de echte vraag concreter is geworden en wij deze hulpvraag op een effectieve manier moeten beantwoorden. Uit de participatieprocessen Mijn Dinkelland 2030 hebben wij gezien dat er inmiddels enkele kernen met grootschalige plannen en visies zijn gekomen. Deze laten zien dat vaak in eerste instantie het maatschappelijk vastgoed wordt gezien als kans voor transformatie, behoud en versterking van de leefbaarheid. Deze transformatie vraagt om spoedig beschikbaar geld van toch vaak enige omvang.

Wij stellen voor om een incidenteel bedrag van € 1,5 miljoen beschikbaar te stellen voor de uitdaging maatschappelijk vastgoed in relatie tot de demografische ontwikkelingen en het college opdracht te geven te komen met een nadere uitwerking hiervan en dit te betrekken bij het opstellen van de begroting 2018.

Duurzaamheid

Duurzaamheid is een thema dat binnen onze gemeente snel in omvang is gegroeid. Momenteel zijn wij bezig met de uitvoering van de speerpunten zoals eerder in het duurzaamheidsbeleid vastgesteld. Hiernaast is inmiddels de transitieopgave die wij in Noordoost Twente samen oppakken meer vorm en inhoud gegeven. In de onderstaande teksten hierover meer. Wij koersen hier op het aanbieden van een ambitiedocument en uitvoeringsplan. Vast te stellen in het 4^e kwartaal van 2017. De opgave die hieruit komen moeten in de begroting van 2017 en 2018 worden afgedekt en dat is ook waarom wij willen verzoeken om het blijven reserveren van de gelden voor dit thema. De energietransitie is een grote opgave. Dit hebben wij inmiddels in een raadsbijeenkomst met u gecommuniceerd. Uitwerking en ambitievaststelling staat gepland voor 4^e kwartaal 2017, maar nu al is duidelijk dat wij ons als gemeente hierin willen en kunnen profileren als investeerder. Dit enerzijds om het goede voorbeeld te geven, en anderszijds om onze eigen verbruiken te verduurzamen en hiermee ook toekomstige exploitaties te verbeteren, kortom om op termijn middelen te genereren. Indien de transformatieopgave aansluit bij die van de provincie en wij verschillende scenario's uitwerken, dan zal de investeringsvraag tientallen miljoenen bedragen. Daarom lijkt het ons, met het oog op de toekomst, verstandig hiervoor een incidenteel bedrag van € 1,5 miljoen op te nemen.

Wij stellen voor om een incidenteel bedrag van € 1,5 miljoen beschikbaar te stellen voor de uitdaging duurzaamheid en het college opdracht te geven te komen met een nadere uitwerking hiervan en dit te betrekken bij het opstellen van de begroting 2018.

Van uitbreiding naar inbreiding

In de bijeenkomsten die wij onlangs voor uw raad hebben georganiseerd is gesproken over de opgaven op het gebied van wonen. Vooral de beweging van uitbreiding naar inbreiding kan leiden tot ondersteuningsvragen om de haalbaarheid van inbreidingslocaties te faciliteren. Dit om de doelen in het volkshuisvestingsbeleid te kunnen realiseren. Ook op dit vlak en met dit doel willen wij de gereserveerde gelden behouden, om vragen te kunnen faciliteren die er bij inbreidingsplannen kunnen ontstaan. Uiteraard zullen wij dit dan aan uw raad voorleggen. Vooruitlopend hierop willen wij graag de diverse woonvormen (jeugd, oud, levensloopbestendig, zorg) in beeld brengen.

Voorgesteld wordt het college de opdracht te geven de uitdaging "van uitbreiding naar inbreiding" verder uit te werken en de uitkomsten daarvan te betrekken bij het opstellen van de begroting 2018

Extra taken Noaberkracht

Beide deelnemende gemeenten in Noaberkracht hebben de afspraak met het bestuur van Noaberkracht dat eventuele nieuwe extra taken die door Noaberkracht moeten worden uitgevoerd ook gepaard gaan met nieuw extra geld. Via het bestuur van Noaberkracht zijn wij op de hoogte gesteld van een tweetal nieuwe taken die wij graag uitgevoerd zouden zien door Noaberkracht en waarvoor wij extra middelen ter beschikking

willen stellen.

Implementatie doelgroepenbeleid

De gemeenten Tubbergen en Dinkelland willen naast het voldoen aan een wettelijke plicht vooral ook het goede voorbeeld geven daar waar het gaat om het inzetten van zogenaamde “doelgroepers”. Met doelgroepers wordt in dit kader bedoeld iedereen die niet in staat is om zelfstandig met wettelijk minimumloon te verdienen. Primair gaat het dan om burgers die een beroep doen op een gemeentelijke inkomensvoorziening. Daarnaast komen ook mensen uit de Wajong en niet-uitkeringsgerechtigden met een achtergrond Praktijkonderwijs of voortgezet speciaal onderwijs in aanmerking als kandidaat. Het verrichten van gemeentelijke taken door nieuwe medewerkers vraagt van Noaberkracht een extra en nieuwe inspanning om deze medewerkers te integreren en begeleiden. Daarnaast kan het uitvoeren van gemeentelijke taken, die geschikt zijn voor mensen met een verminderde loonwaarde ook een effect hebben op de ambtelijke formatie. Een consequentie kan zijn dat er nieuwe functies moeten worden gecreëerd, die passend zijn bij het niveau en competenties van de doelgroep, indien het gaat om functies bij de eigen organisatie. Wij willen deze nieuwe taak structureel borgen binnen Noaberkracht om zo blijvend aandacht te hebben voor het doelgroepenbeleid. Vandaar dat wij voorstellen hier extra middelen (€ 33.000 incidenteel en € 30.000 structureel voor formatie) voor beschikbaar te stellen. In de loop van 2017 willen wij hier mee starten.

Privacy en informatieveiligheid

Huidige en aangekondigde nieuwe wetgeving zorgen ervoor dat het nieuwe thema Informatieveiligheid hoog op de agenda staat. Daarom hebben we het Informatieveiligheidsbeleid opgesteld dat onlangs aan het bestuur van Noaberkracht is voorgelegd ter vaststelling. Dit omvangrijke beleidsstuk is een werkbaar document dat zowel de lijnen uitzet als concreet aangeeft wat we moeten doen om dit thema te borgen in onze organisatie. In dit plan is een belangrijke rol weggelegd voor de Chief Information Security Officer (CISO), die de coördinatie voert over informatieveiligheid. De CISO werkt nauw samen met de Governance groep, die bestaat uit medewerkers van diverse afdelingen. De rol van CISO wordt nu ingevuld door een externe deskundige van BMC. Willen we het thema Informatieveiligheid nu en in de toekomst echt borgen, is het vereist dat we deze functie binnen onze eigen organisatie invullen.

Omgevingsdienst Twente (ODT)

Op 6 februari 2017 zijn het concept-bedrijfsplan en de ontwerp-gemeenschappelijke regeling voor de verplicht op te richten Omgevingsdienst Twente (voorheen Regionale Uitvoeringsdienst / RUD) vrijgegeven voor bestuurlijke behandeling. Het besluitvormingsproces zal moeten leiden tot de daadwerkelijke oprichting van de Omgevingsdienst Twente, uiterlijk op 1 januari 2018.

Uit het concept-bedrijfsplan blijkt dat de financiële consequenties voor Dinkelland substantieel zijn. De geraamde jaarlijkse exploitatiekosten van de Omgevingsdienst bedragen ongeveer 7 miljoen euro en worden gefinancierd door de deelnemers op basis van hun formatie-inbreng. Vanuit Noaberkracht zal vooralsnog 3,5 FTE van de totale formatie van de Omgevingsdienst Twente worden ingebracht. Daar tegenover staat slechts een beperkte besparing op personeelslasten. Dit brengt voor Dinkelland vanaf 2018 een structurele lastenverzwaring met zich mee die vooralsnog wordt geraamd op ongeveer € 216.000 per jaar. Het betreft hier een voorlopige raming die nog kan wijzigen. Daarnaast zal rekening moeten worden gehouden met een bijdrage voor een aflopend ontwikkelbudget in de periode 2018 – 2020 en een bijdrage voor transitie- en frictiekosten in 2017. De bijdrage in de transitiekosten bedraagt voor Dinkelland in 2017 € 16.000. Hiermee is in de begroting 2017 nog geen rekening gehouden. Wij hebben inmiddels ingestemd met de ontwerp-gemeenschappelijke regeling maar hebben er op aangedrongen dat vanuit de ODT (in oprichting) nog eens kritisch wordt gekeken naar het concept-bedrijfsplan en dan met name naar de overhead.

Zuinig op sport - RSC

Er is consensus bereikt over de overdracht groot onderhoud en vervanging voetbalvelden van voetbalvereniging RSC. Deze velden zijn in gebruik gegeven aan een Stichting. In een apart raadsvoorstel, ter finale afhandeling van het traject Zuinig op Sport/Verzelfstandiging groot onderhoud sport, wordt gevraagd te besluiten € 190.700 extra beschikbaar te stellen. Op het totaalbudget dat in mei 2013 beschikbaar is gesteld van € 2.587.500 is dit een budgetoverschrijding van 7,4%.

Sociaal domein

De financiële stand van zaken betreffende het sociaal domein behandelen we in deze perspectiefnota langs de volgende drie lijnen;

- Meerkosten huishoudelijke hulp
- Actualisatie ramingen aan de hand van de werkelijke cijfers uit de jaarverantwoording 2016
- Participatiewet

Hierbij moet worden opgemerkt dat de zogenaamde “kaasstolp benadering” voor het sociaal domein met ingang van het begrotingsjaar 2017 is losgelaten. Dat betekent dat eventuele mee- en tegenvallers binnen het sociaal domein ten gunste dan wel ten laste van de begroting komen.

Over de **meerkosten huishoudelijke hulp** bent u middels verschillende college- en raadsbesluiten geïnformeerd. Een uitspraak van de Centrale Raad van Beroep heeft er toe geleid dat het beleid op het gebied van de huishoudelijke hulp moet worden aangepast. Hiertoe heeft u op 20 maart 2017 het Beleidskader Huishoudelijke ondersteuning (hierna: HO) 2018 vastgesteld. Dit beleidskader is ook door twaalf andere Twentse gemeenten (met uitzondering van de gemeente Rijssen-Holten) vastgesteld. Uitgangspunt van het nieuwe beleid is dat er gestuurd wordt op resultaten, waarbij de toekenning is gebaseerd op activiteiten, frequentie en tijd. Dit kan bereikt worden door het inzetten van een basismodule en/of aanvullende modules. Het beleidskader HO 2018 bestaat uit een zestal modules met elk een eigen resultaat en objectief vastgestelde activiteiten, frequenties en normtijden. De meerkosten van dit gewijzigde beleid nemen we nu mee in ons herzien meerjarig perspectief.

De **werkelijke cijfers uit de jaarverantwoording 2016** geven aanleiding voor een aanpassing van de verschillende ramingen. Dit heeft een voordelig meerjarig effect van € 772.000 in 2017 aflopend naar een structureel voordeel van € 597.000 met ingang van het jaar 2021. Het grootste deel van dit voordeel wordt veroorzaakt door de nieuwe taken op het gebied van de WMO.

De ramingen voor de **participatiewet** moeten worden verhoogd als gevolg van een hoger aantal mensen in de bijstand dan waarmee in de begroting 2017 was rekening gehouden. Waar we in de begroting 2017 uitgaven van een gemiddeld aantal klanten van 196 laten de werkelijke cijfers zien dat we uit moeten gaan van een gemiddeld aantal klanten van 225. Dit levert voor zowel de uitkeringskosten als voor de uitvoeringskosten behoorlijke meerkosten op. Op termijn worden deze meerkosten voor een deel goedge maakt doordat ook de rijksvergoeding voor de uitkeringskosten stijgt.

Opgemerkt moet worden dat het hier een eerste richtinggevende inschatting betreft van de kosten van de participatiewet. In de aanloop naar het opstellen van de begroting 2018 komen we met een zo reëel mogelijke inschatting voor de komende jaren waarbij we rekening houden met:

- Conjuncturele ontwikkelingen
- Instroom en verloop vergunninghouders (dit in verband gebracht met onze extra raming uit het raadspectief 2017 en de daaraan gekoppelde mogelijke extra rijksvergoeding. Hierover verwachten we in de komende mei/junicirculaire 2017 meer duidelijkheid)

Wijziging BTW aftrek voor sport

Bij sport is het aantrekkelijk om onder het BTW regime te vallen en de betaalde en de ontvangen BTW te verrekenen met de Belastingdienst. Immers op veel uitgaven bedraagt de te betalen BTW 21% terwijl de af te dragen BTW veelal 6% bedraagt. Kapstok van het BTW voordeel is de titel: “gelegenheid geven tot

sportbeoefening”“ Op landelijk niveau maar ook in het Dinkellandse zijn voor het toepassen van deze titel afzonderlijke stichtingen opgericht.

Omdat het toepassen van BTW voordeel op deze wijze in strijd is met de Europese regelgeving, komt het BTW voordeel via deze constructie zeer waarschijnlijk per 1 januari 2018 te vervallen. De verwachting is dat in september, bij de Prinsjesdag, wanneer het kabinet de plannen presenteert voor het jaar 2018 hierover meer duidelijkheid komt. Door de veranderende wetgeving wordt er op dit moment door fiscalisten op landelijke schaal onderzoek gedaan naar alternatieve constructies voor sportverenigingen om de BTW voordelen te behouden. Veel is hierin echter op dit moment nog onduidelijk. Wij gaan in eerste instantie een inventarisatie maken van de mogelijke financiële consequenties voor de gemeente. Vervolgens gaan wij met behulp van externe fiscalisten onderzoeken of en zo ja welke alternatieven er zijn. Bij het 2^e programmajournaal zullen wij u informeren over de actuele stand van zaken.

Lokale lasten - afvalstoffenheffing

Met ingang van het jaar 2016 zijn zowel de inzamelwijze als de tariefstructuur voor de afvalstoffenheffing gewijzigd. Het nieuwe systeem omvat een vastrecht (basistarief) per aansluiting van € 113,-- en een bijdrage per lediging voor het aanleveren van restafval (grijze container). Hierbij is de grootte van de container (140 liter = € 5,60 óf 240 liter = € 9,20) van invloed op hoogte van het tarief. De PDM-container en de GFT-container (groen) kan gratis worden aangeboden.

Het afvalstoffenbeleid is gericht op een maximale scheiding van de afvalstromen, waarbij hergebruik van grondstoffen, zoals plastic, metaal en drinkkartons (pmd) een belangrijk uitgangspunt vormt.

Daarop is ook de nieuwe tariefstructuur afgestemd (de vervuiler betaalt). Het aantal ledigingen van restafval is lager dan we op voorhand hadden ingeschat. Dit heeft naast een financieel voordeel voor de burger ook gevolgen voor de kosten die wij als gemeente maken voor de stortkosten. Tegenover de lagere stortkosten van restafval (de grijze container) staan echter hogere stortkosten van de GFT container (meer ledigen van de groene container). De gevolgen hiervan betrekken wij bij het opstellen van de begroting 2018. Daarnaast weten we dat de storttarieven die Twente ons in rekening brengt met ingang van het jaar 2018 naar beneden worden bijgesteld. Dit in verband met het aflopen van het zogenaamde superdividend in het kader van de financiering van de agenda van Twente. Ook deze gevolgen nemen we bij het opstellen van de begroting 2018.

Het totaal van de specifieke mutaties gespecificeerd naar punten uit het addendum, beleidsvoornemens raad en overige specifieke mutaties laat het volgende beeld zien:

Totaal specifieke mutaties	Investering	Reserve	2017	2018	2019	2020	2021
Totaal addendum Koers houden	300	-100	-74	-125	-138	-138	-138
Totaal raadsperspectief / beleidsvoornemens	1.825	-1.825		-4	-4	-4	-4
Totaal overige specifieke mutaties	1.691	-1.691	192	-165	103	152	40
Totaal specifieke mutaties	3.816	-3.616	118	-294	-39	10	-102

Voorgesteld wordt in te stemmen met de aangegeven en toegelichte specifieke mutaties en deze te verwerken in het herzien meerjarige saldo met inachtneming van de verschillende deelbesluiten.

Rekening houdend met de aangegeven en toegelichte specifieke mutaties in deze paragraaf ontstaat het volgende herzien meerjarige saldo:

Herzien meerjarig saldo Dinkelland	Investering	Reserve	2017	2018	2019	2020	2021
Herzien meerjarig saldo na 2e PJ 2016			-32	115	-28	124	-35
totaal mutaties			1.845	-48	20	88	388
totaal specifieke mutaties	3.816	-3.616	118	-294	-39	10	-102
Herzien meerjarig saldo na specifieke mutaties	3.816	-3.616	1.931	-227	-47	222	251

Ambities college

Binnen de verschillende programma's die hun basis vinden in ons coalitieprogramma zijn we nog een aantal resultaten die het komende jaar / de komende jaren een intensivering vragen.

Ambities college	Investering	Reserve	2017	2018	2019	2020	2021
Agenda van Twente	985	-985	0	-131	-131	-131	-131
Opstellen bedrijventerreinvisie	15	-15	0	0	0	0	0
Initiatieven realiseren voor goed parkeersysteem	20	-20	0	0	0	0	0
GRP en Klimaatadaptatie	50	-50	0	0	0	0	0
Uitvoering scenario onderwijshuisvesting Denekamp	125	-125	0	0	pm	pm	pm
Areaaluitbreiding watergangen				-10	-10	-10	-10
Stimuleren burgerbetrokkenheid leefomgeving	pm	pm	pm	pm	pm	pm	pm
Totaal ambities college	1.195	-1.195	0	-141	-141	-141	-141

Agenda van Twente

De gemeenteraad heeft op 29 november 2016 besloten om kennis te nemen van de evaluatie van de Agenda van Twente (2008-2017) en in te stemmen met een verkenning naar een nieuwe regionale sociaal-economische door de Bestuurscommissie Agenda van Twente. De verkenning heeft geleid tot een concept voor een nieuwe Agenda voor Twente die is toegelicht tijdens een Twentse radenbijeenkomst op 20 april 2017. Het beoogde nieuwe regionale investeringsprogramma (2018-2022) is opgesteld in nauwe samenwerking tussen de 4O's (onderzoek, onderwijs, ondernemers en overheid).

Ter financiering van het nieuwe regionale investeringsprogramma gaat de Agenda voor Twente uit van een bijdrage van € 7,50 per inwoner per jaar, samengesteld uit een bedrag voor het in stand houden van de bestaande basisinfrastructuur (€ 3,50), voor een aanjaagfunctie (€ 1,50) en voor ambities (€ 2,50). De basisinfrastructuur fungeert als fundament voor de nieuwe Agenda voor Twente. De aanjaagfunctie beoogt het 'verbinden', 'versnellen', 'vergemakkelijken' en 'toegankelijk maken' van technische kennis,

ondernemerschap, partnersamenwerking, afstemming vraag-aanbod, ontwikkeling van nieuwe verdienmodellen, beschikbaarheid van talent en vakmanschap. De ambitie houdt onder meer in om nog sterker inzetten op gerichte marketing.

De gevraagde bijdragen voor het in stand houden van de bestaande basisinfrastructuur (€ 3,50) en voor een aanjaagfunctie (€ 1,50) willen wij structureel opnemen in onze (meerjaren) begroting. Dit betekent een structureel benodigd budget van € 131.000.

Het bedrag voor ambities (€ 2,50) vermeerderd met een bedrag voor projecten van € 5 willen wij voor een periode van 5 jaar afdekken middels een beroep op de reserve incidenteel beschikbare algemene middelen. Dit betekent een reservering van € 985.000

Overige ambities

Voor een toelichting op de overige ambities wordt verwezen naar de inhoudelijke beschrijving van de programma's waar deze verder worden toegelicht.

Voorgesteld wordt in te stemmen met de financiële vertaling van de verschillende ambities van ons college en het college de opdracht te geven deze verder uit te werken en te betrekken bij het opstellen van de begroting 2018.

Herzien meerjarig saldo

In deze paragraaf wordt een eerste voorlopig inzicht gegeven in de ontwikkeling van ons herzien meerjarig perspectief. De term voorlopig slaat op het gegeven dat voor veel van de in de vorige paragrafen geldt dat zaken nader dienen te worden uitgewerkt waarna ze betrokken worden bij het opstellen van de begroting 2018 daar waar de definitieve besluitvorming plaatsvindt. De besluitvorming over de mutaties en de specifieke mutaties in dit raadspectief betreffen echter wel degelijk harde besluiten die worden verwerkt in het herziene meerjarige saldo.

Herzien meerjarig saldo Dinkelland	Investering	Reserve	2017	2018	2019	2020	2021
Herzien meerjarig saldo na 2e PJ 2016			-32	115	-28	124	-35
Totaal mutaties	0	0	1.845	-48	20	88	388
Totaal specifieke mutaties	3.816	-3.616	118	-294	-39	10	-102
Totaal ambities college	1.195	-1.195		-141	-141	-141	-141
Herzien meerjarig saldo na ambities college	5.011	-4.811	1.931	-368	-188	81	110

Zoals uit het (voorlopige) herzien meerjarige saldo blijkt sluit het jaar 2017 af met een voordelig saldo van € 1.931.000. Feitelijk betreft het hier de uitkomst van het eerste programmajournaal 2017. Dit voordelige saldo word conform de bestendige gedragslijn gestort in de Reserve Incidenteel Beschikbare Algemene Middelen.

Voorgesteld wordt in te stemmen met het voordelige saldo over het begrotingsjaar 2017 ten bedrage van € 1.931.000 en dit bedrag te storten in de reserve incidenteel beschikbare algemene middelen.

De jaren vanaf 2018 laten voorlopige begrotingstekorten zien. Ter oplossing hiervan ziet ons college de volgende oplossingsrichtingen:

- Inzetten stelposten ruimte voor de toekomst uit de begroting 2018

- Verdere uitwerking van de 13 thema's binnen het sociaal domein
- Creëren structurele begrotingsruimte door inzetten incidenteel geld uit de Reserve Incidenteel Beschikbare Algemene Middelen

In de begroting 2017 heeft uw raad ingestemd met het reserveren van financiële ruimte onder de noemer "ruimte voor de toekomst". Het betreft hier de volgende **stelposten**:

Stelposten	Investering	Reserve	2017	2018	2019	2020	2021
Ruimte voor de toekomst							
- nieuw beleid			0	150	300	450	600
- volumeaanpassingen			0	40	80	120	160
Taakmutatie AU armoedebestrijding kinderen			67	67	67	67	67
Totaal stelposten ruimte voor de toekomst			67	257	447	637	827

(Delen van) deze stelposten kunnen ingezet worden ter dekking van nieuw beleid en volumeaanpassingen zoals die opgenomen zijn onder specifieke mutaties en de ambities van ons college eerder in dit hoofdstuk. Er kan echter ook voor gekozen worden deze stelposten in te zetten ter dekking van de begrotingstekorten. In de aanloop naar het opstellen van de begroting 2018 willen wij deze mogelijkheden verder onderzoeken en uitwerken.

In eerdere P&C documenten hebben wij u aangegeven dat wij middels een aantal **thema's** die voortvloeien uit het beleidsplan Omzien naar Elkaar kans zien om te komen tot een effectievere en efficiëntere inzet van middelen. Het betreft hier de volgende thema's die wij in de aanloop naar het opstellen van de begroting 2018 verder willen uitwerken om ze daarna te betrekken bij het opstellen van de begroting 2018:

Thema knoppen	Verantwoording onder resultaat
01: Arbeidsmatige dagbesteding	Effectiever en efficiënter inzetten van niet vrij toegankelijke voorzieningen
02: Herijken kleine subsidies	Zelforganiserend vermogen van de kernen versterken en vergroten.
03: Hulpmiddelen	Effectiever & efficiënter inrichten van de niet vrij toegankelijk voorziening
04: Minimabeleid	Minimabeleid
05: Rol van de praktijkondersteuner huisarts versterken	Realiseren van activiteiten die de formele en informele zorg met elkaar verbinden
06: Vervoer	Effectiever & efficiënter inrichten van de niet vrij toegankelijk voorziening
07: Andere principes bij inkoop en aanbesteding jeugdhulp en Wmo	Effectiever & efficiënter inrichten van de niet vrij toegankelijk voorziening
08: Re-integratie	Effectiever en efficiënter inzetten van niet vrij toegankelijke voorzieningen

09: Vervangen van SW-ers door doelgroepers	Effectiever en efficiënter inzetten van niet vrij toegankelijke voorzieningen
10: Transformatie voorliggende voorzieningen	Nieuw ingericht 'systeem' van vrij toegankelijke voorzieningen dat aansluit op de vragen vanuit de samenleving
11: Combinatiefunctionaris	Nieuw ingericht 'systeem' van vrij toegankelijke voorzieningen dat aansluit op de vragen vanuit de samenleving
12: Mijn Dinkelland 2030!: focus op Sociaal Domein	Nieuw ingericht 'systeem' van vrij toegankelijke voorzieningen dat aansluit op de vragen vanuit de samenleving Mijn Dinkelland 2030 onder programma Krachtige Kernen.
13: Maatschappelijke voorzieningen	Thema Maatschappelijke Voorzieningen onder programma Krachtige Kernen

Als derde mogelijks oplossing willen wij structurele begrotingsruimte creëren door incidentele middelen uit de reserve incidenteel beschikbare algemene middelen in te zetten. Ook deze mogelijkheid willen wij verder uitwerken en betrekken bij het opstellen van de begroting 2018.

Voorgesteld wordt in te stemmen met de mogelijke oplossingsrichtingen en deze verder uit te werken en te betrekken bij het opstellen van de begroting 2018.

3. PROGRAMMA KRACHTIGE KERNEN

De leefbaarheid in onze kernen vindt de gemeente Dinkelland een groot goed. Wij realiseren ons echter ook dat de demografische ontwikkeling een forse impact heeft die niet te stoppen is. Dit krijgt gevolgen voor de voorzieningen in de kernen. Een vergrijzende, ontgroenende en op termijn krimpende bevolking brengt andere behoeften met zich mee. Voorzieningen in de kernen kunnen en mogen niet overwegend afhankelijk worden van overheidssubsidies. Wij willen dan ook investeren in levensvatbare initiatieven die de leefbaarheid in stand kunnen houden. Alleen zo blijven kernen aantrekkelijk voor alle groepen uit onze samenleving.

De leefbaarheid zit vooral in de sociale cohesie en de activiteiten die een gemeenschap met elkaar onderneemt en niet in de 'stenen'. Juist op dit vlak willen wij een impuls geven en dagen wij de kernen uit om initiatieven te ontplooiën. Daarbij moeten we ook zuinig zijn op onze traditionele evenementen en gebruiken. Daar waar mogelijk ondersteunt de gemeente de organisatie en versimpelt ze in elk geval de regelgeving. Ook ontmoetingsplaatsen zoals jongerenketen en jongerencarnaval hebben hun maatschappelijke betekenis bewezen en verdienen waardering. Sport, vooral door en voor jongeren, vormt ook een factor van betekenis. Een nieuw perspectief op leefbaarheid brengt met zich mee dat voorzieningen goed bereikbaar moeten zijn, zowel fysiek, digitaal als mobiel. Dit geldt voor zowel inwoners van de kernen als voor inwoners van het buitengebied. Aanwezigheid van een fysieke voorziening in een kern is niet altijd vereist, digitale ontsluiting wel. Daar waar concentratie van voorzieningen de toekomstbestendigheid verhoogt, heeft dat onze voorkeur. Logischerwijs is die concentratie dan vooral in de verzorgingskernen.

In het kader van leefbaarheid blijft noaberschap voor ons een vaste waarde. Wij willen noaberschap inzetten en ondersteunen om mensen zo lang mogelijk thuis te kunnen laten wonen. 'Samen oud worden'. Het programma Krachtige Kernen kent drie thema's die hierop inspelen:

- **Wonen en Vastgoed**
- **Mobiliteit en Bestendigheid**
- **Maatschappelijke Voorzieningen**

Thema Wonen en Vastgoed

Op het gebied van wonen en vastgoed plaatsen wij de demografische ontwikkeling van de kernen centraal. Afhankelijk van de behoefte van onze inwoners voorzien wij in woningbouwplannen of herontwikkelen wij vastgoedlocaties.

Zie ook de website: Wonen in Dinkelland.

Wat willen we bereiken?

Wij streven voor de komende periode de volgende ideaaldoelen na:

- Herontwikkelen
- Huisvesten

Toelichting

Herontwikkelen

Bij herontwikkelen kijken we zowel naar de plek als ook de opgaven die eraan gerelateerd zijn, bijvoorbeeld herinvulling van leegstand vastgoed, afstoten van gemeentelijk vastgoed dat geen functie meer heeft of de integrale herontwikkeling van een gebied. Participatie van belanghebbenden en marktpartijen is in elk geval belangrijk.

Wat doen we daarvoor?

Tijd Kwaliteit Geld

- Afstoten gemeentelijk vastgoed

Toelichting op planning

Conform gestelde planning. Doelstelling is om het vastgoed binnen de huidige raadsperiode af te stoten.

Stand van zaken

De locaties die verkocht moeten worden zijn 't Klooster Ootmarsum, (voormalige) Groenbouw Denekamp, (voormalig) Boerderij Aveskamp Denekamp en Walstraat 2 Ootmarsum. Daarnaast hebben we de extra taakstelling op ons genomen om 'n Emter te Ootmarsum af te stoten, mits daarvoor een duurzame herinvulling wordt gevonden. Eveneens is de locatie 't Hoikinck begin 2017 weer beschikbaar gekomen om af te stoten, omdat de taakstelling voor statushouders verder omlaag is bijgesteld. De verkoop van het klooster wordt gezien als een aparte opgave en voor de overige locaties geldt dat reeds een verkoopstrategie is gekozen.

- Voor het Klooster Ootmarsum is in het eerste kwartaal van 2017 geïnventariseerd in hoeverre met (één van) de bestaande mede-eigenaren tot een oplossing kan worden gekomen. De gesprekken daarover zijn gaande.
- Voor wat betreft locatie Aveskamp hebben wij ingestemd met een ontwerpbestemmingsplan om op de locatie drie royale woningen te kunnen realiseren.
- Voor de voormalige groenbouw wordt gezocht naar een koper die het bestaande vastgoed wil overnemen en wil verbouwen tot woon/werkruimte. Indien geen concrete invulling ontstaat zal de locatie in eigen beheer worden herontwikkeld tot meerdere woningen.
- Walstraat 2 Ootmarsum werd tot voor kort gebruikt door de Bibliotheek. Zij hebben echter besloten geen gebruik meer te willen maken van het pand. Momenteel wordt het pand geschikt gemaakt voor de verkoop.
- De locatie 'n Emter wordt aangehouden totdat een goede invulling zich aandient. We zoeken naar een invulling met een maatschappelijk doel, gelet op de omgeving waar zich voornamelijk onderwijs, kinderopvang en sport afspeelt.

Toelichting financieel

Conform gestelde financiële kaders.

- Centrumplan Weerselo (Gebiedsontwikkeling 3.0)

Toelichting op planning

Conform gestelde planning.

Stand van zaken

In het eerste kwartaal van 2017 is de laatste hand gelegd aan de uitwerking van het plan voor de herinrichting van het openbaar gebied. Daarbij zijn ook partijen in de randen van het centrum betrokken om tot een optimaal resultaat te komen. Op 7 maart jl. is uw raad over de stand van zaken bijgepraat. Op 9 maart jl. zijn de resultaten tijdens een drukbezochte inloopavond gepresenteerd aan de bevolking. Op 14 maart jl. is uw raad over de stand van zaken bijgepraat.

In dit eerste kwartaal is duidelijk geworden dat de supermarkt er voor kiest om op de huidige locatie te blijven en geen gebruik te maken van de locatie van het voormalig gemeentehuis. Wij treffen nu voorbereidingen om het voormalig gemeentehuis met een nog nader te bepalen functie in de markt te zetten.

Toelichting financieel

Past vooralsnog binnen de financiële kaders.

- Herontwikkelen Commanderie terrein

Toelichting op planning

Conform gestelde planning.

Stand van zaken

Project Commanderie fase 1 is in 2016 reeds afgerond. Brouwerij Othmar, gasterij Oatmossche, en het Openluchtmuseum hebben haar deuren geopend in het nieuwe Commanderiegebied. In december 2016 zijn we begonnen met de werkzaamheden voor het vergroten van het parkeerterrein Stadsweide. Ook zijn wij in gesprek met buurtbewoners over de inrichting van de molenbeek en het vernieuwen van het Populierenpark. Verder hebben wij in het eerste kwartaal van 2017 een start gemaakt met drie bestemmingsplannen rondom de Commanderie, namelijk:

1. Woningbouw voormalige gemeentewerf Ootmarsum,
2. Drie kavels perceel Wientjes Commanderieplein
3. Zeven kavels Commanderiestraat.

De projecten worden separaat van elkaar verder tot uitvoering gebracht en worden na de ruimtelijke procedure door de gemeente of betreffende particuliere eigenaar in de uitgifte gebracht.

Toelichting financieel

Conform gestelde financiële kaders.

- Invulling geven aan Kloostercomplex Ootmarsum

Toelichting op planning

De planning is om het klooster in de huidige raadsperiode af te stoten.

Stand van zaken

In het Addendum “Koershouden” ter aanvulling op het coalitieprogramma 2014–2018 ‘Nieuw Perspectief’ is opgenomen dat het verstandig is om het eigendom van het klooster zo snel mogelijk af te stoten naar een externe partij, die het vervolgens kan exploiteren dan wel kan vermarkten. Daarmee wordt aangesloten bij het gemeentelijk beleid op dat onderdeel. Wij zullen daarom de voorgenomen aanbesteding niet gaan starten en de raad een voorstel doen om het klooster af te stoten. Daarbij worden de financiële consequenties in beeld gebracht en worden de belangen van huidige appartement-eigenaren niet uit het oog verloren. Daarbij blijft het oorspronkelijke doel, de cultuurhistorische waarde van het gebouw voor Ootmarsum te handhaven. Bovendien zullen wij de betekenis van de kapel voor Ootmarsum blijven respecteren. Wij zijn op dit moment met een van de mede-eigenaren in gesprek over een overname van de door ons af te stoten delen.

Toelichting financieel

In het “Addendum Koers Houden” is besloten het klooster zo snel mogelijk af te stoten naar een externe partij. Het onroerend goed is getaxeerd. De afwikkeling van het project klooster is financieel vertaald. Op basis van een analyse daarvan is het reëel een bedrag van € 550.000 als voorziening op te nemen in de jaarstukken 2016. Genoemd bedrag komt ten laste van het resultaat 2016. Voor een aantal items zijn er nog mogelijke risico’s en/of kansen. Deze worden zoals gebruikelijk afgedekt met het weerstandsvermogen.

Toelichting

Huisvesten

Elke kern heeft maatwerk nodig als het gaat om de woonbehoefte. We gaan inzetten op strategische locatiekeuzes (inbreiding/uitbreiding, demografie jongeren/ouderen, particulier/gemeentelijk). Wij gaan ons oriënteren op onze rol en afhankelijk van de omstandigheden in de kernen gaan wij ons enerzijds proactief opstellen en anderzijds de markt aan zet laten.

Wat doen we daarvoor?

Tijd Kwaliteit Geld

- Bestemmingsplannen vaststellen die voorzien in woningbouwlocaties

Toelichting op planning

Continu proces.

Stand van zaken

In alle kernen geldt dat de uitgifte van woningbouwkwavels het afgelopen jaar flink gestegen is. Deze uitgifte heeft zich in het eerste kwartaal van 2017 voortgezet. Dit is een wenselijke ontwikkeling, maar brengt ook de vraag met zich mee hoe de woningbouwvoorraad en kavelvoorraad er uit ziet en of deze nog voldoende is voor de toekomstige vraag. In samenwerking met de kernraden hebben wij in Saasveld, Lattrop en Rossum onderzoek gepleegd naar de behoefte. Dit doen wij niet door uitgebreid onderzoek, maar door in overleg te treden met kernraden en andere vertegenwoordigers, zoals de woonteam die onderdeel uitmaken van Mijn Dinkelland 2030. Andere kernen zullen in 2017 volgen. Eveneens inventariseren wij per kwartaal hoe het gemeentelijke aanbod zich verhoudt tot de vraag. Daar waar nodig zullen wij ons beraden op onze grondpositie en strategische keuzes maken voor toekomstige woningbouwlocaties. Onze blik ligt daarbij hoofdzakelijk op inbreiding.

Met betrekking tot de woningbouwvoorraad zijn wij in het eerste kwartaal van 2017 gestart met een onderzoek naar de kwalitatieve behoefte van onze inwoners. Daaruit is al gebleken dat wij met betrekking tot de toekomstige voorraad terughoudend moeten omgaan met het doen van grote toevoegingen. Hoewel nu de woningvraag groot is, zal deze over 10 tot 15 jaar er heel anders uitzien. Toevoegingen op nieuwe uitbreidingslocaties kunnen dan leiden tot uitholling van de kernen. Elke toevoeging zullen wij zorgvuldig overwegen. Daarnaast zullen we een kwalitatief toetsingskader en beleid uitwerken.

Toelichting financieel

Conform gestelde financiële kaders.

- Continuering startersleningen

Toelichting op planning

Conform gestelde planning.

Stand van zaken

Sinds het beschikbaar stellen van het krediet voor 2017 en verder zijn er 2 aanvraagsets meegegeven aan geïnteresseerden. SVn heeft in totaal 2 aanvragen in behandeling genomen. Beide startersleningen zijn toegewezen.

Toelichting financieel

Totaalbedrag aan toewijzingen is op dit moment € 40.000,-.

Budget is € 350.000,-.

Resteert nog 310.000,- in de pot.

- Deregulering bestemmingsplannen

Toelichting op planning

Conform gestelde planning.

Stand van zaken

In het eerste kwartaal van 2017 is gewerkt aan de opzet van een nota van uitgangspunten. Op basis hiervan wordt aangegeven welke regelingen te vereenvoudigen zijn. Na de zomervakantie volgt een informerende sessie voor de raad.

Toelichting financieel

Conform gestelde financiële kaders.

- Implementatie Omgevingswet

Toelichting op planning

Conform gestelde planning.

Stand van zaken

De inwerkingtreding van de Omgevingswet is uitgesteld. Het was de bedoeling dat de Omgevingswet eind 2018 in werking zou treden. Inwerkingtreding is nu uitgesteld tot in elk geval het voorjaar van 2019. Inwerkingtreding in het voorjaar 2019 lijkt overigens een optimistische inschatting. De minister noemt dit namelijk “het eerst mogelijke moment van inwerkingtreding van de stelselherziening”, welk moment ook afhankelijk is van de snelheid en de uitkomsten van de parlementaire behandeling en de uitkomst van de landelijke verkiezingen van maart 2017. Het zou dus heel goed nog wel wat later kunnen worden. De vacature voor de projectleider voor de Omgevingswet is nog niet vervuld en de procedure voor de werving is aangepast en loopt nog.

In aanloop naar de Omgevingswet is er in januari 2017 een wetsvoorstel ingediend dat strekt tot afschaffing van de actualiserings-plicht voor bestemmingsplannen en beheersverordeningen die elektronisch raadpleegbaar zijn. Voorgesteld wordt deze verplichting uit de Wet ruimtelijke ordening (Wro) te laten vervallen, vooruitlopend op de Omgevingswet. Het wetsvoorstel vormt een onderdeel in de overgang naar het nieuwe stelsel van het omgevingsrecht, zoals dat naar verwachting in 2019, met onder meer de Omgevingswet in werking treedt. Een van de instrumenten binnen het nieuwe stelsel van omgevingsrecht is het omgevingsplan. Gemeenten dienen in het nieuwe stelsel hun bestemmingsplannen, beheersverordeningen en andere regelingen over de fysieke leefomgeving uit andere verordeningen te bundelen en om te vormen tot één samenhangend en consistent omgevingsplan. Dat is een aanzienlijke opgave, waarvoor gemeenten tien jaar de tijd krijgen vanaf het moment waarop de Omgevingswet in werking treedt. In de aanloop naar de inwerkingtreding wordt met het wetsvoorstel de actualiseringsplicht uit de Wro voor een belangrijk deel van de bestemmingsplannen en beheersverordeningen afgeschaft. Hierdoor komt ruimte beschikbaar, zodat gemeenten in aanloop naar de Omgevingswet al kunnen starten met de voorbereiding van het tot stand te brengen omgevingsplan.

Toelichting financieel

Conform gestelde financiële kaders.

- Ontwikkeltraject voor het proces bouwgrond uitgifte

Toelichting op planning

In 2016 zijn we gestart met een leantraject voor kaveluitgifte. In het eerste kwartaal van 2017 zijn de aanbevelingen opgeleverd met als belangrijkste resultaat om schakels tussen planuitgifte en planontwikkeling te versterken en eerder in het proces af te stemmen. Hierdoor worden burgers en geïnteresseerden in staat gesteld om tijdiger informatie te bemachtigen over wanneer kavels beschikbaar komen en hoe een plangebied er uit komt te zien. Op deze manier willen wij burgers beter faciliteren bij hun woonvraag.

Stand van zaken

In 2016 zijn we gestart met een leantraject voor kaveluitgifte. In het eerste kwartaal van 2017 zijn de aanbevelingen opgeleverd met als belangrijkste resultaat om schakels tussen planuitgifte en planontwikkeling te versterken en eerder in het proces af te stemmen. Hierdoor worden inwoners en geïnteresseerden in staat gesteld om tijdiger informatie te bemachtigen over wanneer kavels beschikbaar komen en hoe een plangebied er uit komt te zien. Op deze manier willen wij burgers beter faciliteren bij hun woonvraag.

Toelichting financieel

Conform gestelde financiële kaders.

- Stimuleren van burgerbetrokkenheid bij de leefomgeving

Toelichting op planning

Conform gestelde planning.

Stand van zaken

Binnen het werkveld van Openbare Ruimte willen we de betrokkenheid van de samenleving bij de (openbare) omgeving vergroten en hen daarbij mogelijkheden bieden om daarin activiteiten over te nemen en/of uit te voeren. Binnen de organisatie worden Contactpersonen Openbare Ruimte (COR) aangewezen die dit gaan begeleiden. Deze ambitie sluit ook aan bij Mijn Dinkelland 2030! Wij willen de bewustwording en het lange termijn denken van de samenleving stimuleren. Hen inspireren om samen met elkaar keuzes te maken en te werken aan leefbaarheid. Het is niet alleen een proces van de gemeente, maar juist van de kern zelf, waarbij wij als gemeente graag een partner zijn.

Toelichting financieel

Conform gestelde financiële kaders.

Verwachting begroting 2018 en verder

RESULTATEN	VERWACHTING BEGROTING 2018 EN VERDER		
BEGROTING 2017	PROCES	FINANCIEEL	OPMERKING
Herontwikkelen			
Afstoten gemeentelijk vastgoed	Continueren	Gelijkblijvend	Continuerende opgave conform notitie Vastgoed.
Centrumplan Weerselo (gebiedsontwikkeling 3.0)	Continueren	Gelijkblijvend	Uitvoering loopt door in 2018.
Herontwikkelen Commanderie terrein	Continueren	Gelijkblijvend	Plan is in essentie in 2016 afgerond. Nog niet afgeronde deelprojecten nader te bekijken.
Invulling geven aan Kloostercomplex Ootmarsum	Beëindigen	N.v.t.	Afhankelijk van taxatie en overleg met deeleigenaren vervolgtraject in te zetten.
Huisvesten			
Bestemmingsplannen vaststellen die voorzien in woningbouwlocaties	Continueren	Gelijkblijvend	Onderdeel van beleidsmatige werkzaamheden.
Continuering startersleningen	Continueren	Gelijkblijvend	Voortzetten tot budget volledig ingezet is.
Deregulering bestemmingsplannen	Beëindigen	N.v.t.	De aanpak deregulering die voor 2017 is begroot zal zoveel mogelijk in 2017

			worden afgerond.
Implementatie Omgevingswet	Continueren	Gelijkblijvend	Afhankelijk van het vervolgtraject op de impactanalyse zal het bijbehorende implementatieplan Omgevingswet inzicht bieden.
Ontwikkeltraject voor het proces bouwgronduitgifte	Beëindigen.	Gelijkblijvend	Leantraject in 2016 afgerond. Resultaten overgenomen in werkwijze.
Stimuleren van burgerbetrokkenheid bij de leefomgeving	Continueren	Gelijkblijvend	Steeds meer maken wij samen met onze inwoners plannen. Dit gebeurt o.a. in de leefomgeving (uitbreidingen samen vormgeven, initiatieven faciliteren etc.) Zie hierin ook de link met Mijn Dinkelland 2030!

Vastgestelde beleidsvoornemens Raad

Onderwerp:	Naar een toekomstbestendig gemeentelijk woonbeleid
Beleidsvoorstel van	LD-2, CDA-1, VVD-4, PvdA-2, D66-1
Voorstel Raad	
Nummer	
Omschrijving	<p>1. een gemeentelijk woonbeleid dat flexibel is en anticipeert op veranderingen in de samenleving op het gebied van woonwensen en woonvormen</p> <p>2 operationeel maken van het instrument blijverslening, om gemakkelijker een mantelzorgfunctie te kunnen toe- voegen aan de bestaande woning;</p> <p>3 wonen en zorg beter op elkaar afgestemd, zodat mensen langer vrij blijven in hun woonkeuzen;</p> <p>4 de kleine kernen tegen de ontwikkeling in van krimp en vergrijzing aantrekkelijk en leefbaar houden voor jong en oud</p> <p>Om bovenstaande resultaten gerealiseerd te krijgen wordt door de raad voorgesteld de volgende inspanningen te verrichten: -bovenop de geldende Woonvisie een adequaat beeld creëren van de woonwensen en woonbehoeften van alle inwoners, maar ook uitgesplitst per kern en per inwonerscategorie; in samenspraak met de kernraden en de doelgroepen per kern de woonwensen in kaart brengen, onderzoek en enquêtes;</p>

	<ul style="list-style-type: none"> -flexibiliteit toepassen in de verkaveling, zodat maatwerk mogelijk is: starters, goede mix oud en jong, kleine kernen, andere woonvormen; -woningcorporaties en projectontwikkelaars uitdagen; -slim investeren in de kernen op het gebied van onderwijs, zorg, detailhandel; -steunen van mogelijke initiatieven vanuit de kernen; -bestuurlijk experiment 'Behoud jongeren' inzetten als instrument; -vaststellen van een regeling blijverslening;.
Wat mag het volgens de raad kosten?	<ul style="list-style-type: none"> -reguliere budgetten -onderzoekskosten -voor de uitvoering van de Regeling blijverslening wordt eenmalig € 250.000 gestort als revolving fund in het Stimuleringsfonds Volkshuisvesting
Reactie college	
Dit voorstel is al verwerkt in het hier genoemde bestaande resultaat.	1. Draagt bij aan de doelstelling om de behoefte beter af te stemmen op de vraag.
Het is een nieuw resultaat. Aan welk doel draagt dit resultaat bij? Waarom wordt dit resultaat wel/niet opgenomen in de begroting 2018?	2. Het instrument blijverslening is een bestaand product dat bijvoorbeeld kan worden toegevoegd aan de starterslening. Deze hebben wij bij de SVN ondergebracht en dat zou ook voor de blijverslening kunnen gaan gelden.
	3. Voor wat betreft het afstemmen van wonen en zorg is extra inzet vereist. Om dit mogelijk te maken zullen wij ons moeten specialiseren op deze onderwerpen.
	4. Wij zijn met elke kern in gesprek in het proces Mijn Dinkelland 2030! Om samen met die lokale inwoners invulling te geven aan de leefbaarheid op de lange en korte termijn. Die inspanning willen wij continueren.
Wat gaat het kosten?	1. Wij ramen de kosten voor dit kwalitatieve onderzoek op € 50.000.
	2. Voor de blijverslening houden we rekening met structurele rentelasten.
	3. Dat vereist financiële armslag om extern informatie in te winnen c.q. externe adviseurs tijdelijk in te huren. Geraamd budget € 50.000.
	4. Dat vereist financiële armslag om extern informatie in te winnen c.q. externe adviseurs tijdelijk in te huren. Geraamd budget € 50.000.

Onderwerp:	Concrete stappen op het thema duurzaamheid
Beleidsvoorstel van	CDA-2, PvdA-1, ABD-1
Voorstel Raad	
Nummer	CDA-2, PvdA-1, ABD-1

<p>Omschrijving</p>	<p>De gemeente laat ambitie zien op het gebied van duurzaamheid. De gemeente maakt in 2015 voor 40% gebruik van duurzame energie. De gemeente laat met concrete stappen haar voorbeeldfunctie zien voor de eigen organisatie en gemeentelijk vastgoed. De gemeente start een pilot verduurzaming particulier en maatschappelijk vastgoed.</p> <p>Om dit gerealiseerd te krijgen wordt door de raad voorgesteld de volgende inspanningen te verrichten:</p> <ul style="list-style-type: none"> -door middel van onderzoek en inventarisatie wordt het huidige energieverbruik van wonen, werken en mobiliteit en de te gebruiken duurzame alternatieven inzichtelijk gemaakt; -de gemeente stelt voor haar eigen organisatie een plan op gericht op duurzaam energiegebruik -gemeentelijke gebouwen worden binnen drie jaar voorzien van zonnepanelen; nieuwe gemeentelijke accommodaties worden energieneutraal uitgevoerd; -de gemeente onderzoekt het effect van koppeling van het bouwlegestartief aan duurzaam bouwen; -de gemeente onderzoekt de instelling van een duurzaamheidsfonds; -de gemeente communiceert open en transparant met de samenleving over het onderwerp duurzaamheid.
<p>Wat mag het volgens de raad kosten?</p>	<p>€ 15.000 voor onderzoek en inventarisatie; met gebruikmaking van provinciale subsidie 'duurzame energie Overijssel'. € 100.000 te onttrekken uit de reserve grondexploitatie</p>
<p>Reactie college</p>	
<p>Dit voorstel is al verwerkt in het hier genoemde bestaande resultaat.</p>	<p>N.v.t.</p>
<p>Het is een nieuw resultaat. Aan welk doel draagt dit resultaat bij? Waarom wordt dit resultaat wel/niet opgenomen in de begroting 2018?</p>	<p>Draagt bij om vastgoed toekomstbestendig te maken.</p> <p>Het gaat hier om een brede aanpak voor verduurzaming die meer is dan tot op heden is opgenomen in het bestaande beleid. In Noordoost Twente werken wij samen aan de energietransitie. Wij verwachten in oktober 2017 met u te kunnen spreken over de ambitie en ook de eerste contouren van uitvoering te kunnen aangeven. De middelen in de begroting 2017 voor duurzaamheid kunnen wij in eerste instantie gebruiken om deze plannen te financieren. Gezien de grootte van de opgave verwachten wij dat aanvullende financiering noodzakelijk zal zijn. Hiervoor verwijzen wij ook naar de algemene tekst hierboven.</p>
<p>Wat gaat het kosten?</p>	<p>Zie algemene tekst in Hoofdstuk: Meerjarenbegroting 2017-2021.</p>

Thema Mobiliteit en Bestendigheid

Binnen dit thema zetten we in op behoud van volhoudbare structuren. Deze hebben betrekking op alle onderdelen van dit thema: bestendigen, stromen en verplaatsen.

We hebben de ambitie om meer inhoud te geven aan het thema duurzaamheid. De focus wordt verbreed van wat nu vooral energiemaatregelen betreft naar het verbreden van duurzaamheid naar People, Planet, Profit (3P's), of zoals in dit kader eerder genoemd Gemak, Gewin en Genot. We gaan verder met een doelgerichte

aanpak die alle programma's raakt. De hiervoor nodige middelen willen wij financieren met de hierboven genoemde aangegeven proces- en programmagelden voor het uitvoeren van specifieke ambities uit het coalitieprogramma.

Wat willen we bereiken?

We streven voor de komende periode de volgende drie ideaaldoelen na:

- Zorgen voor het bewuster omgaan met energie (**bestendigen**)
- Zorgen voor het bewuster omgaan met de afval- en waterstromen (**stromen**)
- Zorgen voor een beter en veiliger verkeerssysteem (**verplaatsen**)

Toelichting

Bestendigen

In de afgelopen periode zijn diverse initiatieven vanuit de samenleving ondernomen op het gebied van duurzaamheid. Het welslagen van dergelijke maatschappelijke initiatieven is in belangrijke mate afhankelijk van de drie criteria 'gemak, gewin en genot'. Onze rol sluit aan bij deze criteria. Onze rol zal veelal bestaan uit regisseren, faciliteren en verbinden. Daarnaast zien we voor onszelf een rol waar het gaat om voorlichten, stimuleren, het verminderen van formele belemmeringen en verwijzen naar subsidiemogelijkheden. Waar mogelijk gaan wij zelf het goede voorbeeld geven en/of ons aansluiten bij initiatieven vanuit de samenleving. De verbindingen die we binnen de context van duurzaamheid maken leveren een meerwaarde voor de samenleving.

Wat doen we daarvoor?

- Initiatieven voor duurzaamheid

Tijd	Kwaliteit	Geld
		

Toelichting op planning

Conform gestelde planning.

De elektrische laadpaal bij het gemeentehuis wordt binnenkort geplaatst.

Stand van zaken

Met de uitwerking van de speerpunten uit het Uitvoeringsprogramma Duurzaamheid is gestart, waaronder het verduurzamen van de gemeentelijke woningvoorraad en het maximaliseren van recycling de van afvalstromen. Voor het speerpunt "Verduurzamen gemeentelijk vastgoed" worden in het tweede kwartaal 2017 Energie Prestatie Adviezen (dan wel een alternatief daarvoor) opgesteld, zodat de stap naar verduurzaming ook daadwerkelijk (onderbouwd) kan worden gemaakt.

Toelichting financieel

Conform gestelde financiële kaders. Het uitvoeren van de verbeteringsmaatregelen zelf wordt gedaan vanuit het Meerjaren onderhoudsprogramma gebouwen (MOP).

- Initiatieven voor energiebesparing

		
---	---	---

Toelichting op planning

Conform gestelde planning.

Stand van zaken

Aan de hand van de Overijsselse Aanpak 2.1 2016-2020 is het Energieloket (klik hier voor de website) voortgezet. De Stichting Duurzaam (T)huis Twente (<https://www.duurzaamthuiswente.nl/>) speelt met de

inzet van wooncoaches een belangrijke rol in de advisering van inwoners bij de verduurzaming van de eigen woning. Sportverenigingen en overige maatschappelijke voorzieningen hebben hiermee ook de mogelijkheid advies in te winnen om hiermee de accommodaties te verduurzamen.

Voor de advisering van bedrijven kan een beroep worden gedaan op de Energieke Regio (<http://energiekeregio.nl/>)

Toelichting financieel

Subsidie van de provincie bedraagt € 15.000 per jaar in de periode 2016 tot 2020 (4 jaar).

- Nota leefbaar groen

Toelichting op planning

Conform gestelde planning.

Stand van zaken

Er is overleg gestart met de vertegenwoordiging per kern. Daarbij zijn de uitgangspunten voor de inrichting en kwaliteitsvoorwaarden van de nota Kwaliteit Openbare Ruimte (KOR) gedefinieerd. Op basis van de wensen zal op verschillende niveaus de belangrijke, te handhaven, structuren in het groen worden aangegeven. Buiten deze structuren ontstaat ruimte voor andere invulling.

Toelichting financieel

Conform gestelde financiële kaders.

- Uitvoeringsplan duurzaamheid

Toelichting op planning

De uitvoering loopt conform planning.

Stand van zaken

De volgende speerpunten uit het Uitvoeringsplan Duurzaamheid (met in totaal 12 speerpunten) zijn inmiddels afgerond dan wel is een lopend proces: (2) gemeentelijke aanbevelingen in relatie tot SROI, EMVI en Fair Trade, (5) verduurzaming huidige woningvoorraad, (6) openbare verlichting, (7) milieuvriendelijke onkruidbestrijding, (8) verduurzaming bedrijven en maatschappelijk vastgoed, (9) optimaliseren huidig afvalbeleid, (10) verkenning bodemenergie en (11) integreren duurzaamheid in integrale beleidsontwikkeling.

De volgende speerpunten worden in 2017 opgepakt: (1) analyse gemeentelijke verkeersbehoefte, (3) verduurzamen gemeentelijk vastgoed en (4) interne afvalscheiding.

Speerpunt 12 ("Een onderzoek starten om ten behoeve van eventuele investeringen gebruik te maken van ESCo's" [Energy Service Companies]) staat pas in 2018 gepland.

In NOT-verband werken de vier gemeenten samen aan de energietransitie grootschalige opwek. Een ambitiedocument is gepland voor begin 4e kwartaal 2017 en inmiddels is er een beursvloer Energietransitie met maatschappelijke stakeholders gehouden. Hiervoor waren energiecorporaties(i.o.), netwerkbedrijven, woningcorporaties en andere stakeholders uitgenodigd om in gesprek te gaan over de kansen die de transitie met zich meebrengt en om informatie met elkaar te delen. Hieruit volgen in elk geval nog een bijeenkomst energie uit biomassa en een bijeenkomst windenergie. Hiernaast is er ook een Masterclass energietransitie gehouden waarvoor raadsleden en statenleden waren uitgenodigd. Dit met als doel de omvang, complexiteit en multimodaliteit van het vraagstuk te verhelderen om zo de welverdiende aandacht voor dit vraagstuk te krijgen.

Parallel aan de ontwikkeling van het ambitiedocument zullen ook enkele projecten worden ondersteunt om alvast ervaring op te doen met duurzame energieprojecten. Hierbij gaat het om zon op bedrijfsdaken en zon

in veldopstelling. In de nieuwe Omgevingsvisie van de provincie Overijssel wordt de mogelijkheid van windenergie in Noordoost Twente ruimtelijk niet geboden.

In Regionaal verband wordt het project Twentse Energie Strategie (TES) uitgevoerd. De NOT-aanpak en TES sluiten goed op elkaar aan. Door deze aanpak kan NOT de eigen snelheid bepalen en de lokale binding, welke essentieel is in de latere uitvoering, borgen.

Ter informatie is de DINfografic Duurzaamheid te vinden als bijlage onder de doelstelling 'Bestendigen'. De meest recente stand van zaken is iszien via de <link>.

Toelichting financieel

Conform gestelde financiële kaders.

Toelichting

Stromen

Afval

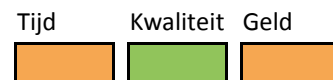
Ambitie van de gemeente is om de hoeveelheid restafval met ongeveer 75 procent te verminderen in 2030 tot 50 kg per inwoner per jaar. Tegelijk moeten de kosten voor de inwoner lager worden.

Water

Ons gebied is een uniek samenspel van een watersysteem en -keten. Hier gaan wij zorgvuldig mee om. Wij werken aan het robuust maken van het watersysteem en doen dit onder andere door een proces van bewustwording bij de inwoners op gang te brengen met inzet van het waterloket. Wij zorgen ervoor dat het Gemeentelijk Rioleringsplan Dinkelland-Tubbergen actueel blijft.

Wat doen we daarvoor?

- Herinrichting Weerselerbeek – deel Vlonderpad

Toelichting op planning

Conform planning indien voldoende financiële middelen beschikbaar komen.

Stand van zaken

In overleg met het waterschap is de uitvoeringswijze bekend. Hierdoor zal de overlast in de tuinen verdwijnen.

De financiering is nog niet volledig uitgewerkt. Hierover is nog overleg gaande.

Toelichting financieel

De bijdrage van het waterschap valt lager uit dan verwacht. Hierdoor wordt een hogere bijdrage van de gemeente vereist. De gemeente is hierover nog in overleg met het waterschap

- Initiatieven voor een reductie van de hoeveelheid restafval en wijzigen van het inzamelsysteem

Toelichting op planning

De planning voor het omwisselen van zowel de groene als de grijze container is gehaald. Omwisselmoment is in mei 2017.

Stand van zaken

Op 1 januari 2017 is de inzamelfrequentie van de grijze container verlaagd van eens in de twee weken naar eens in de vier weken. Dit is door een goede voorlichting zonder problemen verlopen en het heeft ook naderhand niet tot problemen of klachten geleid.

De grondstoffenmonitor 2016 is opgesteld en wordt in het tweede kwartaal 2017 voorgelegd aan de raad.

Een inventarisatie ten behoeve van het omwisselen van containers (naar een ander formaat) is gemaakt. Het omwisselmoment voor de grijze en de groene container vindt plaats in mei 2017.

Toelichting financieel

Conform gestelde financiële kaders.

- Initiatieven voor het verbeteren van het watersysteem

Toelichting op planning

Over het onderwerp wordt overleg gevoerd tussen het waterschap en de gemeente(n).

Stand van zaken

De samenwerking met Provincie Overijssel en Waterschap Vechtstromen wordt voortgezet. De eventuele overdracht van watergangen aan de gemeente (onderhoud en beheer) is nog onderwerp van overleg (project Omvang en onderhoud watersysteem).

Toelichting financieel

Dit is in 2017 niet aan de orde.

Toelichting

Verplaatsen

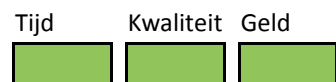
We streven naar goede bereikbaarheid voor onze kernen. We willen deze bereikbaarheid in goede balans brengen met leefbaarheid en veiligheid. Goede wegverbindingen zijn belangrijk, zowel voor het auto- als fietsverkeer en het openbaar vervoer.

Onze openbare ruimte moet veilig en doelmatig zijn. De weginfrastructuur moet ‘Duurzaam Veilig’ zijn. We toetsen dit aan gemeentelijk beleid en landelijke richtlijnen. Er gebeuren nog teveel ongevallen met ernstige verkeersslachtoffers. Door maatregelen op het gebied van zowel de infrastructuur als het verkeersgedrag willen we een substantiële daling van het aantal ernstige verkeersslachtoffers realiseren.

Speciale aandacht is er voor kwetsbare weggebruikers. Zij moeten veilig en zelfstandig hun weg kunnen vinden in het verkeer. Daarvoor zijn soms extra voorzieningen nodig. Voor fietsers is er extra aandacht binnen het kader van de ‘Beleidsimpuls Fietsverkeer’ en door de uitvoering van maatregelen waarbij de fietsers centraal staan. In de ‘Beleidsimpuls’ wordt het kader voor een veilig fietsbeleid geschetst en met infrastructurele maatregelen en gedragsmaatregelen wordt uitvoering aan het beleid aangegeven.

Wat doen we daarvoor?

- Herinrichting Denekamperstraat tussen rotonde en de Molenstraat

Toelichting op planning

Conform gestelde planning.

Stand van zaken

Vorbereiding is inmiddels gestart.

Toelichting financieel

Conform gestelde financiële kaders.

- Initiatieven realiseren om de verkeersveiligheid te verbeteren

Toelichting op planning

Conform gestelde planning.

Stand van zaken

Het conceptrapport over de quickscan voor onveilige wegen en kruispunten is gereed en het resultaat wordt in het tweede kwartaal 2017 gepresenteerd.

Het voorstel voor het wijzigen van de voorrangsregeling voor fietsers op rotondes binnen de bebouwde kom in Denekamp is ter besluitvorming voorgelegd aan de gemeenteraad. Daarna kan de uitvoering worden voorbereid en ter hand genomen.

Binnen de beleidsimpuls Fietsverkeer is in 2016 de veiligheidssituatie voor fietsers onderzocht. Het conceptrapport wordt in het tweede kwartaal voor besluitvorming aangeboden. De aanbevelingen hebben deels een algemeen karakter, maar ook eventuele onveilige kruisingen en trajecten komen specifiek in beeld. Het Definitief Ontwerp voor het project Kruisingen Churchillstraat is vastgesteld. De dorpsraad, school, omgeving en andere partijen zijn nauw bij het proces betrokken. De uitvoering wordt nu voorbereid en daarna ter hand genomen.

Het jaarlijks programma voor permanente verkeerseducatie is gestart.

Toelichting financieel

Conform gestelde financiële kaders.

- Initiatieven realiseren voor een goed parkeersysteem

Toelichting op planning

Conform gestelde planning.

Stand van zaken

Er zijn in 2017 binnen het thema Mobiliteit & Bestendigheid geen maatregelen of onderzoeken voorzien, behoudens dat bouwplannen en ruimtelijke ontwikkelingen worden getoetst aan het parkeerbeleid.

Toelichting financieel

Conform gestelde financiële kaders.

- Initiatieven voor het verbeteren van de bereikbaarheid / doorstroming

Toelichting op planning

Dusinksweg: Het proces van de Dusinksweg verloopt nog volgens planning.

Rondweg Weerselo: Afhankelijk van uitkomst van discussie binnen Provinciale Staten.

Stand van zaken

Dusinksweg: Het proces voor de realisatie van de Dusinksweg fase II is gestart, waaronder de voorbereidingen voor het bestemmingsplan, de onderzoeken die daarvoor gedaan moeten worden en het proces van de grondverwerving. Het streven richt zich nog steeds op een start van de uitvoering eind 2017, maar dat is dan wel onder de meest gunstige omstandigheden qua procedures en grondverwerving.

Rondweg Weerselo: De eerste drie maanden hebben in het teken gestaan van de discussie binnen Provinciale Staten over het handhaven van het eerder door Gedeputeerde Staten genomen besluit tot aanleg van de rondweg om Weerselo. In het tweede kwartaal 2017 wordt hierover duidelijkheid verwacht. Daarna kunnen wij de voorbereiding van de aanleg weer ter hand nemen, voor zover dit een gemeentelijke taak is. Die taak bestaat in hoofdzaak uit het planologisch mogelijk maken en de realisatie van twee fietstunnels en een landbouwroute. Onze inspanning zal nauwgezet worden afgestemd met de provincie Overijssel. De provincie Overijssel verzorgt de technische voorbereiding en legt de rondweg aan, inclusief rotondes en een tunnel in

de Eertmansweg.

Toelichting financieel

Binnen de majeure projecten zijn middelen gereserveerd voor de Dusinksweg fase II en behoeft geen bijstelling.

Binnen de majeure projecten is ook het gemeentelijk aandeel in de kosten van de Rondweg Weerselo gereserveerd. De middelen zijn niet geïndexeerd, zodat hiervoor nog bijstelling moet plaatsvinden. Daarom is de indicator oranje geworden.

- Reductie verkeersborden in kernen Dinkelland

Toelichting op planning

Conform gestelde planning.

Stand van zaken

Voordat gestart kan worden met het daadwerkelijk verwijderen van verkeersborden zal er een communicatietraject worden opgesteld. Hiervoor zijn voorbereidingen getroffen. Daarna zal worden gestart met het verwijderen van de borden.

Toelichting financieel

Conform gestelde financiële kaders.

Verwachting begroting 2018 en verder

RESULTATEN	VERWACHTING BEGROTING 2018 EN VERDER		
BEGROTING 2017	PROCES	FINANCIEEL	OPMERKING
Bestendigen			
Initiatieven voor duurzaamheid	Continueren	Gelijkblijvend	Indien vervangingsvraagstukken voor tractie en personenvervoermiddelen aan de orde zijn zullen duurzame alternatieven ter keuze worden aangeboden.
Initiatieven voor energiebesparing	Continueren	Gelijkblijvend	- Overijsselse aanpak loopt tot 2020. - Duurzaam Thuis Twente wordt na 2018 beëindigd. - Energieke regio Noordoost Twente.

Nota leefbaar groen	Continueren	Gelijkblijvend	In uitvoering.
Uitvoeringsplan duurzaamheid	Continueren	Gelijkblijvend	<ul style="list-style-type: none"> - Veel speerpunten uit het Uitvoeringsplan duurzaamheid zijn afgerond of in gang gezet. Enkele speerpunten, zoals de verduurzaming van woningen en gebouwen, zijn continu punt van aandacht. - In 2018 wordt gestart met een onderzoek om t.b.v. investeringen gebruik te maken van ESCo's (ESCo = Energy Service Company). - Asbestsanering: nadat de overheid een eerste initiatief heeft uitgevoerd in 2017, gaat in 2018 "de markt" verder met de inspanning. - De DINfografic Duurzaamheid is toegevoeg.
Stromen			
Herinrichting Weerselerbeek – deel Vlonderpad	Beëindigen	nvt	Project naar verwachting afgerond
Initiatieven voor een reductie van de hoeveelheid restafval en wijzigen van het inzamelsysteem	Continueren	Gelijkblijvend	<ul style="list-style-type: none"> - Afvalbeleidsplan: monitoring/evaluatie is een continu proces. Over eventuele wijzigingen of bijstellingen wordt apart geadviseerd. Financiële consequenties zijn nu niet aan te geven. - Afvalloos Twente: is een continu proces, met alleen ambtelijke inzet.

Initiatieven voor het verbeteren van watersystemen	Continueren (GRP) - Continueren	Gelijkblijvend: - kosten opstellen GRP zijn al gedekt uit rioolheffing. Meer: €10.000	- Opstellen GRP 2019-2023 (Dinkelland en Tubbergen). In 2017-2018 wordt gestart met voorbereidingen (met alleen ambtelijke inzet). - Areaal uitbreiding watergangen.
Verplaatsen			
Herinrichting Denekamperstraat tussen rotonde en de Molenstraat	Continueren	Gelijkblijvend	Afronding 2018.
Initiatieven realiseren om de verkeersveiligheid te verbeteren	Continueren	Gelijkblijvend	- Actualiseren/opstellen gezamenlijk GVVP 2020-2023: in 2018 ambtelijke inzet. Pas in 2019 inzet adviesbureau en dus extra kosten. Vaststellen in 2020. - Educatie: continueren met gelijkblijvende middelen. - In 2017 is besluitvorming over "Quickscan wegen". Uitvoering geschiedt met bestaand budget. Mocht de gemeenteraad aanvullende maatregelen wensen, dan zijn aanvullende financiële middelen nodig.
Initiatieven realiseren voor een goed parkeersysteem	Bijstellen	Meer; € 20.000,--	In Denekamp en Ootmarsum parkeeronderzoek uitvoeren (vooronderzoek, als input voor het GVVP 2020-2030, waarvan de voorbereiding start in 2019).

Initiatieven voor het verbeteren van de bereikbaarheid/doorstroming	Continueren	Gelijkblijvend; reservering Majeure projecten	- Dusinksweg fase 2: realisatie vindt plaats in 2018 en financiële middelen zijn voldoende. - Rondweg Weerselo: zie "Nieuw resultaat".
Reductie verkeersborden in kernen Dinkelland	Continueren	Gelijkblijvend	Invulling taakstelling.

NIEUW RESULTAAT	PROCES	FINANCIEEL	OPMERKING
Duurzaamheid/addendum/Nieuwe uitdagingen	Bijstellen	Intensiveren	In de begroting 2017 is al een aanzet gemaakt ten behoeve van de intensivering op het thema duurzaamheid. Voor aanvullende onderbouwing verwijzen wij u naar de algemene tekst onder Hoofdstuk 3 Meerjarenbegroting 2017-2021.
Rondweg Weerselo	Bijstellen	reservering Majeure projecten	Middelen voor gemeentelijk aandeel in de kosten zijn in kader Majeure projecten geraamd. Bijstelling moet nog plaatsvinden, want indexering moet nog plaats vinden over de komende jaren tot aan de aanleg. Een indexering van 2% per jaar is hier passend. In het jaar van uitvoering komen we daar op terug. Daarnaast zijn er in het kader van de discussie rondom de rondweg in provinciale staten toezeggingen gedaan, en wel: samen met de ondernemers kijken naar passende oplossingen t.b.v. effecten rondweg, een participatieve aanpak voor de traverse Bisschopstraat en no-regret maatregelen op de Bisschopstraat vooruitlopen op de daadwerkelijke herinrichting

			van de traverse. Onder de kop Bisschopstraat is de (financiële) betekenis hiervan nader aangegeven.
Bisschopstraat	Bijstellen	Meer € 300.000 in 2018	Een deel van de Bisschopstraat is opgenomen in het Majeure project Centrumplan Weerselo. Voor het overige deel zijn de totale kosten geraamd op 3,5 – 4 miljoen EURO. Afhankelijk van de nog te maken keuzes in het ontwerp zal deze raming op hoofdlijnen verfijnd worden. Daadwerkelijk uitvoering van de traverse zal aansluiten op de aanleg van de Rondweg en is dus in de jaren na 2018 te verwachten. Reeds voor komen jaar zijn enkele inspanningen te verwachten op de traverse. Deze zijn onder Rondweg omschreven en samen geraamd op €300.000 voor het jaar 2018. Deze kosten maken onderdeel uit van de totale raming.
GRP en Klimaatadaptatie	Nieuw. De inspanning draagt bij aan het doel 'Stromen' binnen het thema Mobiliteit en Bestendigheid.	€50.000 (afkomstig uit de voorziening GRP)	Het betreft het opstellen van een nieuw verbreed GRP, waarin klimaatadaptatie onderdeel in is.

Vastgestelde beleidsvoornemens Raad

Onderwerp:	Onderzoek naar draagvlak en behoefte van éénrichtingsverkeer over het Nicolaasplein in Denekamp
Beleidsvoorstel van	D66-4
Voorstel Raad	
Nummer	D66-4

Omschrijving	Inzicht verkrijgen in draagvlak, behoefte en mogelijkheden van instelling van eenrichtingsverkeer over het Nicolaasplein te Denekamp, in de rijrichting Oldenzaalsestraat-Eurowerft. Onderzoek met raadpleging van de inwoners en ondernemers van Denekamp en met gebruikmaking van externe deskundigheid en ervaringen elders.
Wat mag het volgens de raad kosten?	Bestaande budgetten
Reactie college	
Dit voorstel is al verwerkt in het hier genoemde bestaande resultaat.	Om een onderzoeksopdracht te kunnen uitvoeren, is een duidelijkere opdrachtformulering van de raad nodig. Hierover gaan we in gesprek met de raad.
Het is een nieuw resultaat. Aan welk doel draagt dit resultaat bij? Waarom wordt dit resultaat wel/niet opgenomen in de begroting 2018?	Nieuwe inspanning, nader te bepalen doelbijdrage.
Wat gaat het kosten?	Vooralsnog opnemen € 20.000,- voor inzet externen voor onderzoek, incl. telling, en advies en aan de hand van de definitieve opdracht nader bekijken.

Onderwerp:	Extra laadplekken voor elektrisch rijden
Beleidsvoorstel van	LD-4, PvdA-5
Voorstel Raad	
Nummer	LD-4, PvdA-5
Omschrijving	<p>Profilering van Dinkelland op de terreinen toerisme en duurzaamheid door:</p> <ul style="list-style-type: none"> - meer oplaadfaciliteiten voor elektrische auto's, elektrische fietsen en scootmobiel in de gemeente Dinkelland <p>In 2018 verspreid door de gemeente extra laadpunten realiseren voor auto's en voor fietsen.</p> <p><i>Dit beleidsvoornemen bestaat uit 2 onderdelen:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - <i>Extra laadplekken voor elektrisch rijden</i> - <i>Onderzoek naar mogelijkheden en kosten van WiFi bij de Vlinderpunten</i> <p><i>De uitwerking van de extra laadplekken voor elektrisch rijden zijn onder Programma Economische Kracht en Werk Kern en thema Recreatie en Toerisme geplaatst.</i></p>
Wat mag het volgens de raad kosten?	Voor beide voorstellen € 20.000 te dekken uit de RIBAM. Samenwerking met Energiebedrijven en Toeristisch Ondernemersfonds

Reactie college	
Dit voorstel is al verwerkt in het hier genoemde bestaande resultaat.	<p>Nieuwe inspanning bij bestaand resultaat</p> <ul style="list-style-type: none"> - In 2017-2018 zijn laadpalen geplaatst in het kader van “basis op orde”. In elke kern met meer dan 1000 inwoners staat dan minimaal één laadpaal. - De mogelijkheden voor plaatsing van andere laadpalen t.b.v. elektrische auto’s (op “strategische locaties”) worden nader onderzocht. - Initiatieven voor laadpalen t.b.v. elektrische fietsen en scootmobiel moeten uit particuliere initiatieven voortkomen of anderszins.
Het is een nieuw resultaat. Aan welk doel draagt dit resultaat bij? Waarom wordt dit resultaat wel/niet opgenomen in de begroting 2018?	Nieuwe inspanning.
Wat gaat het kosten?	Afhankelijk van aanvullende plaatsing.

Thema Maatschappelijke Voorzieningen

Binnen dit thema zetten wij in op meer ruimte voor de samenleving, met een variërende rol voor de gemeente (loslaten, faciliteren, stimuleren, regisseren, reguleren).

Wat willen we bereiken?

Wij streven voor de komende periode de volgende twee ideaaldoelen na:

- **Samenbrengen & ontwikkelen**
- **Toekomstbestendige & bereikbare voorzieningen**

Toelichting

Samenbrengen en Ontwikkelen

Mensen en functies beter samenbrengen en gericht faciliteren bij ontwikkelingen. Wij zien gebiedsvertegenwoordigers als onmisbare partners, waarmee wij maatschappelijke effecten in de samenleving willen bereiken. Kernraden nemen daarbinnen een positie in, maar daarnaast willen wij ook zeker in overleg met vertegenwoordigers van specifieke doelgroepen, zoals sporters, senioren en jongeren om de overheidsparticipatie te maximaliseren. Ook zijn wij in gesprek met de bibliotheek en het muziekonderwijs over hoe hun prestaties bijdragen aan de maatschappelijke effecten die we willen bereiken. Wij willen aansluiten bij de kracht en de initiatieven uit de samenleving. Lokale kracht is het vertrekpunt en aan de hand daarvan bepalen wij onze eigen rol.

Wat doen we daarvoor?

- Herziening sportnota 2008

Tijd	Kwaliteit	Geld
		

Toelichting op planning

Conform gestelde planning.

Stand van zaken

De kaders voor het sportaccommodatiebeleid (sportnota) in Dinkelland 2008 worden herzien.

Toelichting financieel

Conform gestelde financiële kaders.

- Nota monumentenbeleid

Toelichting op planning

Conform gestelde planning.

Stand van zaken

De aanvankelijke opdracht voor 2015 om te komen tot een nieuwe monumentennota is in 2015 vervallen. De bepalingen met betrekking tot monumenten worden in de te wijzigen Omgevingswet opgenomen. Deze wet zal naar verwachting in 2019 in werking treden. Tot die tijd kan het huidige monumentenbeleid worden gehandhaafd.

Toelichting financieel

Conform gestelde financiële kaders.

- Prestatieafspraken met bibliotheek

Toelichting op planning

Conform gestelde planning.

Stand van zaken

De bibliotheek Dinkelland heeft een toekomstvisie gemaakt. De door de raad vast te stellen kaders voor de prestatieafspraken waren in 2016 in concept gereed. In januari 2017 heeft de raad hierover een besluit genomen. Beide zijn richtinggevend voor de prestatieafspraken vanaf 2017.

Toelichting financieel

Conform gestelde financiële kaders.

- Samenlevingsprocessen, participatie en leefbaarheid (Mijn Dinkelland 2030!)

Toelichting op planning

Conform afspraken, wij volgen als gemeente het tempo van de kern.

Stand van zaken

De processen in de verschillende kernen zijn gestart, waarbij de buur(t)mannen en -vrouwen aansluiting vinden bij bestaande initiatieven en inwoners inspireren om na te denken over de toekomst. Elke kern heeft haar eigen tempo en intensiteit.

Toelichting financieel

Conform gestelde financiële kaders.

- Subsidieloket

Toelichting op planning

Het subsidieloket is ca. 1 maart 2017 'live' gegaan.

Stand van zaken

Het subsidieloket betreft een loket voor bedrijven en een loket voor stichtingen en verenigingen en is hier te vinden. Het subsidieloket is ca. 1 maart 2017 'live' gegaan en betreft een pilot voor 2 jaar. Daarna zal de pilot worden geëvalueerd.

Toelichting financieel

Conform gestelde financiële kaders.

- Twee uitgevoerde dorpsplannen

Toelichting op planning

Conform gestelde planning.

Stand van zaken

In Tilligte en Agelo zijn verschillende werkgroepen aan de slag om de Dorpsplan Plus-agenda uit te voeren. In Tilligte werken veel vrijwilligers aan de afronding van de bouw van een nieuwe gymzaal en de aanleg van wandelroutes. In Agelo is men bezig met het maken van plannen voor renovatie van het schoolplein.

Toelichting financieel

Conform gestelde financiële kaders.

- Uitvoering scenario onderwijshuisvesting Denekamp

Toelichting op planning

Conform gestelde planning.

Stand van zaken

Met de vaststelling van het rapport Samen Scholen 2030 werd duidelijk dat voor de kern Denekamp scenario's ontwikkeld moeten worden op het gebied van onderwijshuisvesting. Er is een projectgroep ingesteld, waarvan ook de schoolbesturen onderdeel uitmaken, om een advies voor te bereiden. Op 10 april 2017 hebben wij de Denekampse samenleving uitgedaagd om mee te denken. In het najaar van 2017 zullen wij de raad een voorstel aanbieden.

Toelichting financieel

Wij volgen de financiële kaders van het rapport Samen Scholen 2030. Een eerste financiële verkenning van de onderzochte scenario's schetsen een beeld dat de kaders uit het rapport Samen Scholen ontoereikend zijn.

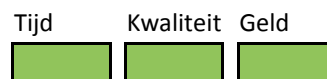
Toelichting

Toekomstbestendige & bereikbare voorzieningen

Een nieuw perspectief op leefbaarheid brengt met zich mee dat voorzieningen goed bereikbaar moeten zijn, zowel fysiek, digitaal als mobiel. Dit geldt voor zowel inwoners van de kernen als van het buitengebied. Aanwezigheid van een voorziening in een kern is dus niet altijd vereist, digitale ontsluiting wel. Daar waar concentratie van voorzieningen in de nabijheid de toekomstbestendigheid verhoogt, heeft dat onze voorkeur. Logischerwijs is die concentratie dan vooral in de verzorgingskernen.

Wat doen we daarvoor?

- Aanbesteding en vernieuwbouw Dorper Esch

Toelichting op planning

Conform gestelde planning.

Stand van zaken

In het eerste kwartaal is het functionele programma van eisen voor de vernieuwbouw van het sportcomplex

afgerond. Er is vervolgens een start gemaakt met de technische uitwerking. Daarnaast is de aanbesteding is van start gegaan voor wat betreft de selectie van partijen die als gegadigde willen meedingen naar de opdracht. In het eerste kwartaal heeft de gemeenteraad het taakstellende investeringskrediet beschikbaar gesteld.

Toelichting financieel

Conform taakstellend budget.

- Scenario's Openluchtbad Ootmarsum

Toelichting op planning

Het proces loopt conform gestelde planning.

Stand van zaken

Op 29 maart 2017 is het participatietraject met de Ootmarsumse samenleving officieel gestart. Tijdens dit traject zullen er een aantal scenario's voor het openlucht zwembad de Kuiperberg worden uitgewerkt.

Toelichting financieel

Met Stichting Zwembad Ootmarsum (SZO) wordt in 2017 afgerekend, omdat de jaarrekening van SZO in 2016 nog niet beschikbaar was. Afhankelijk van de uitkomsten van het proces zullen wij nieuwe financiële cijfers presenteren.

Verwachting begroting 2018 en verder

RESULTATEN	VERWACHTING BEGROTING 2018 EN VERDER		
BEGROTING 2017	PROCES	FINANCIEEL	OPMERKING
Samenbrengen en Ontwikkelen			
Herziening Sportnota 2008	Beëindigen	Gelijkblijvend	Uitvoering vindt plaats binnen het maatschappelijk kader vrij toegankelijke voorzieningen (ONE).
Prestatie afspraken bibliotheek	Beëindigen	Gelijkblijvend	In 2018 wordt uitvoering gegeven aan de gemaakte prestatieafspraken.
Samenlevingsprocessen, participatie en leefbaarheid (Mijn Dinkelland 2030!)	Continueren	Nog nader te bepalen	Doorlopend proces
Subsidieloket	Continueren	Gelijkblijvend	Er is een pilot gestart voor de duur van 2 jaar. Het loket is ca. 1 maart 2017 live gegaan, dus de pilot loopt nog t/m februari 2019. Nadien zal de pilot worden geëvalueerd.
Twee uitgevoerde dorpsplannen	Beëindigen	N.v.t.	

Uitvoering scenario onderwijshuisvesting Denekamp	Continueren	Gelijkblijvend	Een eerste financiële verkenning van de onderzochte scenario's schetsen een beeld dat de financiële kaders (vanaf 2020) uit het rapport Samen Scholen 2030 ontoereikend zijn. In 2018 vindt verdere uitwerking plaats van de scenario's. We houden voor 2018 rekening met voorbereidingskosten € 125.000).
Toekomstbestendige en bereikbare voorzieningen			
Aanbesteding en vernieuwbouw Dorper Esch	Continueren	Gelijkblijvend	De gemeenteraad heeft een taakstellend budget beschikbaar gesteld. Alleen voor het thema duurzaamheid kan de raad separaat extra krediet beschikbaar stellen. Dit is niet belastend voor de exploitatie omdat de investering zich moet terugverdienen binnen de technische levensduur van de maatregel.
Scenario's Openluchtbad Ootmarsum	Beëindigen	Nog nader te bepalen	Afhankelijk van het participatieve traject zullen de financiële consequenties duidelijk worden.

Vastgestelde beleidsvoornemens Raad

Onderwerp:	Onderzoek naar verdergaand afstoten van gemeentelijk vastgoed met bevordering van de zelfredzaamheid van verenigingen
Beleidsvoorstel van	VVD-2
Voorstel Raad	
Nummer	VVD-2
Omschrijving	Inzicht verkrijgen in de mogelijkheden en effecten van verdergaand afstoten van gemeentelijk vastgoed naar binnensport- en buitensportverenigingen met het gelijktijdig bevorderen van de zelfredzaamheid van deze verenigingen

	Onderzoek, nader vorm te geven
Wat mag het volgens de raad kosten?	Bestaande budgetten.
Reactie college	
Dit voorstel is al verwerkt in het hier genoemde bestaande resultaat.	N.v.t.
Het is een nieuw resultaat. Aan welk doel draagt dit resultaat bij? Waarom wordt dit resultaat wel/niet opgenomen in de begroting 2018?	<p>Nieuw resultaat, bestaand beleid, waardoor voor een zeer groot deel al sprake is van private objecten.</p> <p>Wel meenemen, nog verder duidelijkheid krijgen over de reikwijdte en wat precies de bedoeling is.</p> <p>Wij willen hiervoor in eerste instantie met uw raad verkennen wat de exacte opdracht betreft.</p>
Wat gaat het kosten?	Nog nader te bepalen

4. PROGRAMMA ECONOMISCHE KRACHT EN WERK

Het is belangrijk dat de uitdagingen zo groot zijn dat traditioneel overheidsoptreden geen solide oplossing kan bieden. De teruglopende overheidsfinanciën zijn daarvoor absoluut ontoereikend. De nieuwe samenleving vraagt om creatieve ideeën en een andere overheid. De weg daar naartoe vereist bestuurlijke moed, daadkracht en vastberadenheid. Wij realiseren ons daarbij dat dit tijd vergt en maatschappelijk draagvlak vereist. De nieuwe gemeente als partner gaat op zoek naar levensvatbare en duurzame constructies. Toekomstbestendigheid is niet alleen bij de leefbaarheid een toetssteen, ook in het economisch beleid wordt het de belangrijkste voorwaarde. Wij willen in het kader van dit 'omdenken' een aantal lijnen uitzetten. Zo zal het traditionele 'uitbreidingsdenken' in de ruimtelijke ordening plaats moeten maken voor herstructurering. Compactere winkelcentra met in de omgeving ruimte voor kleinere wooneenheden. De kleinere gezinnen en vergrijzing bieden hiervoor mogelijkheden.

De sociaal-maatschappelijke ontwikkelingen en economische trends raken ondernemers in de meest brede zin. Niet alleen ondernemers in de detailhandel, maar ook agrarische en toeristische ondernemers en andersoortige bedrijven krijgen hiermee te maken. Juist daarom willen wij meer ruimte bieden voor bijzondere initiatieven van ondernemers. Ons uitgangspunt is dat bijzondere initiatieven een bijzondere behandeling vragen; de 'maatjas'-benadering. Daarvoor moeten we beperkingen vanuit onze eigen regels zoveel mogelijk voorkomen. De inzet is telkens om uit te gaan van kansen, in plaats van belemmeringen. Het traditioneel ingerichte planologische beleid is hier onvoldoende op voorbereid en werkt beknellend. Een nieuw perspectief op detailhandel, industrie en bijbehorende planologie is dan ook vereist.

Het programma Economische Kracht en Werk kent drie thema's die hierop inspelen:

1. **Vrijetijdseconomie**
2. **Ondernemen en Arbeidsmarkt**
3. **Plattelandseconomie**

Thema Vrijetijdseconomie

Wij zetten in op verhoging van de toeristische bestedingen door verbinden, versterken en vernieuwen.

Groei recreatief-toeristische sector

De recreatief-toeristische sector groeit nog steeds in Dinkelland. Uit onderzoek blijkt dat vooral de meer creatieve en vernieuwende vormen van toerisme hiervoor zorgen. We dagen ondernemers uit om tot meer creatieve en vernieuwende vormen van toerisme te komen. Daarvoor bieden we graag ruimte door de planologische mogelijkheden daar waar mogelijk te verruimen en de aanvraag van vergunningen te vereenvoudigen. Ons uitgangspunt is dat bijzondere initiatieven een bijzondere behandeling vragen: de 'maatjas'-benadering.

De groei in de toeristische sector willen wij verder bevorderen door het leggen van verbindingen tussen de ondernemers. Dit moet leiden tot de ontwikkeling van meer en attractievere arrangementen die leiden tot meer beleving in het gebied. Het project 'Art en spirit' is daar een mooi voorbeeld van. Op dit punt zijn natuurlijk de ondernemers aan zet. De stad Ootmarsum blijft het speerpunt van het toeristisch beleid. Ootmarsum verdient een verdere investering in kunst en cultuur. De ontwikkeling van de Commanderie en het klooster leveren daar een bijdrage aan. De toerist vindt ons landschap prachtig. We moeten dit ook dan vooral zo houden. Een verdere investering in nieuwe toeristische infrastructuur is op voorhand niet nodig. De toerist kent geen grenzen. De grensoverschrijdende toeristische samenwerking biedt kansen en vraagt een impuls. De contacten met Nordhorn (en Grafschaft Bentheim) worden aangehaald. Intensivering van de contacten met Nordhorn biedt ons ook kansen op het gebied van economische- en veiligheidsvraagstukken.

Wat willen we bereiken?

Wij streven voor de komende periode de volgende twee ideaaldoelen na:

- Gasten **beleven** Dinkelland intensiever en besteden meer.
- Meer gasten **verblijven** in Dinkelland.

Toelichting

Beleven

De bestedingen in dagactiviteiten in Noordoost-Twente zijn relatief laag. Beleving bepaalt voor een groot deel de kwaliteit van een bezoek en de keuze voor een herhaalbezoek. Samen met ondernemers willen we bereiken dat gasten de gemeente intensiever gaan beleven.

Wat doen we daarvoor?

- Heffing forensenbelasting / toeristenbelasting

Tijd	Kwaliteit	Geld

Toelichting op planning

Het onderzoek is afgerond.

Stand van zaken

Op verzoek van de toeristische ondernemers is onderzocht of en welke alternatieven mogelijk zijn voor forensenbelasting die op meer draagvlak kunnen rekenen in de sector. Een toeristische BIZ was een mogelijk alternatief maar is door de ondernemers als niet haalbaar bestempeld, vanwege de complexe wet- en regelgeving en het feit dat draagvlak gecreëerd moet worden binnen geheel ondernemend Dinkelland. Ook het alternatief "Haaksbergs model forensenbelasting" werd niet als haalbaar gezien. Tot slot is gekeken of een ander model voor de forensenbelasting in Dinkelland toegepast kan worden. Deze optie maakt onderscheid tussen recreatiewoningen op eigen grond en op gehuurde grond, waarbij recreatiewoningen op gehuurde grond een aanzienlijk lager bedrag aan forensenbelasting betalen. Daarmee ontstaat echter ook een aanzienlijk gat in de begroting, waardoor deze optie ook als niet haalbaar wordt beschouwd.

Toelichting financieel

Conform gestelde financiële kaders.

- Ondersteunen van nieuwe belevingsconcepten, arrangementen en evenementen

--	--	--

Toelichting op planning

Conform gestelde planning.

Stand van zaken

Tijdens de Artica Battle hebben studenten zich gebogen over de toeristische aantrekkingskracht van Ootmarsum. In samenspraak met Artica en Saxion is gekeken hoe de uitkomsten een vervolg kunnen krijgen. In september 2016 is een aantal studenten van start gegaan om het concept koning Othmar nader uit te werken en de mogelijke verbindingen met ondernemers te leggen. Het concept is inmiddels gereed en in april 2017 gepresenteerd aan een aantal ondernemers in Ootmarsum. Voor de zomer 2017 zal een brede bijeenkomst plaatsvinden in samenwerking met de Stichting Toeristisch Ondernemersfonds Dinkelland. Op basis van de uitkomsten worden vervolgstappen bepaald om tot uitvoering te komen.

Wij zijn in het najaar 2016 gestart met het onderzoeken van de haalbaarheid van het bevaarbaar maken van het Kanaal Almelo-Nordhorn voor het gedeelte Denekamp-Nordhorn. Dit hebben we samen gedaan met onze partners stad Nordhorn, Waterschap en Provincie. Op basis van het businessplan is besloten om in eerste instantie fase 1 (deel grensovergang) nader uit te werken in samenwerking met ondernemers. De resultaten zijn in het najaar 2017 bekend.

Toelichting financieel

Conform gestelde financiële kaders.

- Stimuleren grensoverschrijdende arrangementen / evenementen

Toelichting op planning

Continu proces

Stand van zaken

Wij hebben geen trekkersrol in het ontwikkelen van arrangementen/evenementen. Het resultaat is afhankelijk van initiatieven uit het veld. Er zijn tot op heden nog geen concrete initiatieven bekend.

Toelichting financieel

Conform gestelde financiële kaders.

- Verbetering toeristische structuur en samenwerking in Twente en Noordoost-Twente

Toelichting op planning

Conform gestelde planning.

Stand van zaken

Vanaf het najaar 2016 is de nieuwe Twentse marketingorganisatie onder de vlag van MarketingOost actief met een nieuwe merkleider en gebiedsadviseurs, waaronder een gebiedsadviseur voor Noordoost Twente. De merkleider en gebiedsadviseur zetten in op het vermarkten van Twente en het verbeteren van de samenwerking tussen toeristische ondernemers en organisaties. De plannen van de Stichting Toeristisch Ondernemersfonds Dinkelland voor de komende jaren vinden in samenhang met MarketingTwente plaats, zodat we een goede aansluiting waarborgen en meer rendement leveren in Dinkelland.

Toelichting financieel

Conform gestelde financiële kaders.

Toelichting

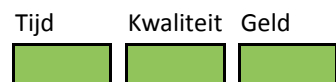
Verblijven

Wij willen de groei van de afgelopen jaren doorzetten en zorgen dat er meer gasten een bezoek brengen aan de gemeente Dinkelland. Daarbij streven we naar:

- Een goede afstemming tussen de vraag en het aanbod
- Een goede ondersteuning van ondernemers bij de ontwikkeling van nieuwe initiatieven die tot versterking en vernieuwing van het toeristisch aanbod leiden

Wat doen we daarvoor?

- Aantal afgehandelde ondernemersinitiatieven in de vrijetijdssector

Toelichting op planning

Continu proces.

Stand van zaken

De bedrijfsconsulent vormt de schakel tussen gemeente en bedrijfsleven en probeert ondernemers zo veel mogelijk te faciliteren. Hieronder vallen ook de ondernemers in de vrijetijdseconomie. Vijf initiatieven in de vrijetijdssector zijn in behandeling dan wel afgehandeld.

Toelichting financieel

Conform gestelde financiële kaders.

- Ontwikkelingsperspectief verblijfsrecreatie Noordoost-Twente

Toelichting op planning

Conform gestelde planning.

Stand van zaken

In aanvulling op de nota Verblijfsrecreatie en naar aanleiding van de uitkomsten van het onderzoek Verblijfsrecreatie NOT is in samenwerking met de RECRON een concept-ontwikkelingsperspectief voor de verblijfsrecreatie in Noordoost-Twente opgesteld. Ondernemers kunnen hieruit duidelijk afleiden welk soort initiatieven in de regio wenselijk zijn en welke niet, waardoor we een betere afstemming krijgen tussen vraag en aanbod. Het concept is afgestemd met de Koninklijke Horeca Nederland. Tijdens het tweede programmajournaal is aangegeven dat dit onderdeel zou worden toegevoegd aan de nota Verblijfsrecreatie. In Noordoost Twente verband is afgestemd dit niet te doen en dit mee te nemen bij de actualisatie van de Nota Verblijfsrecreatie. Er wordt bij de behandeling van nieuwe initiatieven gewerkt met het ontwikkelingsperspectief.

In aansluiting op het ontwikkelingsperspectief is in 2016 een leefstijlstraject opgestart met ondernemers in Noordoost Twente waarin ondernemers op individueel niveau advies hebben gekregen voor een betere aansluiting tussen vraag en aanbod op basis van de leefstijlen. Vanwege het succes van de eerste tranche is eind 2016 besloten een tweede tranche te starten. Voor Dinkelland gaat het in beide gevallen om 3 deelnemende ondernemers.

Zie: https://www.youtube.com/watch?v=YiJubsnz_b0. Deze tweede tranche is onlangs afgerond en alle deelnemende ondernemers hebben goede handvatten gekregen voor de toekomst van hun bedrijf als het gaat om de aansluiting vraag en aanbod.

Toelichting financieel

Conform gestelde financiële kaders.

Verwachting begroting 2018 en verder

RESULTATEN	VERWACHTING BEGROTING 2018 EN VERDER		
	BEGROTING 2017	PROCES	FINANCIEEL
Beleven			
Heffing forensenbelasting / toeristenbelasting	Beëindigen	N.v.t.	Beëindigen, onderzoek is afgerond (zie resultaten 2017)
Ondersteunen van nieuwe belevingsconcepten, arrangementen en evenementen	Continueren	Gelijkblijvend	Continueren. We blijven in 2018 mogelijke nieuwe belevingsconcepten, arrangementen en evenementen stimuleren in samenwerking met de Stichting Toeristisch Ondernemersfonds. Bekende concepten die we in 2018 verder

			willen ondersteunen betreffen: koning Othmar en kanaal Almelo-Nordhorn (voor het gedeelte rondom de grensovergang)
Stimuleren grensoverschrijdende arrangementen / evenementen	Beëindigen	N.v.t.	Valt onder bovengenoemd resultaat, vanuit projecten en initiatieven mogelijkheden voor grensoverschrijdende samenwerking oppakken.
Verbeteren toeristische structuur en samenwerking in Twente en Noordoost-Twente	Continueren	Gelijkblijvend	Continueren. We blijven inzetten op het versterken van de structuur en samenhang in Dinkelland – Noordoost Twente en Twente door de contacten met en tussen de verschillende partijen te onderhouden en te versterken.
Verblijven			
Aantal afgehandelde ondernemersinitiatieven in de vrijetijdssector	Continueren	Gelijkblijvend	Continueren. We blijven ondernemersinitiatieven in de vrijetijdssector waar mogelijk ondersteunen, dit via het ondernemersserviceteam.
Ontwikkelingsperspectief verblijfsrecreatie Noordoost-Twente	Continueren	Gelijkblijvend	Continueren. Op basis van de uitkomsten van de evaluatie van de nota verblijfsrecreatie eventueel acties daaruit voortvloeiend uitvoeren of opnemen in beleid.

Vastgestelde beleidsvoornemens Raad

Onderwerp:	onderzoek naar mogelijkheid en kosten van WiFi bij de Vlinderpunten
Beleidsvoorstel van	LD-4, PvdA-5
Voorstel Raad	
Nummer	LD-4, PvdA-5
Omschrijving	<p>Meer profilering van Dinkelland op de terreinen toerisme en duurzaamheid door onderzoek naar WiFi bij de Vlinderpunten. In 2018 verspreid door de gemeente extra laadpunten realiseren voor auto's en voor fietsen.</p> <p>Onderzoek in 2018 naar mogelijkheden en kosten WiFi bij de Vlinderpunten.</p> <p><i>Dit beleidsvoornemen bestaat uit 2 onderdelen:</i></p>

	<ul style="list-style-type: none"> - <i>Extra laadplekken voor elektrisch rijden</i> - <i>Onderzoek naar mogelijkheden en kosten van WiFi bij de Vlinderpunten</i> <p><i>De uitwerking van de extra laadplekken voor elektrisch rijden is onder Programma Krachtige Kernen thema Mobiliteit en Bestendigheid geplaatst.</i></p>
Wat mag het volgens de raad kosten?	Voor beide voorstellen € 20.000 te dekken uit de RIBAM. Samenwerking met Energiebedrijven en Toeristisch Ondernemersfonds.
Reactie college	
Dit voorstel is al verwerkt in onderstaande bestaande resultaat.	n.v.t.
Het is een nieuw resultaat. Aan welk doel draagt dit resultaat bij? Waarom wordt dit resultaat wel/niet opgenomen in de begroting 2018?	Wel opnemen, nieuw resultaat. In overleg met de eigenaren de haalbaarheid van wifi bij de vlinderpunten in 2018 onderzoeken.
Wat gaat het kosten?	5.000 euro opnemen voor onderzoek wifi bij vlinderpunten

Thema Ondernemen & Arbeidsmarkt

Wij zetten binnen dit thema in op behoud en versterking van de werkgelegenheid.

Wat willen we bereiken?

Wij streven voor de komende periode de volgende twee ideaaldoelen na:

- Bevorderen van **arbeidsmarktparticipatie**
- Verbeteren van het **ondernemersklimaat**

Toelichting

Arbeidsmarkt

Wij gaan werkzoekenden en werkgevers actief met elkaar verbinden. Samen met het bedrijfsleven bekijken we welke activiteiten hiertoe een bijdrage kunnen leveren. We sporen initiatieven op en ontplooiën activiteiten. Ook faciliteren we het een en ander. We zetten actief instrumenten in om de doelgroep extra te ondersteunen richting de arbeidsmarkt. Daarvoor werken we nauw samen met het Werkplein Twente dat de werkgeversbenadering voor ons uitvoert. De lokale en regionale ondernemers en het onderwijs zijn belangrijke partners voor een gezonde arbeidsmarkt. We willen instrumenten inzetten die de afstand tot de arbeidsmarkt voor de mensen die onder de participatiewet vallen, zo goed mogelijk te verkleinen (bijvoorbeeld korte, beroepsgerichte opleidingen, bijscholing, omscholing).

Wat doen we daarvoor?

- Betere afstemming/verbinding tussen vraag en een aanbod op de arbeidsmarkt realiseren

Tijd	Kwaliteit	Geld

Toelichting op planning

Conform gestelde planning.

Stand van zaken

Het werkplein heeft de werkgeverbenadering integraal gemaakt door het uitwisselen van bestanden en het gezamenlijk afleggen van bezoeken aan bedrijven, waardoor een groter bereik mogelijk is en bedrijven beter bediend kunnen worden met een passende plaatsing op de door hen geleverde vacature. Het werkplein doet dit in samenwerking met het UWV en de SW bedrijven.

Toelichting financieel

Conform gestelde financiële kaders.

- Internationale samenwerking ter vergroting van de arbeidsmarkt

Toelichting op planning

De regionale werkgroep is actief en heeft bemiddelingen gerealiseerd.

Stand van zaken

We hebben binnen de gemeente Dinkelland geïnventariseerd op welke deelterreinen er belangrijke aanknopingspunten zijn waaruit acties voor de komende periode voortvloeien.

We hebben daarin 5 deelterreinen onderscheiden.

1. Arbeidsmarkt
2. Bedrijvigheid
3. Onderwijs
4. Toerisme en cultuur
5. Bestuurlijke samenwerking

Uit de inventarisatie blijkt dat vooral de grensoverschrijdende arbeidsmarkt een thema is dat lokaal en (eu)regionaal op de agenda staat. In het kader van 'Twente Werkt', voor een regionaal programma voor de versterking van de arbeidsmarkt, is een werkgroep ingesteld die actief bevordert dat er mensen uitstromen naar de Duitse arbeidsmarkt. Dinkelland participeert in die werkgroep via de accountmanager werkgeversbenadering van het Werkplein Almelo. Er zijn tot op heden met name banen in de zorg en kinderopvang beschikbaar gekomen. Kandidaten worden bijgeschoold om hen geschikt te maken voor de Duitse arbeidsmarkt. Dit gebeurt onder andere met inzet van sectorplanmiddelen. www.twentewerkt.nl.

Toelichting financieel

Dit wordt uitgevoerd binnen de beschikbare lokale en regionale middelen.

- Jeugdwerkloosheid is beter in beeld en wordt minder door project bestrijden jeugdwerkloosheid

Toelichting op planning

Aanvraag wordt binnen de gevraagde termijn gedaan

Stand van zaken

De jeugdwerkloosheidsbestrijdingsinstrumenten worden ook in de nieuwe aanvraag van het Europese structuurfonds van de regio weer meegenomen waardoor we met deze succesvolle instrumenten door kunnen blijven gaan.

Toelichting financieel

De financiering gebeurt via cofinanciering en ESF gelden en door een regionale verdeelsleutel.

Toelichting

Ondernemen

Wij gaan samen met het bedrijfsleven een zo optimaal mogelijk ondernemersklimaat realiseren. Dit gaan wij doen met als speerpunten detailhandel (vitaliteit winkelgebieden in kernen), bedrijventerreinen en dienstverlening. Daarbij is ons uitgangspunt dat wij uitgaan van kansen en dat bijzondere initiatieven een bijzonder behandeling vragen; de ‘maatjas’-benadering.

Wat doen we daarvoor?

	Tijd	Kwaliteit	Geld
- Deelname aan proces voor een nieuw regionaal investeringsprogramma (Agenda voor Twente)			

Toelichting op planning

Conform gestelde planning.

Stand van zaken

Op 18 januari 2017 heeft een bestuurlijke consultatie op de verkenning naar een nieuwe Agenda voor Twente plaatsgevonden binnen de Twenteraad. Op 20 april 2017 is het concept van de nieuwe Agenda voor Twente besproken binnen de Twenteraad. naar verwachting vindt medio 2017 besluitvorming plaats over een nieuw regionaal investeringsprogramma met een looptijd van 2018-2022.

Toelichting financieel

Dit heeft voor 2017 geen financiële consequenties, aangezien het nieuwe investeringsprogramma pas ingaat per 2018.

- Participeren in regionale acquisitie			
--	---	---	---

Toelichting op planning

Conform gestelde planning.

Stand van zaken

Via een gezamenlijke regionale aanpak op het gebied van acquisitie en vestigingsklimaat zetten we in op het aantrekken van zoveel mogelijk nieuwe bedrijven voor Twente, het bevorderen van behoud van en groei door bestaande Twentse bedrijven en het optimaliseren van de dienstverlening aan Twentse bedrijven. Een regionaal actieteam acquisitie vergroot, in nauwe samenwerking met gemeentelijke accountmanagers, de zichtbaarheid van Twente op verschillende (inter)nationale podia en zorgt daarbij voor één sterke Twentse propositie. Dit leidt tot meer interesse van (inter)nationale bedrijven in vestiging in Twente.

Toelichting financieel

Conform gestelde financiële kaders.

- Verbeteren van de dienstverlening aan bedrijven en het stimuleren en initiëren van (nieuwe) verbindingen en netwerken			
---	---	---	---

Toelichting op planning

Conform gestelde planning.

Stand van zaken

De bedrijfsconsulent vormt de schakel tussen gemeente en bedrijfsleven en probeert ondernemers zoveel mogelijk te faciliteren. Via een intern Ondernemers Service Team is de onderlinge afstemming geoptimaliseerd en daarmee de gemeentelijke dienstverlening aan ondernemers verbeterd. Via de

klankbordgroep Onderneem't Dinkelland is ingezet op het bezoeken van ondernemers, het verbinden van ondernemers met overheid en onderwijs en op het creëren van nieuwe netwerken en samenwerkingsverbanden. Voor de ondersteuning van startende ondernemers is een jaarprogramma van activiteiten ontwikkeld in samenwerking met o.a. ROZ en Rabobank.

Toelichting financieel

Conform gestelde financiële kaders.

- Vergroten van de vitaliteit van de winkelgebieden in de kernen

Toelichting op planning

Conform gestelde planning.

Stand van zaken

De detailhandelsvisie is vastgesteld. Onderdeel van de visie is een actieprogramma om de winkelgebieden in de verzorgingskernen te versterken. Deze acties zijn meegenomen in lopende processen (Mijn Dinkelland, centrumplan Weerselo) en worden samen met externe betrokkenen (zoals ondernemersverenigingen) momenteel verder vormgegeven.

Toelichting financieel

Conform gestelde financiële kaders.

- Zorgdragen voor en faciliteren van voldoende aanbod van bedrijventerreinen en bedrijfsruimte

Toelichting op planning

Conform gestelde planning.

Stand van zaken

De planologische procedure voor de uitbreiding van Sombeek (Denekamp) is gestart en wordt medio 2017 afgerond. Op De Mors (Ootmarsum) is vooralsnog voldoende bedrijfsgrond beschikbaar. De herstructurering van de bestaande bedrijventerreinen Sombeek, Kloppendijk, De Mors en Echelpoel is afgerond. Er zijn regionale afspraken gemaakt over de kwaliteit en kwantiteit van bedrijventerreinen. Deze afspraken krijgen een lokale uitwerking in de vorm van een bedrijventerreinvisie.

Toelichting financieel

Conform gestelde financieel kaders.

Verwachting begroting 2018 en verder

RESULTATEN	VERWACHTING BEGROTING 2018 EN VERDER		
	BEGROTING 2017	PROCES	FINANCIEEL
Ondernemen			
Deelname aan proces voor een nieuw integraal investeringsprogramma (Agenda voor Twente)	Continueren	Meer Ter financiering van het nieuwe regionale investeringsprogramma gaat de Agenda voor	De gemeenteraad heeft op 29 november 2016 besloten om kennis te nemen van de evaluatie van de Agenda voor Twente (2008-2017) en in te stemmen met een verkenning

		<p>Twente uit van een bijdrage van € 7,50 per inwoner per jaar, samengesteld uit een bedrag voor het in stand houden van de bestaande basisinfrastructuur (€ 3,50), voor een aanjaagfunctie (€ 1,50) en voor ambities ((€ 2,50).</p> <p>De basisinfrastructuur fungeert als fundament voor de nieuwe Agenda voor Twente. De aanjaagfunctie beoogt het 'verbinden', 'versnellen', 'vergemakkelijken' en 'toegankelijk maken' van technische kennis, ondernemerschap, partnersamenwerking, afstemming vraag-aanbod, ontwikkeling van nieuwe verdienmodellen, beschikbaarheid van talent en vakmanschap. De ambitie houdt onder meer in om nog sterker inzetten op gerichte marketing.</p> <p>Voor Dinkelland brengt dit een jaarlijkse bijdrage van € 196.883 aan een nieuwe Agenda voor Twente met zich mee. Wanneer de gemeenteraad instemt met een nieuwe Agenda voor Twente, zal de gemeentelijke bijdrage met ingang van 2018 opgenomen moeten worden in de begroting.</p>	<p>naar een nieuwe regionale sociaal-economische door de Bestuurscommissie Agenda voor Twente. De verkenning heeft geleid tot een concept voor een nieuwe Agenda voor Twente die is toegelicht tijdens een Twentse radenbijeenkomst op 20 april 2017. Het beoogde nieuwe regionale investeringsprogramma (2018-2022) is opgesteld in nauwe samenwerking tussen de 4O's (onderzoek, onderwijs, ondernemers en overheid).</p> <p>In de nieuwe Agenda voor Twente staat techniek centraal. Enerzijds om de economische kracht die Twente op dit gebied bezit te versterken. Anderzijds om de maatschappelijke opgaven in de regio aan te pakken. In de nieuwe Agenda voor Twente worden de condities en de randvoorwaarden gecreëerd om die techniek in de Twentse praktijk toe te passen. Met techniek als basis is Twente een toonaangevende regio: één grote proeftuin voor technologische oplossingen waarin de Twentse partners de maatschappelijke opgaven aanpakken. De nieuwe Agenda voor Twente kent 4 actielijnen:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Techniek als motor; 2. Arbeidsmarkt & talent; 3. Bereikbaarheid & vestigingsklimaat; 4. Duurzaamheid & circulaire economie. <p>Vanuit de focus op techniek en met het benoemen van een viertal actielijnen schetst de nieuwe Agenda voor Twente een aantal kansrijke sectoren, waaronder Agro & Food en Leisure & Vrijtijdseconomie. Daarmee is de nieuwe Agenda voor Twente ook voor Dinkelland herkenbaar.</p>
Participeren in regionale acquisitie	Continueren	Gelijkblijvend	Via een gezamenlijke regionale aanpak op het gebied van acquisitie en vestigingsklimaat zetten we in op het aantrekken van zoveel mogelijk

			<p>nieuwe bedrijven voor Twente, het bevorderen van behoud van en groei door bestaande Twentse bedrijven en het optimaliseren van de dienstverlening aan Twentse bedrijven. Een regionaal actieteam acquisitie vergroot, in nauwe samenwerking met gemeentelijke accountmanagers, de zichtbaarheid van Twente op verschillende (inter)nationale podia en zorgt daarbij voor één sterke Twentse propositie. Dinkelland participeert in deze gezamenlijke aanpak.</p>
<p>Verbeteren van de dienstverlening aan bedrijven en het stimuleren en initiëren van (nieuwe) verbindingen en netwerken</p>	<p>Continueren</p>	<p>Gelijkblijvend</p>	<p>We geven de gemeentelijke dienstverlening aan ondernemers verder vorm op een manier die op draagvlak kan rekenen bij de ondernemers. Dit doen we samen met ondernemers uit de industrie, detailhandel, recreatieve sector en ondernemers op het platteland. Onderneem't Dinkelland functioneert hierbij als klankbord en verbinder.</p> <p>Verder zetten we in op het proactiever bezoeken en verbinden van ondernemers en het creëren van nieuwe netwerken en samenwerkingsverbanden. Ook geven we verder invulling aan de ondersteuning van startende ondernemers middels een jaarprogramma van activiteiten in samenwerking met o.a. ROZ en Rabobank.</p>
<p>Vergroten van de vitaliteit van de winkelgebieden in de kernen</p>	<p>Continueren</p>	<p>Gelijkblijvend</p>	<p>Onderdeel van de in 2015 vastgestelde detailhandelsvisie is een actieprogramma om de winkelgebieden in de verzorgingskernen te versterken. Deze acties worden meegenomen in lopende processen (Mijn Dinkelland 2030!) en worden samen met betrokkenen (zoals ondernemersverenigingen) verder vormgegeven.</p>
<p>Zorgdragen voor en faciliteren van voldoende aanbod van bedrijventerreinen en</p>	<p>Continueren</p>	<p>Meer. Voor het opstellen van een bedrijventerreinvisie is ca. €</p>	<p>Wij gaan, als nadere uitwerking van de regionale afspraken over werklocaties, een</p>

bedrijfsruimte		15.000,- nodig.	lokale bedrijventerreinvisie met concreet actieprogramma opstellen.
Arbeidsmarkt			
Betere afstemming / verbinding tussen vraag en aanbod op de arbeidsmarkt realiseren	Bijstellen	Nog nader te bepalen	Actieplan Arbeidsmarkt wordt opgesteld in de 2 ^e helft van 2017. Daarmee wordt dit resultaat aangepast voor 2018.
Internationale samenwerking ter vergroting van de arbeidsmarkt	Bijstellen	Gelijkblijvend	In 2016 is er een inventarisatie geweest van de belangrijkste thema's rondom grensoverschrijdende samenwerking met Duitsland. De resultaten van deze inventarisatie zijn vastgelegd alsmede de inzet voor de komende periode 2017 en 2018. Uit de inventarisatie blijkt dat vooral de grensoverschrijdende arbeidsmarkt het thema is dat lokaal en (eu)regionaal op de agenda staat.
Jeugdwerkloosheid is beter in beeld en wordt minder door project bestrijden jeugdwerkloosheid	Beëindigen	N.v.t.	Er wordt binnen de regionale aanpak geparticipeerd.

Thema Plattelandseconomie

De komende jaren zijn de directe beïnvloedingsmogelijkheden van de gemeente om de sector duurzaam te ontwikkelen en de plattelandseconomie te transformeren, minimaal. Producenten, afnemers, leveranciers, financiers zijn in de keten de stakeholders die het echte verschil de komende jaren maken. Van de gemeente wordt vooral verwacht dat wij ons zullen inspannen om gewenste economische ontwikkelingen planologisch mogelijk te maken. Verder kunnen wij een belangrijke rol blijven spelen bij het verbinden en faciliteren van partijen bij projecten en processen. Dit gaan wij dan ook nadrukkelijk doen.

Het accent komt de komende jaren dus te liggen op een meer verbindende en faciliterende rol. Onze directe rol en inbreng, het uitvoeren van concrete projecten, neemt hiermee af. Het ligt voor de hand om in de periode t/m 2018 het huidige thema Plattelandseconomie af te bouwen en vanaf 2018 onderdeel te laten zijn van het breder economisch perspectief.

Wat willen we bereiken?

Wij streven voor de komende periode de volgende twee ideaaldoelen na:

- De 'groeiërs' binnen de agrarische sector ontwikkelen zich beter op het gebied van efficiëntie en verdere verduurzaming (**ontwikkelen**)
- Meer perspectief voor nieuwe generatie plattelandsondernemers in een aantrekkelijk landschap (**transformeren**)

Toelichting

Ontwikkelen

Wij gaan ons de komende jaren inspannen om ontwikkelruimte te creëren die nodig is om de economische potenties van de landbouw te behouden en te versterken. Toekomstbestendigheid van de landbouw is afhankelijk van de mogelijkheden tot schaalvergroting. Hierbij hoort een goede landbouwstructuur.

Wat doen we daarvoor?

- Deelnemen aan het proces Samen werkt Beter, vervolgproces Planuitwerking Lemselermaten, Achter de Voort, Agelerbroek en Voltherbroek en Bergvennen en Brecklenkampse Veld

Tijd	Kwaliteit	Geld

Toelichting op planning

Conform bijgestelde planning.

Stand van zaken

In het kader van de planuitwerking is gewerkt aan de hydrologische modellen van de gebieden en is gestart met het in beeld brengen van de huidige grondgebruikswaarde.

Toelichting financieel

Subsidiebeschikking is ontvangen en is binnen de gestelde financiële kaders uitgevoerd.

- Samen met de sector faciliteren van minimaal 1 project op gebied van energieopwekking, ammoniakreductie en/of mestaanwending

--	--	--

Toelichting op planning

Conform gestelde planning.

Stand van zaken

Een werkplan is opgesteld waarin de opbouw van het kennis- en samenwerkingscluster Mineral Valley Twente en het samenwerkingsprogramma voor de periode 2017-2020 op hoofdlijnen wordt beschreven. Het activiteitenplan 2017 geeft een eerste voorzet voor de te ontwikkelen activiteiten in 2017. De voorbereidingen zijn gestart om een kwartiermaker en programmamanager aan te stellen om invulling te geven aan het activiteitenplan.

De Bestuurscommissie Agenda voor Twente heeft op 1 maart 2017 besloten om een bedrag van € 173.000,- beschikbaar te stellen als opstartfase voor het project Mineral Valley Twente. Wij hebben ingestemd met de samenwerkingsovereenkomst t.b.v. de subsidieaanvraag in het kader van het Europese programma OP Oost (EFRO).

Toelichting financieel

Conform gestelde financiële kaders.

Toelichting

Transformeren

De functie van het landelijk gebied in Nederland is sinds enkele jaren aan grote verandering onderhevig. Nieuwe functies als zorg, recreatie en toerisme, educatie, cultuurhistorie en natuur beïnvloeden de traditionele landbouwfunctie meer en meer. Daarmee is het landelijk gebied van de toekomst bij uitstek de plek waar vernieuwing en innovatie de boventoon voeren.

De verwachting is dat er een toename zal komen van vrijkomende agrarische locaties. Het is belangrijk om

hiervoor oplossingen te bieden. We gaan daarom in overleg met betrokkenen om wensen te inventariseren. Dat betekent mogelijk verruimde mogelijkheden van het KGO-/VAB-beleid (Kwaliteitsimpuls Groene Omgeving / Vrijkomende Agrarische Bebouwing) en dat we actief meer bekendheid geven aan de gebruiksmogelijkheden.

Wat doen we daarvoor?

- Betere benutting vrijkomende erven in buitengebied

Tijd	Kwaliteit	Geld

Toelichting op planning

Een communicatietraject is gestart door middel van een bijeenkomst met adviseurs, accountants, architecten, etcetera over de mogelijkheden van vrijkomende erven in het buitengebied. Er zijn bovendien verschillende artikelen geplaatst in de Dinkelland Visie en op social media waarin de mogelijkheden voor vrijkomende erven worden toegelicht.

Stand van zaken

Aanvankelijk is gedacht om een communicatieplan op te stellen, maar dit is vervangen door een communicatietraject. In samenspraak met adviseurs, accountants, architecten, et cetera is besloten om geen plattelandsmarkt voor erfeigenaren te organiseren. Ervaring elders heeft geleerd dat de opkomst doorgaans gering is. Het bereik is groter door adviseurs goed te informeren en door publicaties in de Dinkelland Visie. Er zijn verschillende artikelen geplaatst in de Dinkelland Visie en op social media waarin de mogelijkheden voor vrijkomende erven worden toegelicht.

Toelichting financieel

Conform gestelde financiële kaders.

- Ondersteunen Leaderprogramma 2015-2020

--	--	--

Toelichting op planning

Conform gestelde planning.

Stand van zaken

Het eerste LEADER-project in Noordoost Twente heeft de schop in de grond gestoken. Stichting Lattrop in Beweging heeft een plan ingediend om een sportvoorziening in de kern Lattrop te realiseren met een multifunctionele functie. Na realisatie van het project kunnen niet alleen de basisschoolkinderen weer in hun eigen kern naar de sportzaal voor gymlessen, maar vinden er ook tal van andere activiteiten voor jong en oud plaats.

Twee keer per jaar vindt er een Open Plein plaats. Deze zijn gekoppeld aan de openstellingsperiodes. Op het Open Plein kunnen initiatiefnemers hun project voorleggen aan de LEADER-groep. Deze heeft op 25 januari plaatsgevonden. De eerste openstellingsperiode in 2017 was van 1 t/m 31 maart.

Toelichting financieel

Conform gestelde financiële kaders.

- Voortzetting Partner Gebiedsontwikkeling Noordoost-Twente 2016-2020

--	--	--

Toelichting op planning

Continu proces, eind 2020 gereed.

Stand van zaken

De uitvoering gebiedsprogramma 2016 loopt en is een vervolg op het programma 2012-2015. Een belangrijke

opgave is de energie die bij lokale partners is ontstaan, te blijven borgen.

In 2016 is het project MayDay opgestart. MayDay helpt om (vastgelopen) projecten op een snelle en adequate manier verder te helpen met behulp van ondernemers, onderwijs en overheid. (zie www.makemayday.nl). In 2017 wordt nog minimaal 1 bijeenkomst georganiseerd met ondernemers, overheden en onderwijs. Voor de zomer wordt duidelijk of het concept Mayday voldoende toegevoegde waarde heeft voor de samenwerking met de 3 O's.

De verkenning van de potenties van het kanaal Denekamp- Nordhorn met betrekking tot de vrijetijdseconomie en de werkgelegenheid is in 2016 gestart en wordt in 2017 afgerond.

Toelichting financieel

De verkenning is binnen de gereserveerde 50.000 euro gebleven.

Verwachting begroting 2018 en verder

RESULTATEN	VERWACHTING BEGROTING 2018 EN VERDER		
BEGROTING 2017	PROCES	FINANCIEEL	OPMERKING
Ontwikkelen			
Deelnemen aan het proces Samen Werkt Beter, vervolgpoces planuitwerking Lemselermaten, Achter de Voort, Agelerbroek en Voltherbroek en Bergvennen en Brecklenkampseveld	Bijstellen	Nog nader te bepalen	Beslissing nemen welke rol en/of verantwoordelijkheid wij nemen in de realisatiefase.
Samen met de sector faciliteren van minimaal 1 project op gebied van energieopwekking, ammoniakreductie en/of mestaanwending	Continueren	Meer € 50.000,-	Wij zijn partner in het project Mineral Valley Twente. Een werkbudget wordt gebruikt als cofinanciering voor de uitvoering van proeftuinen. Er zijn nieuwe ontwikkelingen om maaisel te gebruiken voor bodemverbetering landbouwgronden of als grondstof voor biobased producten. In 2017 vindt onderzoek plaats, zodat we hier eventueel in 2018 uitvoering aan kunnen geven.
Transformeren			
Betere benutting vrijkomende erven in het buitengebied	Continueren	Meer	Creatief omgaan met initiatieven voor herbestemming. Het gaat om zaken die de ruimtelijke kwaliteit, de vitaliteit en de

			leefbaarheid ter plekke ten goede komen.
Ondersteunen LEADER programma 2015-2020	Continueren	Gelijkblijvend	Het LEADER programma wordt voortgezet conform afgesproken werkwijze en programmering
Voortzetting partner gebiedsontwikkeling Noordoost-Twente 2016-2020	Continueren	Nog nader te bepalen	De gebiedsontwikkeling Noordoost-Twente wordt voortgezet conform afgesproken programmering en middelen.

Vastgestelde beleidsvoornemens Raad

Onderwerp:	Onderzoek naar positie en vooruitzichten stoppende agrariërs
Beleidsvoorstel van	CDA-3
Voorstel Raad	
Nummer	CDA-3
Omschrijving	Inzicht in het in te zetten instrumentarium om stoppende agrariërs perspectief te bieden. Onderzoek naar het instrumentarium dat beschikbaar is en kan worden ingezet voor: -het bieden van werk aan stoppende agrariërs; -alternatief gebruik van agrarische bedrijven. Onderzoek naar de wenselijkheid om extra instrumentarium te ontwikkelen.
Wat mag het volgens de raad kosten?	Bestaande budgetten.
Reactie college	
Dit voorstel is al verwerkt in het hier genoemde bestaande resultaat.	Het is niet wenselijk om extra instrumentarium te ontwikkelen. Veelal is het boekhoudbureau/accountant al enige jaren op de hoogte en is het probleem niet van het laatste uur. Het 1e loket is het ROZ (Regionale Organisatie Zelfstandigen), de adviesorganisatie in Twente en de Achterhoek voor de bevordering van ondernemerschap. Verder beschikken zij over verschillende financiële arrangementen en gespecialiseerde schuldhulpverlening voor ondernemers. Een volgende stap is het begeleiden naar werk door het werkplein Twente. Door middel van een gezamenlijke aanpak worden mensen met een WW-uitkering, bijstandsuitkering of arbeidshandicap aan een passende baan geholpen (professionele aanpak). Met de inzet van de accountmanager werk wordt met een gerichte zoekopdracht de mensen begeleid naar werk.

	<p>Het werkplein kan in het laatste geval gebruik maken van de vangnetuitkering 2016 waarvoor gemeente Dinkelland goedkeuring heeft gekregen, eind 2016 voorgelegd aan de raad.</p> <p>Inmiddels is er een 'schat' van instrumentarium (VAB+, RvR, KGO en SvS) aanwezig dat met een verkorte procedure in bestemmingsplan geregeld kan worden.</p>
<p>Het is een nieuw resultaat. Aan welk doel draagt dit resultaat bij? Waarom wordt dit resultaat wel/niet opgenomen in de begroting 2018?</p>	
<p>Wat gaat het kosten?</p>	<p>N.v.t.</p>

5. PROGRAMMA OMZIEN NAAR ELKAAR

In het Beleidsplan Omzien Naar Elkaar zijn de kaders gesteld voor dit programma. Wij hechten veel waarde aan het welzijn van onze inwoners. Wij willen bewerkstelligen dat elke inwoner zo lang en zo veel mogelijk zelfredzaam is en op een zo volwaardig mogelijke manier meedoet aan de samenleving. Inwoners moeten in staat zijn eigen regie over hun huishouding te voeren, een sociaal netwerk te onderhouden en deel te nemen aan de samenleving. Hierbij staat de eigen kracht van inwoners centraal en verandert de rol van de gemeente van 'zorgen voor' naar 'zorgen dat'. We onderscheiden drie niveaus van hulp en zorg in ons programma. Het programma Omzien naar Elkaar heeft 3 thema's ontwikkeld die hierop inspelen:

- **Zelf**
- **Samen**
- **Overdragen**

Thema Zelf

Wij zetten binnen dit thema in op het versterken en behouden van zelfredzaamheid en 'samenredzaamheid', op eigen kracht en omzien naar elkaar. Eigen kracht betekent dat inwoners zelf de regie nemen over hun leven en verantwoordelijk zijn voor hun eigen ontplooiing. Eigen kracht betekent niet dat iedereen op zichzelf is aangewezen, maar dat wij het potentieel dat in iedereen zit, graag willen benutten. Het betekent ook dat we samen verantwoordelijk zijn en omzien naar elkaar. Wat de één niet kan, kan een ander wel en andersom. Een goed voorbeeld is burenhulp. Of zoals we in Twente zeggen: noaberschap. Iets wat in onze gemeente een groot goed is.

Wij willen de eigen kracht en regie van de inwoner en zijn sociale omgeving zoals familie, burens, mantelzorgers, vrijwilligers, scholen, verenigingen en welzijnsinstellingen benutten.

Wat willen wij bereiken?

De volgende drie ideaaldoelen streven wij na:

- Eigen kracht behouden en zo mogelijk versterken en de inzet hiervan bevorderen
- Sociaal netwerk en vrij toegankelijke collectieve voorzieningen versterken en de inzet hiervan bevorderen
- Vrijwilligers beter toerusten

Toelichting

Eigen kracht behouden en zo mogelijk versterken en de inzet hiervan bevorderen

Wij zetten actief in op het versterken en vergroten van het zelf organiserend vermogen van inwoners en kernen.

Wat doen we daarvoor?

- Stimuleringsfonds dat als doel heeft het sociale netwerk en de eigen kracht versterken

Tijd	Kwaliteit	Geld
		

Toelichting op planning

Conform gestelde planning.

Stand van zaken

In 2017 is het stimuleringsfonds sociaal domein gecontinueerd.

Er zijn in 2017 drie nieuwe initiatieven gestart met de volgende thema's:

1. Het gebruik van Domotica, zodat inwoners langer zelfstandig thuis kunnen blijven wonen.
2. Het verbinden van vrijwilligers van diverse verenigingen aan dagbestedingsvoorzieningen, waarin een

win-win-situatie voor verschillende partijen gecreëerd moet worden.

3. Het organiseren van een ontmoeting voor jeugd.

Daarnaast is een bestuurlijke toezegging gedaan, om het projectplan 'Multifunctioneel Dorpshart Noord Deurningen' te ondersteunen.

Wij zijn tevens gestart met het evalueren en doorontwikkelen van het Stimuleringsfonds, zodat burgerinitiatieven nog beter gestimuleerd en ondersteund kunnen worden.

Toelichting financieel

Conform gestelde financiële kaders.

- Zelf organiserend vermogen van de kernen versterken en vergroten door stimuleren en faciliteren

Toelichting op planning

Conform gestelde planning.

Stand van zaken

In 2017 zetten wij actief in op het versterken en vergroten van het zelf organiserend vermogen van de kernen. Dit doen wij door burgerinitiatieven mogelijk te maken via het stimuleringsfonds sociaal domein. Daarnaast zijn wij gestart met een communicatiecampagne voor bewustwording van het effect van burgerkracht. De campagne richt zich in eerste instantie op het initiëren van nieuwe initiatieven op het gebied van zorg en welzijn. Later in het jaar richt de campagne zich op het verankeren van initiatieven. Deze campagne sluit aan op de communicatie van Mijn Dinkelland 2030!. De themakrant is het eerste communicatiemiddel dat wij hiervoor inzetten. Tot slot zetten wij in 2017 ook actief in op het begeleiden van burgerinitiatieven. Dit doen wij volgens de procesaanpak Mijn Dinkelland 2030! en in samenwerking met de netwerkorganisatie 'Wij in de buurt'.

Toelichting financieel

Conform gestelde financiële kaders.

Toelichting

Sociaal netwerk en vrij toegankelijke voorzieningen versterken en de inzet hiervan bevorderen

Wij zetten in op vraag- en gebiedsgericht werken: de inwoners staan centraal. Er wordt een werkwijze ontwikkeld waarin inwoners en professionals in coproductie vrij toegankelijke voorzieningen ontwikkelen en aanbieden.

Wat doen we daarvoor?

- Een nieuw ingericht 'systeem' van vrij toegankelijke voorzieningen dat aansluit op de vragen uit de samenleving

Toelichting op planning

Conform gestelde planning.

Stand van zaken

In 2017 wordt ingezet op het verder verbeteren van de samenwerking tussen de vrij toegankelijke organisaties. Inmiddels is het maatschappelijk raamwerk gereed. Op basis daarvan hebben de organisaties een projectplan opgesteld hoe zij uitvoering willen geven aan het behalen van het maatschappelijk raamwerk, waarvan vraaggericht werken een onderdeel is.

Ook geven wij de inwoners de mogelijkheid om zelf de regie te pakken om te komen tot initiatieven die

passen bij de vraag van de inwoners uit de kern. Ook wordt toegewerkt naar het borgen van inwonersinitiatieven. Dit doen wij middels het stimuleringsfonds en de doorontwikkeling stimuleringsfonds.

Toelichting financieel

Conform gestelde financiële kaders.

Toelichting

Vrijwilligers beter toerusten

We stimuleren de samenleving om te komen met nieuwe initiatieven die er op gericht zijn de inzet van vrijwilligers te vergroten en te versterken.

Wat doen we daarvoor?

- Vrijwilligers ondersteunen en versterken

Tijd	Kwaliteit	Geld

Toelichting op planning

Conform gestelde planning.

Stand van zaken

Vrijwilligersondersteuning is aan verandering onderhevig, door de veranderingen in het sociale domein. Daarom zijn binnen het proces Transformatie vrij toegankelijke voorzieningen nieuwe effecten omschreven voor vrijwilligersondersteuning in het Maatschappelijk raamwerk zoals:

- meer inwoners zetten zich in voor maatschappelijke belangen.
- Meer inwoners met een beperking, vergunninghouders, inwoners met een afstand tot de arbeidsmarkt zetten zich in voor maatschappelijke belangen.
- Vrijwilligers worden niet overvraagd.
- De samenwerking en afstemming tussen vrijwilligers(organisaties) onderling en tussen vrijwilligers(organisaties) en professionals in zorg en welzijn is verbeterd.

De effecten zijn geformuleerd op basis van onderzoeken, gesprekken met inwoners en gesprekken met organisaties. Ook de knelpunten en aanbevelingen uit de evaluatie van het vrijwilligerswerk, zijn vertaald in effecten en zijn hier in meegenomen. Uitvoering geven aan de effecten maakt onderdeel uit van het proces Transformatie vrij toegankelijke voorzieningen. De netwerkorganisaties 'Wij in de buurt' heeft inmiddels een projectplan opgesteld, welke stappen zij gaan zetten in 2017 om het transformatieproces verder vorm te geven. Vrijwillige inzet is hierbij één van de thema's.

Toelichting financieel

Conform gestelde financiële kaders.

Verwachting 2018 en verder

RESULTATEN	VERWACHTING BEGROTING 2018 EN VERDER		
	BEGROTING 2017	PROCES	FINANCIEEL
Eigen kracht behouden en zo mogelijk versterken en de inzet hiervan bevorderen			
Stimuleringsfonds dat als doel heeft het sociaal netwerk en de eigen	Verplaatsen, zie opmerking hiernaast.	N.v.t.	Het stimuleringsfonds is een middel om het zelf

kracht te versterken			organiserend vermogen van de kernen te versterken en te vergroten. Dit wordt dan ook als onderdeel van het resultaat 'Zelf organiserend vermogen van de kernen versterken en vergroten' gezien.
Zelf organiserend vermogen van de kernen versterken en vergroten	Continueren	Gelijkblijvend	Wij blijven inwoners stimuleren om initiatieven te ontplooiën binnen het sociaal domein. Tevens bekijken wij binnen de Transformatie Vrij Toegankelijke Voorzieningen de mogelijkheden om inwonersinitiatieven op een toekomstbestendige manier vorm te geven.
Sociaal netwerk en vrij toegankelijke voorzieningen versterken en inzet hiervan bevorderen (verwijderen)			
Een nieuw ingericht 'systeem' van vrij toegankelijke voorzieningen dat aansluit op de vragen uit de samenleving	Verplaatsen, zie opmerking hiernaast.	N.v.t.	Deze valt onder resultaat 'Zelf organiserend vermogen van de kernen versterken en vergroten'
Vrijwilligers beter toerusten (verwijderen)			
Vrijwilligers ondersteunen en versterken	Verplaatsen, zie opmerking hiernaast.	N.v.t.	Onderdeel van resultaat 'Zelf organiserend vermogen van de kernen versterken en vergroten' en onder thema Samen resultaat 'De vrij toegankelijke professionele organisaties werken samen en vraaggericht'.

Thema Samen

Wij zetten binnen dit thema in op het bieden van (tijdelijke) ondersteuning om zo snel mogelijk en zo veel mogelijk zelfstandig deel te nemen aan de samenleving.

Op sommige momenten lukt het inwoners niet (volledig) op eigen kracht. Dan is ondersteuning nodig. Wij zien die ondersteuning als een duwtje in de goede richting, zodat mensen hun eigen kracht hervinden of kunnen versterken. Maatwerk is daarbij van belang.

Wat willen we bereiken?

Wij streven voor de komende periode de volgende vier ideaaldoelen na:

- Vraaggericht vormgeven van vrij toegankelijke individuele voorzieningen en (daarmee) de doelmatigheid vergroten
- Bevorderen van een gezonde leefstijl
- Formele en informele ondersteuning en zorg beter met elkaar verbinden

- Mantelzorgers beter toerusten

Toelichting

Aandacht voor vraaggerichter vormgeven van vrij toegankelijke individuele voorzieningen en (daarmee) de doelmatigheid vergroten

Wij gaan sterker vraag- en gebiedsgericht werken: de inwoners staan centraal. Er wordt een werkwijze ontwikkeld waarin inwoners en professionals in coproductie vrij toegankelijke voorzieningen ontwikkelen en aanbieden.

Wat doen we daarvoor?

- Een nieuw ingericht 'systeem' van vrij toegankelijke voorzieningen dat aansluit op de vragen uit de samenleving

Tijd	Kwaliteit	Geld
		

Toelichting op planning

Conform gestelde planning.

Stand van zaken

In 2017 wordt ingezet op het verder verbeteren van de samenwerking tussen de vrij toegankelijke organisaties. Inmiddels is het maatschappelijk raamwerk gereed. Op basis daarvan hebben de organisaties een projectplan opgesteld hoe zij uitvoering willen geven aan het behalen van het maatschappelijk raamwerk, waarvan vraaggericht werken een onderdeel is.

Ook geven wij de inwoners de mogelijkheid om zelf de regie te pakken om te komen tot initiatieven die passen bij de vraag van de inwoners uit de kern. Ook wordt toegewerkt naar het borgen van inwonersinitiatieven. Dit doen wij middels het stimuleringsfonds en de doorontwikkeling stimuleringsfonds.

Toelichting financieel

Conform gestelde financiële kaders.

- Verbeteren van de maatschappelijke (start)positie van inwoners

		
---	---	---

Toelichting op planning

Zie de tekst onder thema 'Overdragen' resultaat 'Herijken minimabeleid'.

Stand van zaken

Zie de tekst onder thema 'Overdragen' resultaat 'Herijken minimabeleid'.

Toelichting financieel

Zie de tekst onder thema 'Overdragen' resultaat 'Herijken minimabeleid'.

Toelichting

Bevorderen van een gezonde leefstijl

Maatschappelijke ontwikkelingen zoals (cyber)pesten, middelengebruik, echtscheidingsproblematiek, armoede, multimediegebruik en participatiemaatschappij, worden in samenwerking met vrij toegankelijke organisaties en inwoners opgepakt en uitgevoerd.

Wat doen we daarvoor?

- Duurzame activiteiten op het gebied van gezondheidsbevordering en sport

Tijd	Kwaliteit	Geld
		

Toelichting op planning

Conform gestelde planning.

Stand van zaken

Binnen de Transformatie vrij toegankelijke voorzieningen zijn effecten op het gebied van gezondheidsbevordering ontwikkeld. Deze effecten zijn opgenomen in het Maatschappelijk Kader. Gezonde leefstijl maakt hier in de uitwerking onder andere een onderdeel van uit.

In dit traject is een kanteling zichtbaar, waarbij niet het aanbod leidend is, maar juist de vraag vanuit de samenleving. Binnen het stimuleringsfonds zijn op dit gebied inmiddels enkele initiatieven ontstaan.

In het kader van gezonde leefstijl en sport, ligt de nadruk op het inzetten van sport als middel om maatschappelijke effecten te bereiken. Sport kan in meerder opzichten een bijdrage leveren aan het meedoen van mensen aan de samenleving en het bevorderen van de gezondheid. De buurtsportcoach is onder andere hiervoor ingezet.

Verder is het regionale platform Vitaal Twente opgericht. Vitaal Twente richt zich op het versnelt ontwikkelen en implementeren van innovaties met een positieve impact op de vitaliteit van de inwoners. De 14 Twentse gemeenten hebben uitgesproken hieraan deel te nemen.

Toelichting financieel

Conform gestelde financiële kaders.

Toelichting

Formele en informele ondersteuning en zorg beter met elkaar verbinden

Wij zetten in op het versterken van de zorgstructuur in de eerste lijn.

Wat doen we daarvoor?

- Realiseren van activiteiten die de formele en informele zorg met elkaar verbinden

Tijd	Kwaliteit	Geld
		

Toelichting op planning

Conform gestelde planning.

Stand van zaken

Op 22 juni 2017 wordt het Symposium "De kracht van SAMEN zorgen" georganiseerd. Met dit symposium worden de Vrij toegankelijke Voorzieningen en de maatwerk voorzieningen met elkaar in verbinding gebracht, maar belangrijkste is dat er kennis uitgewisseld kan worden op de verschillende thema's. Deze thema's zijn landelijke thema's maar juist voor dit symposium is de cultuur en dynamiek van beide gemeenten erg belangrijk om die hierin mee te nemen en uit te wisselen hoe we hiermee om kunnen gaan.

Toelichting financieel

Conform gestelde financiële kaders.

Toelichting

Mantelzorgers beter toerusten

Wij ondersteunen mantelzorgers door hen te informeren en waar nodig te begeleiden. Hierbij willen wij overbelasting van mantelzorgers zo veel mogelijk voorkomen.

Wat doen we daarvoor?

- Mantelzorgers ondersteunen en versterken

Toelichting op planning

Conform gestelde planning.

Stand van zaken

Onder andere de volgende effecten zijn in het maatschappelijk raamwerk bij het thema mantelzorg geformuleerd:

- Er zijn procentueel minder overbelaste mantelzorgers
- Inwoners weten wat mantelzorg is, herkennen signalen van overbelasting en weten wat de mogelijkheden voor mantelzorgondersteuning zijn.
- Mantelzorgers voelen zich ondersteund en gewaardeerd.
- Mantelzorgers hebben hun eigen kracht en sociaal netwerk vergroot (en dat van hun zorgvrager).

SIZT voert voor 2017 mantelzorgondersteuning uit. Tevens maakt het verder vormgeven en het behalen van deze effecten onderdeel uit van het proces Transformatie vrij toegankelijke voorzieningen. SIZT is één van de organisaties van de netwerkorganisaties 'Wij in de buurt'. Gezamenlijk hebben 'Wij in de buurt' een projectplan opgesteld, welke stappen zij in 2017 gaan zetten om de transformatie (waar mantelzorg een thema bij is) verder vorm te geven.

Toelichting financieel

Conform gestelde financiële kaders.

Verwachting begroting 2018 en verder

RESULTATEN	VERWACHTING BEGROTING 2018 EN VERDER		
BEGROTING 2017	PROCES	FINANCIEEL	OPMERKING
Aandacht voor vraaggerichter vormgeven van vrij toegankelijke individuele voorzieningen			
Een nieuw ingericht 'systeem' van vrij toegankelijke voorzieningen dat aansluit op de vragen uit de samenleving	Vervangen door: De vrij toegankelijke professionele organisaties werken samen en vraaggericht.	Gelijkblijvend	2018 is het eerste jaar waarin 'Wij in de buurt' invulling geeft aan het Maatschappelijk Raamwerk. Wij gaan monitoren en bijsturen op de gestelde resultaten, waarvan vraaggericht werken een onderdeel is.

Verbeteren van de maatschappelijke (start)positie van inwoners	Verplaatsen, zie opmerking hiernaast.	N.v.t.	Dit resultaat valt onder thema Samen resultaat 'Herijken Minimabeleid'.
Bevorderen van een gezonde leefstijl (verwijderen)			
Duurzame activiteiten op het gebied van gezondheidsbevordering en sport	Verplaatsen, zie opmerking hiernaast.	N.v.t.	Onderdeel van resultaat 'De vrij toegankelijke professionele organisaties werken samen en vraaggericht'.
Formele en informele ondersteuning en zorg beter met elkaar verbinden			
Realiseren van activiteiten die de formele en informele zorg met elkaar verbinden	Continueren	Nog nader te bepalen	Het derde kwartaal van 2017 start het project met een behoefte inventarisatie onder stakeholders. Deze leidt tot een scenario met een bijbehorende business case in 2018.
Mantelzorgers beter toerusten (verwijderen)			
Mantelzorgers ondersteunen en versterken	Verplaatsen, zie opmerking hiernaast.	N.v.t.	Onderdeel van resultaat 'De vrij toegankelijke professionele organisaties werken samen en vraaggericht'.

Thema Overdragen

Binnen dit thema zetten we in op het efficiënter en effectiever inrichten van de **niet** vrij toegankelijke voorzieningen, om zo de maatschappelijke deelname van inwoners te versterken.

Voor inwoners of gezinnen die het echt zelf niet redden blijft langdurige en/of specialistische ondersteuning beschikbaar. Integrale aanpak, maatwerk en ondersteunend aan 'zelf' en 'samen' zijn hierbij voor ons leidend. Door meer in te zetten op preventie willen we het beroep op de langdurige en/of specialistische ondersteuning verminderen.

Wat willen we bereiken?

Wij streven voor de komende periode het volgende ideaaldoel na:

- Afhankelijkheid van niet vrij toegankelijke ondersteuning verminderen door de regie over het leven te vergroten

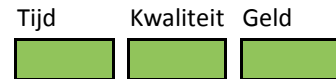
Toelichting

Afhankelijkheid van niet vrij toegankelijke ondersteuning verminderen door de regie over het leven te vergroten

Wij zetten in op betere signalering, samenwerking en snellere inzet om zo de regie over het eigen leven van inwoners te vergroten.

Wat doen we daarvoor?

- De eigen regie van inwoners vergroten

Toelichting op planning

Conform gestelde planning.

Stand van zaken

Wanneer inwoners zich melden bij de gemeente, gaat een consulent Ondersteuning en Zorg met deze inwoner en zijn of haar sociaal netwerk in gesprek. Tijdens dit gesprek worden alle leefgebieden besproken om zo helder te krijgen op welke leefgebieden de inwoner problemen ondervindt en eventueel ondersteuning nodig heeft. Hierbij stimuleren we inwoners om zelf met een plan te komen. Ook wordt altijd gekeken wat de inwoner nog zelf kan met ondersteuning vanuit zijn of haar sociale netwerk. Het doel is om de eigen kracht van de inwoner te vergroten en de inwoner te laten participeren in de samenleving, waardoor de eigen regie van de inwoner wordt versterkt. Om dit inwoner zo goed mogelijk te ondersteunen wordt er intensief samengewerkt met andere (zorg gerelateerde) partijen, zoals huisartsen, wijkverpleegkundigen en scholen.

Toelichting financieel

Conform gestelde financiële kaders.

- Duurzaam aanbod van niet vrij toegankelijke voorzieningen dat aansluit op de vrij toegankelijke voorzieningen door reguleren, regisseren en stimuleren

Toelichting op planning

Uitvoering verliep volgens de planning.

Stand van zaken

In opdracht van de 14 gemeenten heeft de bestuurscommissie OZJT op 5 april 2017 besloten om een resultaatgericht inkoopmodel te ontwikkelen volgens de principes en randvoorwaarden die genoemd zijn in het vastgestelde koersdocument integrale inkoop (januari 2017).

De ontwikkeling van dit model is in volle gang, evenals de voorbereiding aanbesteding en implementatie regionaal (contractbeheer) en lokaal (toepassing en werkwijze). Het model faciliteert dat we ontschot en op integrale wijze kunnen werken én biedt mogelijkheden voor transformatie van het sociaal domein, ten dienste van de inwoner.

De ontwikkeling van het model, vertaling naar toepassing, beprijzen, aanbesteding en implementatie vragen zorgvuldigheid. Daarom heeft de bestuurscommissie OZJT op 5 april tevens besloten om de ingangsdatum vast te stellen op 1 januari 2019. We maken gebruik van de mogelijkheid om de bestaande contracten nog maximaal 1 jaar te verlengen. De bestuurscommissie heeft opdracht gegeven tot het ontwikkelen van een plan van aanpak voor de verlenging van de contracten voor 2018 voor Jeugdhulp en maatwerkvoorzieningen 0-100 waarbij aandacht is voor vaststellen van tarieven en toepassen van indexatie.

De opdracht is meegegeven om deze ontwikkelingen binnen de financiële kaders vorm te geven. Het is passend binnen de huidige inhoudelijke kaders. Wij nemen in 2017 nog besluiten over het uitgewerkte model en de daar aan gekoppelde prijzen, lokale en regionale implementatie en over de definitieve aanbesteding.

De begroting van 2017 is gebaseerd op de zorgconsumptie 2016. Met aanbieders van jeugdhulp en

maatschappelijke ondersteuning zijn geen volumeafspraken gemaakt. We kunnen daarom in deze fase nog niet met zekerheid zeggen of er een over- of onderschrijding van het begrote budget voor 2017 wordt verwacht.

Huishoudelijke ondersteuning

Maart 2017 is er door de gemeenteraad een nieuw beleidskader vastgesteld voor de Huishoudelijke ondersteuning. Deze is vervolgens uitgewerkt in nieuwe beleidsregels en een implementatieplan. Per 1 juni 2017 gaat het nieuwe beleid Huishoudelijke ondersteuning van kracht. Al onze huidige cliënten met een indicatie voor de maatwerkvoorziening Huishoudelijke ondersteuning worden voor 1 januari 2018 geherindiceerd volgens het nieuwe beleid. Hierdoor hebben alle cliënten met een indicatie voor de maatwerkvoorziening Huishoudelijke ondersteuning per 1 januari 2018 een indicatie passend bij het nieuwe beleid. Momenteel wordt er voor de Huishoudelijke ondersteuning ook een nieuw aanbestedingstraject doorlopen. Deze aanbesteding zorgt er voor dat de Huishoudelijke ondersteuning vanaf 1 januari 2018 ook passend bij het nieuwe beleid is ingekocht.

De interne kwaliteit van onze procedures zijn getoetst middels audits. Met de resultaten hiervan gaan we in 2017 een efficiëncyslag op de interne processen doorvoeren.

In december 2016 heeft de bestuurscommissie OZJT/Samen14 besloten om subsidie aan Veilig Thuis Twente toe te kennen op basis van de begroting 2017 die door VTT is ingediend. Dit bedrag oversteeg de dekking in de begroting van OZJT in 2016. De overschrijding is in rekening gebracht bij de centrumgemeente en de 14 Twentse gemeenten volgens de bestaande verdeelsleutel.

Toelichting financieel

Het is nog onduidelijk of het binnen de vastgestelde financiële kaders wordt uitgevoerd. Zie stand van zaken en financiële analyse.

- Effectiever en efficiënter inzetten van niet vrij toegankelijke voorzieningen (o.a. vervoer)

Toelichting op planning

Conform gestelde planning.

Stand van zaken

Wij hebben (maatwerk-)afspraken gemaakt met vrij toegankelijke voorzieningen over aansluiting van de nieuwe (jeugdzorg-)taken waarvoor wij als gemeente verantwoordelijk zijn. Dit geldt ook voor de zorgtaken van de vrij toegankelijke voorzieningen. We investeren in de ontwikkeling van nieuwe werkafspraken met betrekking tot preventie en vroegsignalering. Hierin worden ook verwijzers en vindplekken meegenomen om een zorgvraag eerder in beeld te krijgen en passende zorg in te kunnen zetten. Op het raakvlak van zorg en veiligheid zijn processen doorontwikkeld.

Maatwerkvoorziening vervoer

Ten aanzien van het vervoer is de gunning voor de maatwerkvoorziening vervoer definitief. De combinatie Hulshof/Nijhuis zal vanaf 1 juli 2017 de verschillende vormen van vervoer gaan verzorgen. Hieronder worden puntsgewijs de verschillende vormen van vervoer en de financiële consequenties daarvan toegelicht:

- RegioTaxi: Vanaf 1 juli 2017 vervalt het OV-deel van de RegioTaxi. De gemeente vergoedt alleen nog de kosten voor degene die een maatwerkvoorziening vanuit de Wmo ontvangen. Gebaseerd op de nieuwe tarieven en het huidige gebruik zal er voor de RegioTaxi een voordeel in de tweede helft van 2017 optreden van € 75.000,-.
- Voor het leerlingenvervoer zien we een toename van het gebruik door een toename van het aantal

leerlingen dat van en naar zorgboerderijen vervoerd wordt en het aantal leerlingen dat instroomt in het speciaal onderwijs. Hierdoor nemen kosten ook toe. Deze tendens was vorig jaar al te zien en zal zich komend jaar doorzetten. De tarieven voor het leerlingenvervoer blijven nagenoeg gelijk n.a.v. de aanbesteding voor de maatwerkvoorziening. Dit betekent dat de verwachting is dat door de groei van het leerlingenvervoer er in de tweede helft van 2017 een nadeel van 10.000 euro op gaat treden.

- Naar aanleiding van de groei van het aantal leerlingen dat gebruik van het leerlingenvervoer zal de komende periode een nadere analyse gedaan worden welke mogelijke alternatieven er zijn
- Het vervoer van en naar de dagbesteding is tot 1 januari 2018 de verantwoordelijkheid van de zorginstellingen en zal dan overgaan naar de nieuwe maatwerkvoorziening. De verwachting was dat hiervoor het dubbele tarief betaald zou moeten worden, zoals ook aangegeven bij de start van de aanbesteding (raadsbrief aanbesteding maatwerkvoorziening vervoer van november 2016). Dit wordt iets minder. De doorrekening hiervoor volgt bij de begroting van 2018 aangezien de wijziging per 1 januari ingaat.

WMO maatwerkvoorzieningen

In het derde kwartaal is de aanbesteding voor de maatwerkvoorzieningen gestart. Binnen de gemeente wordt gewerkt aan de overgang naar de nieuwe voorziening. Dit regionale project heeft een vertraging opgelopen van bijna een halfjaar. De nieuwe contracten zijn ingegaan in op 1 januari 2017.

Doelgroepenbeleid

De gemeente wil een maatschappelijke voorbeeldfunctie vervullen als sociale onderneming en met kracht invulling geven aan de taakstelling in het kader van Wet Banenafpraak. Daartoe is er beleid geformuleerd. Het doelgroepenbeleid bestaat uit de volgende onderdelen:

- het realiseren van de zogenaamde “garantiebanen” (Wet Banenafpraak),
- het inventariseren welke gemeentelijke taken kunnen worden uitgevoerd door doelgroepen,
- het behouden van de bestaande werkgelegenheid voor doelgroepen (bijvoorbeeld de uitvoering beheer openbare ruimte),
- het hanteren van de regionale afspraken over Social Return On Investment bij inkoop en in onze relatie met maatschappelijke organisaties,
- het stimuleren van bedrijven om zich te laten certificeren als sociale onderneming en het certificeren van de bedrijfsvoeringsorganisatie Noaberkracht.

Participatiewet

Uitvoering

Voor 2017 en verder wordt landelijk rekening gehouden met een stijging van het aantal uitkeringen. Deze stijging is een gevolg van de nieuwe doelgroepen die in de Participatiewet instromen (voorheen WAJONG en sociale werkvoorziening) en de toename van het aantal statushouders. Gelet op de ontwikkeling van het bestand ligt het in de lijn der verwachtingen dat we voor 2017 de vangnetuitkering moeten aanvragen.

In 2017 zullen we extra inzetten op groepen die een afstand tot de arbeidsmarkt hebben. Het gaat dan om anderstaligen, ouderen en arbeidsgehandicapten. Deze maatregelen hebben als doel een uitstroom uit het bestand te realiseren. Voor de werkgeversbenadering en het arbeidsmarktbeleid wordt verwezen naar het Programma Economische Kracht en Werk, thema ondernemen en arbeidsmarkt.

Dienstverlening

Het aantal klanten is van 196 toegenomen naar 225. Dit heeft gevolgen voor de uitvoeringskosten. Bovendien worden de tarieven met 2% indexering bijgesteld.

Arbeidsmatige dagbesteding

Dagbesteding is een bekend begrip in de AWBZ. Het was een activiteit die sterk gerelateerd was aan de

instelling waar de cliënt met een verstandelijke, lichamelijke of psychiatrische beperking verbleef. Dat is de éne beweging. De andere beweging is gelegen in de transitie van de Sociale Werkvoorziening en Wajong naar de Participatiewet. Met de komst van de Participatiewet is de Sociale Werkvoorziening een voorziening die als wettelijke regeling in afbouw is. Dat wil niet zeggen dat de werknemers met een arbeidsbeperking niet meer zouden kunnen werken in 'arbeid op maat' met begeleiding. Voor de doelgroep met een relatief lage loonwaarde, wordt een passende arbeidsvoorziening gecreëerd in samenhang met de voormalige AWBZ-doelgroep, nu WMO. Dit noemen we arbeidsmatige dagbesteding. Als onderdeel van het doelgroepenbeleid worden voor het project arbeidsmatige dagbesteding concrete voorstellen gedaan in 2017.

Toelichting financieel

Conform gestelde financiële kaders.

- Herijken minimabeleid

Toelichting op planning

Implementatie vind nu plaats van de nota minimabeleid. Dit is conform planning.

Stand van zaken

Coördinator armoedepreventie

Op basis van de nota minimabeleid is een coördinator armoedepreventie benoemd per 1 juni 2017 bij de stichting welzijn Tubbergen Dinkelland (SWTD). De inzet van de coördinators armoedepreventie betreft een pilot van twee jaar.

Om de kosten van de coördinator armoedepreventie te dekken is aan de SWTD de verplichting opgelegd dat ze een beroep doen op de "Subsidieregeling ter stimulering van activiteiten die een duurzame bijdrage leveren aan het tegengaan van armoede- en schuldenproblematiek".

Helaas is deze aanvraag niet gehonoreerd omdat de beschikbare middelen niet toereikend waren ten opzichte van het aantal aanvragen, ondanks de tijdige aanvraag door SWTD.

Kwijtschelding belastingen

Alle personen die een uitkering ontvingen zijn aangeschreven in verband met de kwijtschelding van de gemeentelijke belastingen. Naar aanleiding hiervan zijn aanvragen voor kwijtschelding ingediend en daarnaast zijn op basis van de informatie van het Inlichtingenbureau diverse mensen geïndiceerd voor kwijtschelding van de gemeentelijke belastingen. De afhandeling van de aanvragen is nog niet afgerond.

Kindpakketten

Er vindt op dit moment een onderzoek plaats naar waar de behoefte ligt m.b.t. de inzet van de kindpakketten. De verwachting is dat dit onderzoek in juni afgerond zal zijn. Op basis daarvan kunnen wij gaan bekijken welke middelen er in gezet moeten worden voor de kindpakketten

ZZP-ers

M.b.t. de zelfstandigen zonder personeel (ZZP-ers) hebben wij in samenwerking met het ROZ een mailing voor de ondernemersverenigingen en de intermediairs ontwikkeld om hen op de hoogte te stellen van de dienstverlening van het ROZ. Daarnaast wordt er een bijeenkomst voor zelfstandigen georganiseerd waarbij het ROZ ook een rol heeft. Dit in samenwerking met de bedrijfsconsulenten van de gemeente.

Toelichting financieel

Coördinator armoede[pre]ventie

De subsidie die bij het Rijk aangevraagd is voor de coördinator armoedepreventie is afgewezen. Conform gestelde financiële kaders wordt dit uitgevoerd. Uw raad heeft in nl. 2016 een structureel budget beschikbaar

gesteld van € 40.000,--. De verwachting is dat de kosten uit het bestaande budget kunnen worden gedekt. Mocht dit niet toereikend zijn komen we hier op terug in het tweede programmajournaal.

Kwijtschelding belastingen aan minima

Conform het gestelde in de nota minimabeleid wordt er belasting kwijtgescholden aan de minima die aan de betreffende criteria voldoen. De financiële consequenties hiervan voor de gemeente zijn nog niet duidelijk. Daar komen we in het 2e programmajournaal op terug.

Kindpakketten

In de december circulaire is door het Rijk een bedrag beschikbaar gesteld voor de kindpakketten. Wij zijn bezig met een onderzoek om het beleid m.b.t. de kindpakketten vorm te geven. De verwachting is dat wij rond de zomer met concrete voorstellen zullen komen. In afwachting van dit onderzoek verzoeken wij uw raad het bedrag dat door het rijk beschikbaar is gesteld te oormerken op het product minimabeleid.

Verwachting begroting 2018 en verder

RESULTATEN	VERWACHTING BEGROTING 2018 EN VERDER		
BEGROTING 2017	PROCES	FINANCIEEL	OPMERKING
Afhankelijkheid van niet vrij toegankelijke ondersteuning verminderen door de regie over het leven te vergroten			
De eigen regie van inwoners vergroten	Beëindigen	N.v.t.	Reguliere bedrijfsvoering.
Duurzaam aanbod van niet vrij toegankelijke voorzieningen dat aansluit op de vrij toegankelijke voorzieningen	Continueren	Gelijkblijvend	De contracten voor jeugdhulp en maatwerkvoorzieningen worden verlengd in overbrugging naar de nieuwe aanbesteding 2019.
Effectiever en efficiënter inzetten van niet vrij toegankelijke voorzieningen (o.a. vervoer)	Continueren	Meer	De maatwerkvoorziening is georganiseerd. In 2018 wordt ingezet op het stimuleren van voorliggende vervoersvoorzieningen in samenwerking met de Transformatie Vrij Toegankelijke Voorzieningen en MijnDinkelland 2030!
Herijken minimabeleid	Vervangen	N.v.t.	Vervangen door 'Minimabeleid'

Uitwerking thema's Sociaal Domein

Onze ambitie is om de Eigen Kracht van de inwoner maximaal te faciliteren en te stimuleren en dat wij verder werken aan de integrale benadering van de doelgroepen zoals benoemd in het beleidsplan Omzien naar Elkaar. Om dit resultaat te bereiken hebben wij bij de behandeling van het raadsverslag voor 2017 een 13-tal thema's benoemd die (indien versneld) een bijdrage leveren aan een effectieve inzet van de beschikbare middelen voor de transformatie binnen het Sociaal Domein. Deze versnelling werd nodig geacht om een bijdrage te leveren aan het in evenwicht brengen van de gewenste financiële situatie binnen het sociaal

domein. Gaandeweg hebben wij geconstateerd dat dit laatste minder nodig is dan werd verwacht. Het om die reden versnellen van de aanpak van deze thema's is daarom minder nodig. Deze thema's worden echter wel uitgevoerd c.q. verkend omdat een effectieve inzet van middelen een van onze uitgangspunten is en blijft. Het tempo waarbinnen dit plaats vindt blijft zo veel als mogelijk gelijk. Over de stand van zaken van deze 13 thema's is in de begroting van 2017 voor het eerst afzonderlijk gerapporteerd. Omdat er een overlap is van deze thema's met bestaande resultaten, waarover wij u steeds in de verschillende P&C documenten informeren, gaan wij daarover met ingang van het 2e programmajournaal niet meer afzonderlijk rapporteren. In de onderstaande tabel staat waar de thema's met ingang van het 2e programmajournaal te vinden zijn.

Thema knoppen	Verantwoording onder resultaat
01: Arbeidsmatige dagbesteding	Effectiever en efficiënter inzetten van niet vrij toegankelijke voorzieningen
02: Herijken kleine subsidies	Zelforganiserend vermogen van de kernen versterken en vergroten.
03: Hulpmiddelen	Effectiever & efficiënter inrichten van de niet vrij toegankelijk voorziening
04: Minimabeleid	Minimabeleid
05: Rol van de praktijkondersteuner huisarts versterken	Realiseren van activiteiten die de formele en informele zorg met elkaar verbinden
06:Vervoer	Effectiever & efficiënter inrichten van de niet vrij toegankelijk voorziening
07: Andere principes bij inkoop en aanbesteding jeugdhulp en Wmo	Effectiever & efficiënter inrichten van de niet vrij toegankelijk voorziening
08: Re-integratie	Effectiever en efficiënter inzetten van niet vrij toegankelijke voorzieningen
09: Vervangen van SW-ers door doelgroepers	Effectiever en efficiënter inzetten van niet vrij toegankelijke voorzieningen
10: Transformatie voorliggende voorzieningen	Nieuw ingericht 'systeem' van vrij toegankelijke voorzieningen dat aansluit op de vragen vanuit de samenleving
11: Combinatiefunctionaris	Nieuw ingericht 'systeem' van vrij toegankelijke voorzieningen dat aansluit op de vragen vanuit de samenleving
12: Mijn Dinkelland 2030!: focus op Sociaal Domein	Nieuw ingericht 'systeem' van vrij toegankelijke voorzieningen dat aansluit op de vragen vanuit de samenleving Mijn Dinkelland 2030 onder programma Krachtige Kernen.
13: Maatschappelijke voorzieningen	Thema Maatschappelijke Voorzieningen onder programma Krachtige Kernen

Voortgang resultaten 2017

Thema 1: Arbeidsmatige dagbesteding

Voor een specifieke doelgroep die een beperkte loonwaarde heeft, wordt onderzocht of voor deze groep dichtbij huis een dagbesteding te organiseren is. Dit zou per 1 januari 2018 gerealiseerd kunnen worden bij de nieuwe aanbesteding van de Maatwerkvoorzieningen WMO 2015. Het aanbestedingsproces is inmiddels gestart. Daarnaast wordt dit thema ook meegenomen in onze benadering van de doelgroepen binnen de Participatiewet. Voorstellen daaromtrent worden meegenomen bij de uitwerking Effectiever en efficiënter inzetten van voorzieningen.

Thema 2: Herijken kleine subsidies

Het gaat om subsidies voor kunst, sport, ouderenverenigingen, jongerenverenigingen etc.. Wij zijn voornemens dit anders te organiseren in samenhang met de mogelijkheden en de opgehaalde wensen binnen Mijn Dinkelland. De aanpak van de kleine subsidies wordt doorgeschoven naar het 3e kwartaal 2018. In het eerste en tweede kwartaal van 2018 wordt een verkenning van de mogelijkheden voorbereid.

Thema 3: Hulpmiddelen

Onderzocht wordt welke voordeel het huren van hulpmiddelen heeft t.o.v. het inkopen van hulpmiddelen. De verkenning van dit onderwerp moet plaatsvinden binnen de aanbesteding die in 2018 plaatsvindt.

Thema 4: Minimabeleid

Door de raad is in 2016 de nota minimabeleid Dinkelland 2016 vastgesteld. Dit beleid zorgt voor een betere aansluiting bij de behoefte van de doelgroep. Beoogde doelstellingen zijn: inwoners beter te laten participeren in de samenleving en daar waar mogelijk de administratieve lasten te verlagen. Hierbij is nadrukkelijk gekeken naar de verbanden tussen bijvoorbeeld de Participatiewet, jeugdwet en de WMO 2015. De implementatie van dit beleid is inmiddels gestart

Coördinator armoedepreventie

Op basis van de nota minimabeleid is een coördinator armoedepreventie benoemd per 1 juni 2017 bij de stichting welzijn Tubbergen Dinkelland (SWTD). De inzet van de coördinator betreft een pilot voor de duur van 2 jaar.

Om de kosten van de coördinator armoedepreventie te dekken is aan de SWTD de verplichting opgelegd dat ze een beroep doen op de "Subsidieregeling ter stimulering van activiteiten die een duurzame bijdrage leveren aan het tegengaan van armoede- en schuldenproblematiek".

Helaas is deze aanvraag niet gehonoreerd omdat de beschikbare middelen niet toereikend waren ten opzichte van het aantal aanvragen, ondanks de tijdige aanvraag door SWTD. Vooralsnog is de verwachting dat de kosten uit het bestaande budget worden gedekt.

Kindpakketten

Er vindt op dit moment een onderzoek plaats naar waar de behoefte ligt m.b.t. de inzet van de kindpakketten. De verwachting is dat dit onderzoek in juni afgerond zal zijn. Op basis daarvan kunnen wij gaan bekijken welke middelen er in gezet moeten worden voor de kindpakketten. In de december circulaire is door het Rijk een bedrag beschikbaar gesteld voor de kindpakketten. In afwachting van dit onderzoek stellen wij u voor het bedrag dat door het rijk beschikbaar is gesteld te oormerken op het product minimabeleid.

ZZP-ers

M.b.t. de zelfstandigen zonder personeel (ZZP-ers) hebben wij in samenwerking met het ROZ een mailing voor de ondernemersverenigingen en de intermediairs ontwikkeld om hen op de hoogte te stellen van de dienstverlening van het ROZ. Daarnaast wordt er een bijeenkomst voor zelfstandigen georganiseerd waarbij het ROZ ook een rol heeft. Dit in samenwerking met de bedrijfsconsulenten van de gemeente.

Kwijtschelding belastingen aan minima

Alle personen die een uitkering ontvingen zijn aangeschreven in verband met de kwijtschelding van gemeentelijke belastingen. Er zijn aanvragen voor kwijtschelding ingediend en daarnaast zijn op basis van informatie van het Inlichtingenbureau diverse personen geïndiceerd voor kwijtschelding van de gemeentelijke belastingen. De afhandeling van de aanvragen is nog niet afgerond.

Thema 5: Rol van de praktijkondersteuner huisarts versterken

De doelstelling van dit project is om in samenwerking met huisartsen laagdrempelig effectieve en efficiënte inrichting van ondersteuning voor inwoners te realiseren, waardoor de samenwerking tussen partijen verbetert en een besparing ontstaat op de verwijskosten en zorgkosten. In het derde kwartaal van 2017 start hier een uitgebreide verkenning op. Inmiddels is gestart met het ontwikkelen van een projectplan met bijbehorende planning.

Thema 6: Vervoer

In 2017 is gewerkt aan het project 'Toekomstbestendige en toegankelijke vervoersvoorzieningen'. Er zijn vier lijnen in dit project namelijk:

- binnen Samen14 de maatwerkvoorziening Vervoer uitwerken en aanbesteden zodat per 1 juli 2017 de inwoners die nu een vervoersindicatie hebben ook gebruik kunnen maken van een solide vervoersoplossing. Het betreft hier inwoners met een indicatie voor vervoer binnen Wmo, Jeugdwet of Leerlingenvervoer
- de inwoners met een vervoersindicatie bezoeken en hun vervoersbehoefte in kaart brengen zodat zij een passende oplossing krijgen
- het voorbereiden van de implementatie van de nieuwe maatwerkvoorziening. Denk hierbij aan communicatie en voorlichting aan inwoners, zorgorganisaties en voorliggende voorzieningen over wat het inhoudt en hoe het werkt
- het stimuleren van lokale initiatieven om de vervoersinfrastructuur zo dekkend mogelijk te krijgen en te houden.

Ten aanzien van het vervoer is de gunning voor de maatwerkvoorziening vervoer definitief. De combinatie Hulshof/Nijhuis zal vanaf 1 juli 2017 de verschillende vormen van vervoer gaan verzorgen. Hieronder worden puntsgewijs de verschillende vormen van vervoer en de financiële consequenties daarvan toegelicht:

- RegioTaxi: bij de hernieuwde aanbesteding vorig jaar is er al een voordeel ingeboekt vanwege scherpe tarieven. Vanaf 1 juli 2017 vervalt het OV-deel van de RegioTaxi. De gemeente vergoedt alleen nog de kosten voor degene die een maatwerkvoorziening vanuit de Wmo ontvangen.
- Voor het leerlingenvervoer zien we een toename van het gebruik door een toename van het aantal leerlingen dat van en naar zorgboerderijen vervoerd wordt en het aantal leerlingen dat instroomt in het speciaal onderwijs. Hierdoor nemen kosten ook toe. Deze tendens was vorig jaar al te zien en zal zich komend jaar doorzetten. De tarieven voor het leerlingenvervoer blijven nagenoeg gelijk n.a.v. de aanbesteding voor de maatwerkvoorziening.
- Het vervoer van en naar de dagbesteding ligt tot 1 januari 2018 bij de zorginstellingen en zal dan pas overgaan naar de nieuwe maatwerkvoorziening. De verwachting was dat hiervoor het dubbele tarief betaald zou moeten worden zoals ook aangegeven bij de start van de aanbesteding (raadsbrief aanbesteding maatwerkvoorziening vervoer van november 2016). Dit wordt iets minder. De doorrekening hiervoor volgt bij de begroting van 2018 aangezien de wijziging per 1 januari ingaat.

Via de werkgroep kleinschalig Vervoer van Samen14 en de lokale projectgroep vervoer wordt er gewerkt aan lokale voorliggende vervoersvoorzieningen die de vervoersbehoefte van inwoners moet ondersteunen.

- RegioTaxi: Gebaseerd op de nieuwe tarieven en het huidige gebruik zal er voor de RegioTaxi in de

tweede helft van 2017 een voordeel optreden van € 75.000 euro.

- De tarieven voor het leerlingenvervoer blijven nagenoeg gelijk n.a.v. de aanbesteding voor de maatwerkvoorziening. Dit betekent dat de verwachting is dat door de groei van het leerlingenvervoer er in de tweede helft van 2017 een nadeel van 10.000 euro op gaat treden.
- Het vervoer van en naar de dagbesteding. De doorrekening van de aanbesteding volgt bij de begroting van 2018 aangezien de wijziging per 1 januari ingaat.

Thema 7: Andere principes bij inkoop en aanbesteding jeugdhulp en Wmo

In de aanbesteding jeugdzorg 2018 die nu in voorbereiding is wordt aandacht besteed aan de mogelijkheden door andere principes te gebruiken bij deze inkoop/aanbesteding. Deze aanbesteding vindt plaats binnen OZJT/Samen14.

In opdracht van de 14 gemeenten heeft de bestuurscommissie OZJT op 5 april 2017 besloten om een resultaatgericht inkoopmodel te ontwikkelen volgens de principes en randvoorwaarden die genoemd zijn in het vastgestelde koersdocument integrale inkoop (januari 2017).

De ontwikkeling van dit model is in volle gang, evenals de voorbereiding aanbesteding en implementatie regionaal (contractbeheer) en lokaal (toepassing en werkwijze). Het model faciliteert ontschot en integraal werken en biedt mogelijkheden voor transformatie van het sociaal domein, ten dienste van de inwoner.

De ontwikkeling van het model, vertaling naar toepassing, beprijzen, aanbesteding en implementatie vragen zorgvuldigheid. Daarom heeft de bestuurscommissie OZJT op 5 april tevens besloten om de ingangsdatum vast te stellen op 1 januari 2019. We maken gebruik van de mogelijkheid om de bestaande contracten nog maximaal 1 jaar te verlengen. De bestuurscommissie heeft opdracht gegeven tot het ontwikkelen van een plan van aanpak voor de verlening van de contracten voor 2018 voor Jeugdhulp en maatwerkvoorzieningen 0-100 waarbij aandacht is voor vaststellen van tarieven en toepassen van indexatie.

Deze ontwikkelingen spelen zich af binnen bestaande financiële kaders en inhoudelijke beleidskaders. Het college neemt in 2017 nog besluiten over het uitgewerkte model en de daar aan gekoppelde prijzen, lokale en regionale implementatie en over de definitieve aanbesteding.

Thema 8: Re-integratie

De budgetten voor re-integratie worden in de toekomst verder teruggebracht. Mensen binnen de doelgroep willen we kansen blijven bieden op werk. Op dit moment worden beleidskaders uitgewerkt rond de doelgroepen, die in 2017 en volgende jaren bijdragen aan het bereiken van gewenste effecten. Inzet hierop door middel van extra begeleiding en projecten.

Thema 9: Vervangen van SW-ers door doelgroepers

De budgetten voor re-integratie worden in de toekomst verder teruggebracht. Mensen binnen de doelgroep willen we kansen blijven bieden op werk. Op dit moment worden beleidskaders uitgewerkt rond de doelgroepen, die in 2017 en volgende jaren bijdragen aan het bereiken van gewenste effecten.

Momenteel werken wij aan het ontwikkelen van doelgroepenbeleid. Op deze wijze willen wij dat onze organisatie een voorbeeldfunctie vervult ten aanzien van de bedrijven in de eigen gemeente. Het beleid zal in het tweede kwartaal worden vastgesteld.

In het afgelopen kwartaal is het SROI beleid dat hier ook op van toepassing is regionaal afgestemd en door ons bekrachtigd. Hierdoor is het toepassen en handhaven van SROI beter georganiseerd waardoor de uitstroom van mensen uit de "kaartenbak" vergroot.

Thema 10: Transformatie voorliggende voorzieningen

De hoofdvraag van het project Heroriëntatie vrij toegankelijke voorzieningen was: 'Hoe krijgt de nieuwe rolverdeling tussen overheid, professionele vrij toegankelijke organisaties en inwoners vorm? De transformatie binnen het sociaal domein vraagt om een nieuwe samenspel tussen inwoners, vrij toegankelijke organisaties en gemeente met een andere rolverdeling, verantwoordelijkheid en spelregels.

Op basis van de door het college vastgestelde notitie 'Sturen op Resultaat', is daarom in 2015 het proces Heroriëntatie vrij toegankelijke voorzieningen in gang gezet. De afgelopen periode hebben wij met de betreffende organisaties en met inwoners intensief overleg gevoerd. Daarnaast is er door de gemeenteraad een Stimuleringsfonds ingesteld, dat inwoners in staat stelt om met vernieuwende initiatieven te komen, die een bijdrage leveren aan de versterking van de kracht van de samenleving. Nu de eerste fase van de Heroriëntatie succesvol is afgerond, komt de volgende fase aan de orde: Het daadwerkelijk transformeren op inhoud van de vrij toegankelijke voorzieningen. Hiertoe is het Maatschappelijk Raamwerk Transformatie Vrij Toegankelijke Voorzieningen opgesteld.

Thema 11: Combinatiefunctionaris

Aan de hand van de eerste inzichten in het gebruik van gecontracteerde zorg binnen jeugd en nieuwe taken WMO gaan we bepalen waar de Buurtsportcoaches het meest effectief kunnen worden ingezet.

De Buurtsportcoaches worden ingezet om mensen meer en beter te laten bewegen. Er wordt goed gekeken binnen welke doelgroepen winst te behalen zowel fysiek als mentaal bij de individuele inwoner. Tevens is het een mogelijkheid om mensen door te laten stromen naar reguliere sportverenigingen en activiteiten waardoor de maatschappelijke deelname toeneemt. Dit voorkomt zwaardere vormen van zorg. Bepalen waar de Buurtsportcoaches het meest effectief ingezet kunnen worden, willen we doen aan de hand van de eerste inzichten in het gebruik van gecontracteerde zorg binnen jeugd en nieuwe taken Wmo. De verwachting is dat in ieder geval bij de jeugdaanvragen hierin een positieve bijdrage geleverd kan worden vanaf 2018. Er wordt uitvoering gegeven aan de regeling buurtsportcoaches.

Thema 12: Mijn Dinkelland 2030!: focus op Sociaal Domein

Om het rendement voor het voorliggend veld en de zorg te verhogen wordt binnen Mijn Dinkelland 2030 aandacht besteed aan de uitdagingen binnen het sociaal domein waarbij inwoners gestimuleerd worden om met initiatieven te komen. Deze aanpak vindt deels organisch plaats en op momenten waarin binnen de dorpen initiatieven worden genomen

Focus op het sociaal domein maakt onderdeel uit van de Transformatie vrij toegankelijke voorzieningen. Zie thema Samen en programma Krachtige Kernen, thema Maatschappelijke voorzieningen.

Thema 13: Maatschappelijke voorzieningen

Onderwerpen: gemeentelijke monumenten, herijking activiteiten bibliotheekwerk, verdere privatisering en op afstand zetten van dorpshuizen, kulturhusen en sportvoorzieningen. We hebben afgesproken dat wij breder gaan kijken naar het totaal binnen deze maatschappelijke voorzieningen. Deze onderwerpen worden in het komend jaar nader onderzocht en getoetst aan de visie in de nota Omzien naar Elkaar. Zie programma Krachtige Kernen, thema Maatschappelijke voorzieningen.

Verwachting begroting 2018 en verder

RESULTATEN	VERWACHTING BEGROTING 2018 EN VERDER		
BEGROTING 2017	PROCES	FINANCIEEL	OPMERKING
Thema 1: Arbeidsmatige dagbesteding	Bijstellen	pm	Nieuwe voorstellen worden uitgewerkt in samenwerking WMO/Participatiewet
Thema 2: Herijken kleine subsidies	Bijstellen	pm	Ontwikkelen en uitvoeren projectplan

Thema 3: Hulpmiddelen	Continueren	Gelijkblijvend	In 2018 wordt de huidige raamovereenkomst voor de hulpmiddelen nog 1 jaar verlengd. Dit betekent dat wij per 1 januari 2019 een nieuwe overeenkomst moeten afsluiten. In 2018 zal hiervoor een nieuwe (Europese) aanbestedingsprocedure worden doorlopen. Hierin zal ook de afweging worden gemaakt of de huur van hulpmiddelen passender en goedkoper is dan koop.
Thema 4: Minimabeleid	Beëindigen, dit thema komt terug onder programma ONE, thema Overdragen, resultaat Herijken Minimabeleid	pm	Meer mensen in de bijstand waardoor er een groter beroep wordt gedaan op minimabeleid. Door een betere bekendheid van de regelingen zal er ook een groter beroep op worden gedaan. Bij de begroting van 2018 komen wij hier op terug onder resultaat 'Herijken minimabeleid'
Thema 5: Rol van de praktijkondersteuner huisarts versterken	Continueren	pm	Het derde kwartaal van 2017 start het project met een behoefte inventarisatie onder stakeholders. Deze leidt tot een scenario met een bijbehorende business case in 2018.
Thema 6: Vervoer	Beëindigen	Gelijkblijvend	De maatwerkvoorziening is georganiseerd. In 2018 wordt ingezet op het stimuleren van voorliggende vervoersvoorzieningen in samenwerking met de Transformatie Vrij Toegankelijke Voorzieningen en MijnDinkelland 2030.
Thema 7: Andere principes bij inkoop en aanbesteding jeugdhulp en Wmo	Continueren	Gelijkblijvend	Momenteel wordt er regionaal onderzocht of wij de jeugdzorg (en waar mogelijk ook de nieuwe taken Wmo) op een andere integrale manier kunnen inkopen waarbij het resultaat meer leidend gaat zijn. Het streven hierbij is om kwalitatief goede zorg voor een concurrerende prijs te realiseren. Recent is besloten per 1 januari 2019 de nieuwe contracten en werkwijze in te laten gaan.
Thema 8: Re-integratie	Continueren	Gelijkblijvend	Is een onderdeel van de reguliere werkwijze
Thema 9: Vervangen van SW-ers door	Continueren	Meer	Bestaande formatie SW wordt vervangen door doelgroepers. Deze

doelgroepers Noaberkracht			kosten zijn hoger, omdat er geen rijkssubsidie tegenover staat.
Thema 10: Transformatie vrij toegankelijke voorzieningen	Continueren	Gelijkblijvend Opvoeren bij beleidsvoornemen	Het eerste jaar waarin 'Wij in de buurt' invulling geeft aan het maatschappelijk raamwerk. Wij gaan monitoren en bijsturen op de gestelde resultaten. Daarnaast worden de mogelijkheden bekeken om inwonersinitiatieven op een toekomstbestendige manier vorm te geven. Tevens blijven wij inwoners stimuleren om initiatieven te ontplooiën binnen het sociale domein
Thema 11: Combinatiefunctionaris	Beëindigen	pm	In de begroting van 2018 komen wij hier op terug onder resultaat 'De vrij toegankelijke professionele organisaties werken samen en vraaggericht' onder thema 'Samen .
Thema 12: Mijn Dinkelland 2030!: focus op Sociaal Domein	Continueren	Gelijkblijvend	In de begroting van 2018 komen wij hier op terug onder resultaat 'De vrij toegankelijke professionele organisaties werken samen en vraaggericht' onder thema 'Samen .
Thema 13: Maatschappelijke voorzieningen	Continueren	Gelijkblijvend	Het bestaande beleid zal worden voortgezet. Dit betekent dat er vanuit financieel perspectief geen veranderingen ten opzichte van de huidige begroting zijn te verwachten.

6. PROGRAMMA BURGER & BESTUUR

Wij willen op een frisse en vernieuwende manier van betekenis zijn voor de inwoners van Dinkelland. Alle plaatsen binnen de gemeente hebben veel met elkaar gemeen, maar ze hebben ook elk een eigen identiteit. Deze plaatsen hebben een sterke gemeenschapszin, met veerkracht en een eigen kleur. Wij zien het als een voorrecht om samen met onze inwoners, bedrijven, verenigingen, maatschappelijke organisaties en allerlei andere groeperingen, de kracht van onze gemeente en zijn inwoners te gebruiken om nieuwe kansen te ontdekken en te benutten. We willen goede antwoorden vinden op ontwikkelingen die op ons afkomen en we willen inwoners die hulp en zorg nodig hebben goed helpen. We willen dit gaan doen op verschillende manieren, maar met de nadruk op de volgende thema's:

- **Dienstverlening**
- **Samenwerking**

Thema Dienstverlening

Wij streven in onze dienstverlening naar een gemeente die niet afwacht, maar die naar de inwoner toe gaat. Een gemeente die haar dienstverlening *samen met* de inwoners organiseert en niet alleen *voor* de inwoners. Dit betekent beleid zonder strikte regels maar met ruimte voor maatwerk. Niet meer werken met beperkte openingstijden, maar op afspraak werken op een locatie en tijdstip wenselijk voor de inwoner. En waar mogelijk diensten ook digitaal aanbieden.

Toelichting

Dienstverlening dichterbij de inwoner

We werken in principe op afspraak. Het werken op afspraak betekent dat een inwoner niet meer hoeft te wachten en dat er altijd een medewerker staat die goed voorbereid is om de vraag te beantwoorden. In de voorfase bekijken we ook altijd welke locatie het meest geschikt is voor de afspraak en welke voorbereiding de medewerker en inwoner kunnen doen om het gesprek zo efficiënt mogelijk te laten verlopen. In dit voorgesprek kan ook blijken of we de vraag telefonisch of op een later moment digitaal kunnen beantwoorden, waardoor een bezoek aan het gemeentehuis niet nodig is. Inzicht geven in de stand van zaken beantwoordt vaak al aan behoefte. Tot slot kan het werken op afspraak in overleg ook op andere tijden dan van 8.30 uur tot 12.30 uur in het gemeentehuis. De verbetering van de dienstverlening blijft een speerpunt van onze organisatie. Door in gesprek te zijn en te blijven met onze inwoner zijn we in staat steeds in te spelen op de behoeftes van die inwoner.

Wat doen we daarvoor?

- De reisdocumenten en rijbewijzen thuis bezorgen

Tijd	Kwaliteit	Geld
		

Toelichting op planning

Conform gestelde planning.

Stand van zaken

Sinds 1 januari 2016 worden alle reisdocumenten en rijbewijzen thuisbezorgd. De eerste resultaten laten een klanttevredenheid van gemiddeld 8.3 zien. Het valt op dat er met name gebruik gemaakt wordt van de mogelijkheid om in het weekend en 's avonds de documenten te laten bezorgen. In de raadsvergadering van oktober 2016 is besloten om de keuze voor het wel of niet thuisbezorgen als keuze aan de burger over te laten. [Reisdocumenten en Rijbewijzen thuisbezorgen video](#)

Toelichting financieel

De kosten zijn binnen de begroting gebleven.

- Dienstverlening beter afstemmen op de wensen van de klant

Toelichting op planning

Conform gestelde planning.

Stand van zaken

Vorbereiding meten klantbeleving centrale telefonie is afgrond en de implementatie vindt plaats in de zomer van 2017. Ook is gestart met de voorbereiding voor het meten van de klantbeleving bij Burgerzaken. In september 2017 zal met de implementatie gestart worden.

Toelichting financieel

Kosten voor ondersteuning door externe partij voor begeleiding trajecten a € 17.000,-

- Digitaliseren van het huwelijksarchief en overlijdensaangifte

Toelichting op planning

Conform gestelde planning.

Stand van zaken

Inventarisatie gedaan en plan van aanpak is gereed.

Toelichting financieel

Conform gestelde financiële kaders.

- Gebruik sociale media uitbreiden

Toelichting op planning

Continue proces.

Stand van zaken

Sociale media bieden nieuwe kansen om de communicatie over ontwikkelingen binnen onze gemeente uit te breiden. Door gebruik van sociale media hebben we inwoners snel en eenvoudig kunnen informeren over nieuwe ontwikkelingen en hebben we vragen van inwoners direct beantwoord. Er was een groei te zien in het bereik van onze sociale media.

Uit een meting van 22-05-2017 komende de volgende cijfers naar voren:

Facebook

Afgelopen 7 dagen:

Bereik: 5635 personen, 1977 likes

Twitter

22 tweets, 21.830 keer bekeken

3344 volgers

Onze website wordt ook actief bezocht. De laatste 7 dagen waren er 2651 bezoeken, en zijn 6640 pagina's bekeken.

In vergelijking met dezelfde periode vorige jaar is in de periode van 01-01 tot 22-05 de volgende toename te zien:

Het bereik van Facebook is gestegen van 163.228 in 2016 naar 167.328 in 2017.
 Het aantal bezoeken op de website is gestegen van 43.673 in 2016 naar 49.039 in 2017.

Toelichting financieel

Conform gestelde financiële kaders.

- Het aantal producten dat we met een huisbezoek kunnen aanbieden uitbreiden en werken op afspraak

Toelichting op planning

Conform gestelde planning.

Stand van zaken

De complexe aanvragen worden op afspraak aangeboden en de voorbereidingen voor het werken op afspraak voor de eenvoudige producten zijn gestart. In 2017 wordt dit vertaald in een voorstel.

Toelichting financieel

Conform gestelde financiële kaders.

- Volledig digitale voorziening met persoonsgegevens

Toelichting op planning

Conform gestelde planning.

Stand van zaken

Vorbereidingen zijn in gang gezet.

Toelichting financieel

Niet van toepassing.

Toelichting

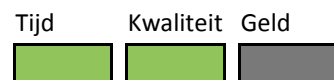
Zo kort mogelijke doorlooptijden

Wij hechten veel waarde aan de levertijd van onze producten en diensten. Wij beseffen dat we niet alles in één keer kunnen verbeteren. Daarom gaan we gericht aan de slag met bepaalde producten en diensten. Altijd onderzoeken wij de mogelijkheden om zaken te dereguleren.

De verbetering van de dienstverlening blijft een speerpunt van onze organisatie. Hierbij is het van belang niet alleen naar doorlooptijden te kijken, maar ook naar de kwaliteit van onze producten en dat in balans te houden.

Wat doen we daarvoor?

- Communicatietraject voor deregulering

Toelichting op planning

Conform gestelde planning.

Stand van zaken

Het communicatietraject loopt volgens planning.

Toelichting financieel

Niet van toepassing.

- Het digitaal verzenden van vergunningen

Toelichting op planning

Conform gestelde planning.

Stand van zaken

In 2016 zijn de voorbereidingen gestart voor het digitaal verzenden van vergunningen. In 2017 is gebleken dat er nog enkele technische problemen moeten worden opgelost door de implementatie van het zaakstelsel. Dit betekent dat de invoering in parallel aan gaat lopen.

Toelichting financieel

Conform gestelde financiële kaders.

- Ontwikkeltraject voor het proces evenementenvergunningen

Toelichting op planning

Conform gestelde planning.

Stand van zaken

Het werkproces is uitgewerkt en sluit aan op het nieuwe evenementenbeleid. Door actief te sturen op het tijdig indienen van de aanvraag is het gelukt in 90 procent van de gevallen de vergunning zes weken voor het evenement af te geven. De afgelopen periode hebben meerdere aanvragers voorlichting gekregen over het invullen van het aanvraagformulier en het belang van een goede en tijdige aanlevering hiervan. Hierbij was aandacht voor de eigen verantwoordelijkheid van de aanvragers.

Toelichting financieel

Conform gestelde financiële kaders.

- Pilot SlimWerken

Toelichting op planning

Volgens planning

Stand van zaken

Binnen de overheid wordt ervaring opgedaan met een andere manier van Handhaving en Vergunningverlening. De ondernemer is aan **zet en verantwoordelijk**. Zo zijn er diverse initiatieven in het kader van het ondernemersdossier. Hiermee zet de ondernemer zijn vergunning situatie online in de cloud en zorgt ervoor dat alle gegevens up-to-date zijn. Een beperkt aantal overheden heeft dan een toegang tot dit dossier en kunnen zodoende een bureaucontrole uitvoeren. Deze methode bespaart voor alle partijen tijd en de ondernemer heeft haar/zijn gegevens centraal opgeslagen. Deze methode is nog niet algemeen ingevoerd. Echter om voor de gemeente alvast gebruik te maken van meer efficiënte werkwijze is binnen het team handhaving milieu een pilot Slim Werken uitgevoerd. De pilot Slim werken maakt nog geen gebruik van gegevens in de cloud, maar voert al wel de bureaucontrole uit. Dit gebeurt door een **zelfcontrole** van de ondernemer die deze vervolgens verwerkt in een vragenlijst (**Checklist**) en retourneert aan de gemeente.

Toelichting financieel

Niet van toepassing

Verwachting 2018 en verder

RESULTATEN	VERWACHTING BEGROTING 2018 EN VERDER		
BEGROTING 2017	PROCES	FINANCIIEEL	OPMERKING
Dienstverlening dichterbij de inwoner			
De reisdocumenten en rijbewijzen thuis bezorgen	Beëindigen		Continue proces geworden
Dienstverlening beter afstemmen op de wensen van de klant	Continueren	Meer	
Digitaliseren van het huwelijksarchief en overlijdensaangifte	Beëindigen		Afronding in 2017
Gebruik sociale media uitbreiden	Continueren	Gelijkblijvend	
Het aantal producten dat we met een huisbezoek kunnen aanbieden uitbreiden en werken op afspraak	Continueren	Gelijkblijvend	
Volledige digitale voorziening met persoonsgegevens	Continueren	Gelijkblijvend	
Zo kort mogelijke doorlooptijden			
Communicatietraject voor deregulering	Beëindigen		Afronding in 2017
Het digitaal verzenden van vergunningen	Beëindigen		Afronding in 2017
Ontwikkeltraject voor het proces evenementenvergunningen (Jack)	Continueren	Gelijkblijvend	
Pilot Slim Werken	Continueren	Gelijkblijvend	

Thema Samenwerking

Samenwerking Noaberkracht

De samenwerking met de gemeente Tubbergen is voor ons een vaste basis. In deze collegeperiode moet de werkorganisatie Noaberkracht de beoogde voordelen opleveren onder de afgesproken voorwaarden. Een eventuele intensivering van de samenwerking is voor ons afhankelijk van de baten die dit met zich mee

brengt, maar zeker ook van het maatschappelijk draagvlak. Op dit punt zullen wij 'de vinger aan de pols houden'.

Overige regionale samenwerking

Voor andere samenwerkingsvormen dan Noaberkracht geldt voor ons het uitgangspunt: 'lokaal wat kan, bovenlokaal wat moet'. Voor nieuwe samenwerkingsallianties richten wij ons vooral op Noordoost-Twente en de Twentse plattelandsgemeenten.

De Regio Twente verliest haar 'plus-taken'. In de heroriëntatie op de toekomstige samenwerking in Twente vinden wij dat de regio zich moet beperken tot de verplichte samenwerking op het gebied van veiligheid en gezondheid. Verdere Twente-brede samenwerking zien wij vooral in de sfeer van afstemming en overleg. Daar waar dit leidt tot nodige uitvoeringskracht, zijn wij voorstander van het onderbrengen bij één van de gemeentelijke organisaties. Democratische legitimatie, beheersbaarheid en efficiency zijn argumenten voor deze opstelling.

Toelichting

Doorontwikkeling samenwerking in de vorm van Noaberkracht

Noaberkracht ondersteunt de gemeentebesturen van Tubbergen en Dinkelland bij het realiseren van de ambities op het gebied van dienstverlening (het leveren van producten en diensten) en bij het realiseren van maatschappelijke effecten. Noaberkracht staat daarbij midden in de samenleving. Bij alles wat Noaberkracht doet, is de focus gericht op resultaat (de goede dingen doen en de dingen goed doen). De verdere doorontwikkeling van Noaberkracht hangt met name samen met de veranderende omgeving waarin Noaberkracht opereert en met de rol die Noaberkracht binnen de samenleving speelt. Daarvoor is een wendbare organisatie nodig, die snel kan inspelen op veranderingen in de samenleving, met breed inzetbare, flexibele medewerkers. Flexibilisering, kwaliteit, toekomstbestendigheid en talentontwikkeling spelen bij dit alles een centrale rol.

Wat doen we daarvoor?

- (tussen)rapportages Noaberkracht

Tijd	Kwaliteit	Geld

Toelichting op planning

Conform gestelde planning.

Stand van zaken

In 2017 zullen bij wijze van reguliere rapportage de jaarstukken 2016 van Noaberkracht aan de gemeenteraad worden aangereikt, evenals de begroting 2018 van Noaberkracht. In 2017 zullen voor Noaberkracht geen programmajournaals worden opgesteld, maar zal in het kader van het verbeterplan voor de Planning- en Controlcyclus worden geëxperimenteerd met andere wijzen van tussentijdse rapportages voor Noaberkracht.

Toelichting financieel

Conform gestelde financiële kaders (begroting Noaberkracht).

- Organisatieontwikkeling Noaberkracht

--	--	--

Toelichting op planning

Conform gestelde planning.

Stand van zaken

In het eerste kwartaal van 2017 is met name ingezet op het in onderlinge samenhang brengen van de verschillende thema's die in het kader van de organisatieontwikkeling van Noaberkracht eerder zijn opgepakt.

Dat heeft geleid tot het benoemen van een vijftal clusters, waaraan de diverse inspanningen worden verbonden: Samensturing, flexibilisering, kwaliteit, toekomstbestendigheid en talentontwikkeling. In het kader van talentontwikkeling zal de maand van het talent worden georganiseerd, waarmee beoogd wordt om nog meer zicht op de diverse talenten van medewerkers te krijgen en tegelijkertijd te bezien hoe deze talenten nog meer kunnen worden ingezet binnen Noaberkracht.

Ten aanzien van het thema 'kwaliteit' wordt momenteel specifiek ingezet op de implementatie van het verbeterplan Planning- en Controlcyclus. Als speerpunten zijn daarbij het inkoop- en aanbestedingsproces alsmede het subsidieproces benoemd. De voortgang op beide speerpunten wordt voortdurend besproken met het bestuur van Noaberkracht.

Toelichting financieel

Conform gestelde financiële kaders (begroting Noaberkracht).

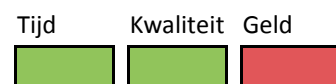
Toelichting

Efficiëntere en effectievere samenwerking in de regio

Dinkelland voelt zich verbonden met Twente. De gezamenlijke ambitie is om Twente sociaaleconomisch verder te brengen. De ontwikkeling van Twente wordt in de eerste plaats gemaakt door inwoners, bedrijven en maatschappelijke organisaties zelf. De overheid draagt bij door haar kerntaken uit te voeren voor de leefbaarheid, de bereikbaarheid en het investeringsklimaat in Twente. De belangrijkste bijdragen leveren individuele gemeenten. Elk lokaal succes draagt bij aan de sociaaleconomische ontwikkeling van Twente. Als het nodig is, slaan we in Twente de handen ineen en kiezen we voor onderlinge samenwerking. We doen dit als we onze doelen daarmee beter kunnen bereiken en als we concrete voordelen realiseren in kostenbesparing, kwaliteit en de vermindering van kwetsbaarheid.

Wat doen we daarvoor?

- Regionale Uitvoeringsdienst (RUD)

Toelichting op planning

Conform gestelde planning.

Stand van zaken

Op 6 februari 2017 zijn het concept-bedrijfsplan en de ontwerp-gemeenschappelijke regeling voor de verplicht op te richten Omgevingsdienst Twente (voorheen Regionale Uitvoeringsdienst / RUD) vrijgegeven voor bestuurlijke behandeling. Het besluitvormingsproces zal moeten leiden tot de daadwerkelijke oprichting van de Omgevingsdienst Twente, uiterlijk op 1 januari 2018.

Toelichting financieel

Uit het concept-bedrijfsplan blijkt dat de financiële consequenties voor Dinkelland substantieel zijn. De geraamde jaarlijkse exploitatiekosten van de Omgevingsdienst bedragen ongeveer 7 miljoen euro en worden gefinancierd door de deelnemers op basis van hun formatie-inbreng. Vanuit Noaberkracht zal vooralsnog 3,5 FTE van de totale formatie van de Omgevingsdienst Twente worden ingebracht. Daar tegenover staat slechts een beperkte besparing op personeelslasten. Dit brengt voor Dinkelland vanaf 2018 een structurele lastenverzwaring met zich mee die vooralsnog wordt geraamd op ongeveer €215.000 per jaar. Het betreft hier een voorlopige raming die nog kan wijzigen. Daarnaast zal rekening moeten worden gehouden met een bijdrage voor een aflopend ontwikkelbudget in de periode 2018 – 2020 en een bijdrage voor transitie- en frictiekosten in 2017. De bijdrage in de transitiekosten bedraagt voor Dinkelland in 2017 €15.913. Hiermee is in de begroting 2017 nog geen rekening gehouden.

- Samenwerking binnen Regio Twente

Toelichting op planning

Conform gestelde planning.

Stand van zaken

De met ingang van 2016 doorgevoerde vernieuwing van de samenwerking in Twente is grotendeels geïmplementeerd. Op drie niveaus wordt inmiddels invulling gegeven aan de beoogde nieuwe samenwerking: samenwerkende raden (in de vorm van de Twenteraad), samenwerkende portefeuillehouders (in de vorm van bestuurscommissies en regionale portefeuillehoudersoverleggen) en samenwerkende ambtelijke organisaties (in de vorm van een separaat opgerichte bedrijfsvoeringsorganisatie Twentebedrijf). over het Twentebedrijf wordt elders in dit programmajournaal gerapporteerd.

Toelichting financieel

Conform gestelde financiële kaders.

- Samenwerking binnen Twentebedrijf

Toelichting op planning

De netwerkdirectie van het Twentebedrijf heeft inmiddels de verdere ontwikkeling van het Twentebedrijf ter hand te genomen. Naar verwachting wordt hier medio 2017 over gerapporteerd.

Stand van zaken

Op 11 juli 2016 heeft het bestuur van het Twentebedrijf de begroting 2017 vastgesteld. De begroting 2017 bevat enkel het programma Shared Services Netwerk Twente (SSNT), dat voordien onderdeel uitmaakte van de begroting van Regio Twente.

Op 27 oktober 2016 heeft het bestuur van het Twentebedrijf besloten over de ontwikkelroute van het Twentebedrijf. Deze ontwikkelroute betekent dat het Twentebedrijf voorlopig niet met taken wordt gevuld. Bij deze route wordt de gemeenschappelijke regeling (vooralsnog) in (de slaap-) stand gelaten.

Op 12 april 2017 heeft het bestuur van het Twentebedrijf in verband met genoemde ontwikkelroute besloten om de begroting 2017 te wijzigen door deze ook op nul euro te stellen. Tegelijkertijd is het algemeen bestuur van Regio Twente verzocht om de middelen ten behoeve van het programma SSNT (€ 357.963) budgetneutraal toe te voegen aan de begroting 2017 van Regio Twente. Met dit laatste kan administratief eenvoudiger uitvoering worden gegeven aan het programma SSNT en wordt de situatie van voor 1 januari 2017 hersteld.

Gezien de meergenoemde ontwikkelroute heeft het bestuur van het Twentebedrijf op 12 april 2017 tevens besloten om de begroting voor 2018 op nul euro te stellen en geen inhoudelijke begroting op te maken.

Nu er in 2017 en 2018 geen activiteiten plaats vinden in het Twentebedrijf die tot bijdragen van de deelnemers leiden, wordt met gedeputeerde staten van Overijssel overlegd over een passende vorm van toezicht.

Toelichting financieel

De kosten voor het programma Shared Services Netwerk Twente (SSNT) zullen worden overgeheveld van de begroting 2017 van het Twentebedrijf naar de begroting 2017 van Regio Twente. Daarmee blijft e.e.a. budgettair neutraal voor de deelnemende gemeenten.

Verwachting 2018 en verder

RESULTATEN	VERWACHTING BEGROTING 2018 EN VERDER		
BEGROTING 2017	PROCES	FINANCIEEL	OPMERKING
Doorontwikkeling in de vorm van Noaberkracht			
(Tussen)rapportages Noaberkracht	Beëindigen	N.v.t.	Wordt regulier over gerapporteerd via programmajournaals en jaarstukken van Noaberkracht
Organisatieontwikkeling Noaberkracht	Beëindigen	N.v.t.	Wordt opgenomen in de begroting van Noaberkracht
Efficiëntere en effectievere samenwerking in de regio			
Regionale Uitvoeringsdienst (RUD)	vervangen door Omgevingsdienst Twente	Meer Aanvullende kosten worden voor Dinkelland geraamd op jaarlijks € 215.000	Met ingang van 1 januari 2018 moet de fysieke Omgevingsdienst in de vorm van een gemeenschappelijke regeling operationeel zijn.
Samenwerking binnen regio Twente	Continueren	Meer. Programma SSNT van het Twentebedrijf wordt overgeheveld naar Regio Twente. Meer Totale Twentse kosten voor SSNT bedragen € 357.963. Deze worden naar inwonertal verdeeld over de deelnemende gemeenten.	Onderdeel SSNT is m.i.v. 2017 overgeheveld van Twentebedrijf naar Regio Twente (overall is dit budgettair neutraal) In 2018 zal de vernieuwing van de gemeentelijke samenwerking in Twente verder worden geoptimaliseerd.
Samenwerking binnen Twentebedrijf	Continueren	Minder (Onderdeel SSNT is m.i.v. 2017 overgeheveld van Twentebedrijf naar Regio Twente (overall is dit voor Dinkelland budgettair neutraal)	In 2018 zal de beoogde ontwikkelroute van het Twentebedrijf verder worden uitgewerkt. Daarbij zal worden betrokken in hoeverre het wenselijk is om het Twentebedrijf in de huidige vorm in stand te houden.
NIEUW RESULTAAT	PROCES	FINANCIEEL	OPMERKING
RUD/Omgevingsdienst	Beëindigen	N.v.t.	Zit reeds in bestaande resultaten (Regionale Uitvoeringsdienst)

7. RESERVES EN WEERSTANDSVERMOGEN

Voor het raadsperspectief zijn met name de Algemene Reserves en de Reserve Incidenteel Beschikbare Algemene Middelen van belang. Ook kijken we in dit hoofdstuk naar het weerstandsvermogen.

Algemene Reserves

Algemene reserve, exploitatie

De algemene reserve dient als buffer om toekomstige incidentele financiële tegenvallers en risico's op te vangen om de continuïteit van de gemeente te waarborgen.

De begrote stand per 1 januari 2018 bedraagt € 6.421.000 conform onderstaande tabel:

Algemene reserve, exploitatie						<i>Bedragen x € 1.000</i>
Jaar	Saldo	Structurele	Incidentele	Structurele	Incidentele	Saldo
	begin	dotatie	dotatie	onttrekking	onttrekking	einde
	van het					van het
	jaar					jaar
2017	8.653				2.232	6.421
<i>Toelichting</i>						jr 2017
Aanpassing ratio naar 1,4 Naar reserve incidenteel beschikbare algemene middelen						2.232
Incidentele onttrekking 2017						2.232

Na het opstellen van de jaarstukken 2016 komen we voorlopig uit op een saldo van € 9.078.000. Dit is € 424.000 hoger dan het saldo uit de begroting 2017. Verklaring:

Algemene reserve, exploitatie						<i>Bedragen x € 1.000</i>
Verwerkt na de begroting 2017						
Voorlopig eindsaldo jaarrekening 2016						9.078
Saldo waar rekening mee is gehouden in de begroting						8.653
Vershil:						424
Verklaring van het verschil: (mutatie dotatie/onttrekking)					dotatie	onttrekking
Budgetoverheveling:						
Vorbereidingskosten zwembad Dorper Esch (naar 2017)						-84

Dekking kapitaallasten zwembad Dorper Esch (naar 2019)						-340
Totaal mutatie op dotatie/onttrekking						-424
Mutatie saldo t.o.v. begroting 2017						424
Algemene reserve, exploitatie						<i>Bedragen x € 1.000</i>
meerjarig perspectief						
		jr 2017	jr 2018	jr 2019	jr 2020	jr 2021
saldo 1 januari		9.078	6.761	6.761	6.421	6.421
dotaties		0				
onttrekking		2.316		340		
saldo 31 december		6.761	6.761	6.421	6.421	6.421
<i>Toelichting</i>						
jr 2017	Aanpassing ratio naar 1,4					2.232
jr 2017	Vorbereidingskosten zwembad Dorper Esch					84
jr 2019	Dekking kapitaallasten zwembad Dorper Esch					340

De stand van de algemene reserve waar we in het verder verloop van deze paragraaf mee rekenen bedraagt € 6.421.000.

Reserve grondexploitatie

De reserve grondexploitatie treedt op als buffer voor activiteiten die verband houden met de risico's van de exploitatie van gronden voor woningbouw en bedrijfsterreinen. Na het opstellen van de jaarstukken 2016 komen we voorlopig uit op een saldo van € 1.937.000. Dit is € 268.000 hoger dan het saldo uit de begroting 2017. Verklaring:

Reserve grondexploitatie		<i>Bedragen x € 1.000</i>
Verwerkt na de begroting 2017		
Voorlopig eindsaldo jaarrekening 2016		1.937
Saldo waar rekening mee is gehouden in de begroting		1.669

Vershil:		268
Verklaring van het verschil: (mutatie dotatie/onttrekking)	dotatie	onttrekking
Afgewikkelde complexen		3
Complex sportzaal Rosum		2
Hogere rentetoevoeging	7	
Winstneming Diezelkamp werk. 80 i.p.v. begr. 100	-20	
Winstneming Kafmolen werk. 120 i.p.v. begr. 0	120	
Winstneming Noord Deurningen III werk. 0 i.p.v. begr 100	-100	
Winstneming Pierik fase 1 werk. 0 i.p.v. begr 200	-200	
Winstneming Reestman werk. 65 i.p.v begr. 100	-35	
Winstneming Pierik fase 2 werk. 1000 i.p.v. begr 500	500	
Totaal mutaties in dotatie en onttrekking	272	4
Mutatie saldo t.o.v. begroting 2017		268

Reserve grondexploitatie					<i>Bedragen x € 1.000</i>
<i>meerjarig perspectief</i>					
	jr 2017	jr 2018	jr 2019	jr 2020	jr 2021
saldo 1 januari	1.937	2.819	3.539	4.325	5.106
dotaties	882	720	786	781	661
onttrekking					
saldo 31 december	2.819	3.539	4.325	5.106	5.767
<i>Toelichting</i>					
Winstneming:					
Kafmolen	84				
Pierik fase 2	587	438	445	451	390
Reestman	125	137			

Diezelkamp	86	96	93		
Noord Deurningen III	0	50	159	162	164
Tilligte West				97	107
De Schil			66	0	
Krakenhof			23	71	
Totaal	882	720	786	781	661

De stand van de algemene reserve grondbedrijf waar we in het verder verloop van deze paragraaf mee rekenen bedraagt € 2.819.000.

Voorgesteld wordt in te stemmen met de stand van zaken van de algemene reserves.

Weerstandsvermogen

Uitgangspunt voor het bepalen van de financiële positie is de werking van het drieluik waartoe bij het vaststellen van de nota reserves (en voorzieningen) is besloten.

In grote lijnen komt deze werking er op neer dat eerst de weerstandscapaciteit op orde moet alvorens er sprake is van incidentele middelen die beschikbaar zijn voor incidentele bestedingen en bestemmingen.

Toelichting op een aantal begrippen

Beschikbare weerstandscapaciteit:

- de algemene reserve, exploitatie
- de algemene reserve, grondexploitatie
- de reserve vastgoed

Benodigde weerstandscapaciteit

Op basis van een risicoprofiel wordt ingeschat wat het benodigde vermogen zou moeten zijn om financiële risico's af te dekken.

Weerstandsvermogen

De middelen en mogelijkheden, waarover de gemeente beschikt om substantiële niet begrote, onverwachte kosten af te dekken zonder dat dit ten koste gaat van het bestaand beleid.

De beschikbare weerstandscapaciteit gedeeld door de benodigde weerstandscapaciteit levert de ratio weerstandsvermogen op.

Incidentele middelen

Uitgangspunt voor het bepalen van deze financiële positie is de werking van het drieluik waartoe bij het vaststellen van de nota reserves (en voorzieningen) is besloten. In grote lijnen komt de werking van het drieluik er op neer dat eerst de weerstandscapaciteit op orde moet zijn alvorens er sprake is van incidentele middelen die beschikbaar zijn voor incidentele bestedingen en bestemmingen. De middelen worden eerst geparkeerd in de reserve incidenteel beschikbare algemene middelen

Uitgangspunten

De berekening van de ratio weerstandsvermogen in dit raadspectief is met name gebaseerd op de cijfers die in het voorjaar, o.a. tijdens de afwikkeling van de jaarstukken 2016, bekend zijn. Tijdens het opstellen van de begroting worden alle risico's en reserveposities geactualiseerd.

Beschikbare weerstandscapaciteit

Beschikbare weerstandscapaciteit	<i>Bedragen x € 1.000</i>
	jr 2018
Algemene reserve, exploitatie	6.421
Reserve grondexploitatie	2.819
beschikbaar op 1 januari	9.240

De beschikbare weerstandscapaciteit is ten opzichte van de begroting 2017 gestegen met een bedrag van ongeveer € 1,1, miljoen. Dit is vooral een gevolg van de winstnemingen binnen de grondexploitaties. Zowel de gerealiseerde winsten uit het jaar 2016 als de geprognosticeerde winsten over het jaar 2017.

Benodigde weerstandscapaciteit

Benodigde weerstandscapaciteit	<i>Bedragen x € 1.000</i>
benodigde weerstandscapaciteit	5.016
inschatting 3 decentralisaties	800
inschatting vergunninghouders	250
Totaal benodigd	6.066

De benodigde weerstandscapaciteit ligt ongeveer € 300.000 hoger dan de benodigde weerstandscapaciteit zoals die bij de begroting 2017 in beeld was. Naast een voordelig effect voor wat betreft de risico's op onze vastgoed portefeuille hebben we in deze perspectiefnota ook rekening gehouden met een risico op grond van een langlopend conflict betreffende de verkoop en terugkoop van een bedrijfskavel. Wij verwachten in de loop van het jaar 2017 meer duidelijkheid te krijgen over deze kwestie.

Ratio Weerstandsvermogen

Ratio weerstandsvermogen	<i>Bedragen x € 1.000</i>
	jr 2018
Beschikbare weerstandscapaciteit	9.240
Benodigde weerstandscapaciteit	6.066
Ratio	1,52
Streven is een ratio met de norm voldoende (1,0-1,4)	

De norm is de komende jaren "ruim voldoende"	
Verbetering ratio met 0,1 punt	607
Ratio 1,4	8.492
Surplus boven ratio 1,4	747

We streven naar een ratio in de hogere regionen van de norm voldoende (1,0 ↔ 1,4).

Tijdens het opstellen van dit raadspectief blijkt dus dat de "ratio weerstandsvormogen" op 1 januari 2017 op 1,53 komt en dus boven de streefwaarde van 1,4.

Vanuit het voorzichtigheidsprincipe hechten wij eraan een aantal opmerkingen te plaatsen zodat dit hogere ratio wel in de juiste context wordt gezien. De ramingen die ten grondslag liggen aan ingeschatte risico-analyse voor de berekening van het benodigde weerstandscapaciteit zijn gebaseerd op:

- de huidige informatie op de diverse vakgebieden
- het bestaande beleid en de huidige ervaringscijfers. Zeker op het gebied van de nieuwe taken (de drie decentralisaties) gaan wij de ramingen consequent en nauwlettend volgen omdat echte ervaringscijfers pas in de loop van tijd ontstaan. Aanvullende (nieuwe) risico's zijn dan ook zeker niet uit te sluiten.
- het huidige onderhoudsniveau van de gemeentelijke kapitaalgoederen.. Voor de riolering, openbare verlichting, vastgoed en wegen en kunstwerken bestaan hiervoor programma's..

We willen in de aanloop naar de begroting 2018 komen met een nadere actualisatie van de benodigde weerstandscapaciteit. Zo willen wij de drie "handmatige" toevoegingen opnemen in ons systeem voor risico-analyse.

Voorgesteld wordt in te stemmen met de beschrijving van de benodigde weerstandscapaciteit en de beschikbare weerstandscapaciteit en de ratio blijvend vast te stellen op 1,4 wat betekent dat het surplus ten bedrage van € 747.000 kan worden overgeheveld naar de reserve incidenteel beschikbare algemene middelen.

Voorgesteld wordt het college opdracht te geven te komen met een actualisatie van de benodigde weerstandscapaciteit en de uitkomsten hiervan te betrekken bij het opstellen van de begroting 2018.

Reserve Incidenteel Beschikbare Algemene Middelen

De Reserve Incidenteel Beschikbare Algemene Middelen is een vrij besteedbare reserve. Hieraan ligt geen bestemming aan ten grondslag. De raad kan hieraan een eigen bestedingsrichting geven.

Reserve incidenteel beschikbare algemene middelen						Bedragen x € 1.000
<i>bron: begroting 2017</i>						
Jaar	Saldo	Structurele	Incidentele	Structurele	Incidentele	Saldo
	begin	dotatie	dotatie	onttrekking	onttrekking	einde
	van het					van het
	jaar					jaar

2017	3.870		2.232		1.227	4.875
<i>Toelichting</i>						
Aanpassing ratio naar 1,4 Naar reserve incidenteel beschikbare alg. midd.						2.232
Incidentele dotatie 2017						2.232
deregulering bestemmingsplannen						40
Digitalisering huwelijksarchief						15
Omgevingswet						70
Reductie verkeersborden in kernen Dinkelland						15
Uitvoeringsplan duurzaamheid						75
Subsidieloket						15
Beleidsambitie stimuleringsfonds						150
Inzetten stelpost crisismaatregelen						70
Saldo meerjarenbegroting (jaarschijf 2017)						777
Incidentele onttrekking 2017						1.227
Reserve incidenteel beschikbare algemene middelen						<i>Bedragen x € 1.000</i>
Verwerkt na de begroting 2017						
Voorlopig eindsaldo jaarrekening 2016						8.605
Saldo waar rekening mee is gehouden in de begroting						3.870
Verschil:						4.735
Verklaring van het verschil: (mutatie dotatie/onttrekking)					dotatie	onttrekking
<i>Raadsbesluit september 2016</i>						
Rijksmiddelen Volkshuisvesting						173
<i>2e programmajournaal 2016</i>						

Resultaat 2e programmajournaal 2016				2.130	
<i>jaarstukken 2016</i>					
Budgetoverheveling middelen Volkshuisvesting					-531
Afwikking reserve onderwijs					-65
Historische claim Werf Weerselo				780	
Saldo reserve vastgoed opgeheven					861
restant Revitalisering industrieterreinen					-197
VAB locaties organiseren plattelandsmarkt					-5
uitvoering gebiedsvisie Noord-Oost Twente					-46
Niet benodigde deel laadpalen gemeente (electrisch rijden)					-15
Terugdraaien storting in voorziening riool					-2.000
Totaal mutaties in dotatie en onttrekking				2.910	-1.825
Mutatie saldo t.o.v. begroting 2017					4.735

De stand van de Reserve Incidenteel Beschikbare Algemene Middelen waar we in het verder verloop van deze paragraaf mee rekenen bedraagt : € 8.605.000.

Hierop moeten we nog de volgende mutaties doorvoeren:

- Storten in reserve riool (in plaats van voorziening) -/- € 2.000.000
- Geraamde mutaties uit begroting 2017
 - Dotatie +/- € 2.232.000
 - Onttrekking -/- € 1.227.000
- Surplus weerstandsvermogen +/- € 747.000
- Resultaat jaarverantwoording 2016 +/- € 1.252.000
- Saldo eerste programmajournaal 2017 +/- € 1.931.000
- Richtinggevende besluiten uit perspectiefnota 2018
 - Bisschopstraat -/- € 100.000
 - Toekomstbestendig gemeentelijk woonbeleid -/- € 150.000
 - Duurzaamheid -/- € 1.500.000
 - Onderzoek 1 richtingsverkeer Nicolaasplein -/- € 20.000
 - Burgerinitiatieven buurten en kernen -/- € 150.000
 - Maatschappelijk vastgoed i.r.t. demografie -/- € 1.500.000
 - Zuinig op sport RSC -/- € 191.000
 - Agenda van Twente -/- € 985.000
 - Opstellen bedrijventerreinvisie -/- € 15.000
 - Initiatieven realiseren voor goed parkeersysteem -/- € 20.000
 - GRP en klimaatadaptatie -/- € 50.000
 - Scenario onderwijshuisvesting Denekamp -/- € 125.000

Herzien saldo reserve incidenteel beschikbare algemene middelen: € 6.734.000

Naast de richtinggevende besluiten uit de perspectiefnota 2018 die al zijn voorzien van een eerste financiële uitwerking bevat de perspectiefnota 2018 ook een aantal resultaten en projecten die nog niet zijn voorzien van een eerste financiële uitwerking. Deze uitwerking pakken we nu op zodat we de uitkomsten daarvan kunnen betrekken bij het opstellen van de begroting 2018 waar de daadwerkelijke besluitvorming moet plaatsvinden. Het betreft hier de volgende nog uit te werken resultaten en projecten:

Addendum

- Bisschopstraat
- Rondweg weerselo (indexering)
- Kloostercomplex

Uitdagingen uit begroting 2017

- inbreiding voor uitbreiding

Overige

- stimuleringsfonds
- Creëren structurele begrotingsruimte
- Omgevingswet
- Onderwijshuisvesting .
- Betere benutting vrijkomende erven buitengebied
- Project energieopwekking, ammoniakreductie en / of mestverwerking
- Actieplan arbeidsmarkt
- Gebiedsontwikkeling NO Twente co-financiering
- Proces samen werkt beter
- Realiseren activiteiten formele en informele zorg
- Vrij toegankelijk voorzieningen

In zijn algemeenheid moeten we bij de verschillende ambities, projecten en resultaten die onder de reserve incidenteel beschikbare algemene middelen zijn opgesomd de volgende twee opmerkingen plaatsen om te voorkomen dat er een onjuist/onvolledig beeld ontstaat:

Rente

Wanneer we doteren/beschikken over reserves heeft dit invloed op de verhouding van eigen en vreemd vermogen, de solvabiliteit. We doen aan totaalfinanciering. Investerings brengen rentelasten met zich mee en hebben daarom invloed op de exploitatie. Daarnaast is er sprake van positieve resultaten uit de reguliere exploitatie en de grondexploitaties. Een raadspectief geeft de eerste contouren weer van geplande investeringen. Het kan zijn dat geplande investeringen achteraf volgens de financiële regels afgeschreven moeten worden. Een extra belasting van de exploitatie voor in ieder geval de rente. We moeten rekening houden met deze effecten op de exploitatie. Daarnaast is er de risicofactor renteontwikkeling. Dit risico wordt beperkt, wanneer de liquiditeitspositie goed is. Met dit risico wordt uiteraard rekening gehouden in het weerstandsvermogen. In de begroting 2018 gaan we bovenstaande opsomming financieel vertalen in een meerjarig investeringsplan.

Projectfinanciering

In het raadspectief 2017 en de begroting 2017 hebben wij u meegenomen in onze eerste gedachten rondom projectfinanciering. Met de vorm van projectfinanciering waar hier over wordt gesproken wordt feitelijk bedoeld dat de gemeentebesturen (gemeenteraad en/of college) maar ook het bestuur van

Noaberkracht zorgt voor de totale financiering(dekking) van zaken die niet behoren tot de reguliere going-concern taken binnen Noaberkracht. Bij zaken die niet behoren tot de reguliere going-concern taken binnen noaberkracht moet worden gedacht aan (het uitwerken van) extra ambities, projecten, processen, taken, enz. Met totale financiering (dekking) wordt bedoeld dat alle kosten die gemoeid gaan met deze extra zaken (projecten, taken, processen, enz) worden toegerekend en ook van dekking worden voorzien. Dus niet alleen de directe (vaak externe) kosten maar ook de indirecte, voorbereidings- en interne (binnen Noaberkracht) kosten.

Op dit moment zijn wij bezig dit begrip nader te duiden en aan te geven voor welk soort ambities, projecten en resultaten projectfinanciering gaat gelden. De uitkomsten hiervan nemen wij mee bij het opstellen van de begroting 2018.

Voorgesteld wordt kennis te nemen van de projecten en resultaten die mogelijkwijs gedekt kunnen worden uit de Reserve Incidenteel Beschikbare Algemene Middelen en het college opdracht te geven te komen met een verdere uitwerking hiervan en deze uitwerking te betrekken bij het opstellen van de begroting 2018 .